

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA I GMINY OSIECK NA LATA 2024-2030

**WRAZ
Z BADANIAMI**

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	5
WPROWADZENIE.....	6
METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII.....	9
PODSTAWY PRAWNE.....	11
SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	14
DOKUMENTY KRAJOWE	14
DOKUMENTY REGIONALNE	15
CHARAKTERYSTYKA GMINY OSIECK.....	16
POŁOŻENIE	16
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	17
RYNEK PRACY I SYTUACJA GOSPODARCZA	19
EDUKACJA I WYCHOWANIE	22
KULTURA I REKREACJA.....	23
OPIEKA ZDROWOTNA.....	25
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	25
UWARUNKOWANIA W ZAKRESIE EKONOMII SPOŁECZNEJ	27
GMINNY SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	34
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	38
ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY.....	39
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	39
PROBLEMY SPOŁECZNE	41
PROBLEM ALKOHOLOWY	43
PROBLEM NIKOTYNOWY	46
PROBLEM NARKOTYKOWY.....	47
UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE.....	48
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH.....	49
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	50
PROBLEM PRZEMOCY.....	51
RYNEK PRACY	55

UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE.....	56
SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	57
ZDROWIE PSYCHICZNE.....	60
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	61
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	61
PROBLEM ALKOHOLOWY	63
PROBLEM NIKOTYNOWY	64
PROBLEM NARKOTYKOWY.....	65
PROBLEM PRZEMOCY.....	66
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH.....	71
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	72
ZDROWIE PSYCHICZNE.....	72
ZABURZENIA ODŻYWIANIA	73
SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY OSIECK.....	75
WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	75
WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ.....	80
ZDROWIE PSYCHICZNE.....	84
PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ.....	85
PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ	90
AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW	93
PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	97
WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA.....	101
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	104
MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	105
KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	105
I. WSPARCIE RODZIN W WYPEŁNIANIU ICH PODSTAWOWYCH FUNKCJI ORAZ WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY.....	107
II. ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI NA RZECZ ZWIĘKSZENIA AKTYWNOŚCI SENIORÓW I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.....	110
III. ROZWÓJ PROFILAKTYKI SPOŁECZNEJ I PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM.....	115
IV. WZMACNIANIE DZIAŁALNOŚCI INTERWENCYJNEJ I PROFILAKTYCZNEJ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKU PRZEMOCY DOMOWEJ.....	120

V. POPRAWA DOBROSTANU PSYCHICZNEGO MIESZKAŃCÓW GMINY.....	124
VI. WSPIERANIE OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY W ZDOBYCIU ZATRUDNIENIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.....	125
RAMY FINANSOWE STRATEGII.....	128
SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	129
SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII.....	130
KOMUNIKACJA SPOŁECZNA I PROMOCJA STRATEGII	131
MONITORING I EWALUACJA	132
WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	137
BIBLIOGRAFIA	140
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	141
SPIS RYSUNKÓW	141
SPIS TABEL.....	141
SPIS WYKRESÓW	144

WYKAZ SKRÓTÓW

b.d. – brak danych

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

JST – Jednostki samorządu terytorialnego

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

MGBP – Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna

MGKRPA – Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MGPIK – Miejsko-Gminny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Osiecku

MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecku

MGZI – Miejsko-Gminny Zespół Interdyscyplinarny

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku

PES – Podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PP – Posterunek Policji w Sobieniach-Jeziorach

pp. – punkt procentowy

PPPP – Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Otwocku

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Otwocku

UMiG – Urząd Miasta i Gminy Osiek

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym pojawić się mogą nowe wyzwania dla polityki lokalnej, jak np. bezrobocie, które dotychczas nie stanowiło dotkliwego problemu na poziomie kraju, województwa jak i gminy. Uwydatniają się stare i pojawiają nowe ryzyka socjalne – na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi konsekwencjami dla rynku pracy, rozwarstwieniem społecznym pociągającym za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększeniem skali ubóstwa, ujawnianiem się nowych konfliktów

¹ Kwaśniewski J., *Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych*.

społecznych, wzrostem zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osiek na lata 2024-2030 jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Miasta i Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia służyć będzie osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach.

² N. G. Pikuta, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 9-16.

³ E. Bendyk, P. Buras, *Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osieck na lata 2024-2030 zawiera kilka części, w tym charakterystykę Miasta i Gminy oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- ➔ wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- ➔ wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- ➔ zdrowie psychiczne,
- ➔ profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- ➔ przeciwdziałanie przemocy domowej,
- ➔ aktywność i integracja społeczna seniorów,
- ➔ promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- ➔ wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osieck na lata 2024-2030, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiając skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli m.in. na zapewnienie mieszkańcom Miasta i Gminy dogodnych warunków do rozwoju.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osiek na lata 2024-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Miasta i Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny, czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Mieście i Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Miasta i Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Miasto i Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Miasta i Gminy. Identyfikacja ich i określenie kompleksowych działań minimalizujących skalę ich oddziaływania zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: Opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jurystyczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.), która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *„opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”*.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,

3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,

9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007).

Akty prawne normujące aspekty finansowe

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osieck na lata 2024-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osieck na lata 2024-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- ➔ **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.
- ➔ **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.*
- ➔ **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- ➔ Strategia Demograficzna 2040,
- ➔ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,

- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznym wobec Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osieck są Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” oraz Strategia polityki społecznej województwa mazowieckiego na lata 2021-2030.

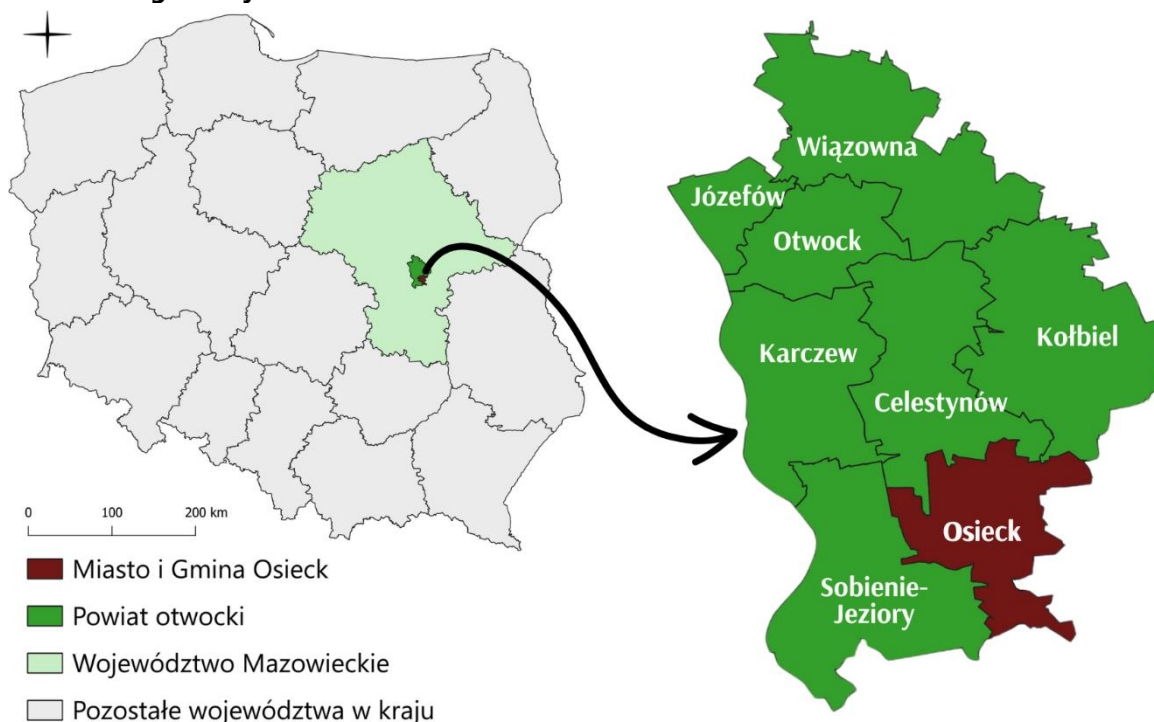
Na szczeblu powiatowym wiodącym dokumentem wpływającym na lokalną politykę społeczną Miasta i Gminy Osieck jest Strategia Rozwoju Powiatu Otwockiego na lata 2022-2030.

CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY OSIECK

Położenie

Osieck to gmina miejsko-wiejska, która umiejscowiona jest w województwie mazowieckim, w powiecie otwockim, w odległości około 55 km na południowy wschód od Warszawy oraz około 80 km na południowy zachód od Siedlec. Ponadto, Gmina usytuowana jest około 55 km od Lotniska Chopina w Warszawie. Powierzchnia Gminy obejmuje 68,0 km², przy czym większość terenu obejmują użytki rolne (ok. 57,0%), natomiast około 36,0% pokrywają lasy. Gmina stanowi 11,0% powierzchni powiatu otwockiego.

Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Osieck na tle powiatu otwockiego, województwa mazowieckiego i kraju

Źródło: Opracowanie własne

Miasto i Gmina Osieck pod względem administracyjnym składa się z 13 sołectw: Augustówka, Grabianka, Górki, Sobienki, Osieck, Stare Kościeliska, Nowe Kościeliska, Lipiny, Natolin, Pogorzel, Rudnik, Wójtowizna oraz Czarnowiec.

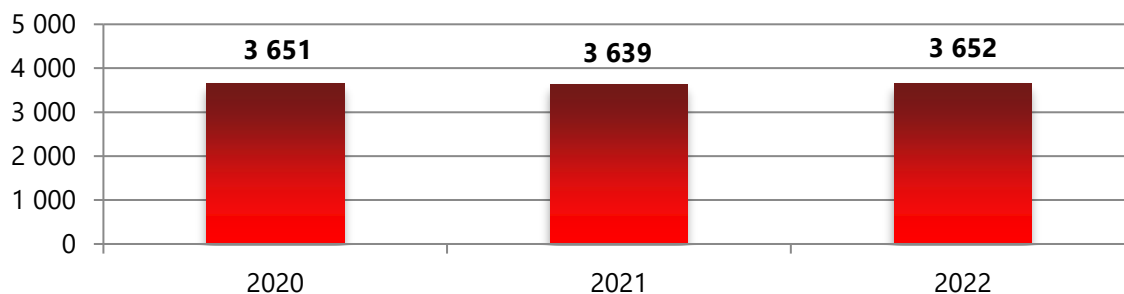

Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Miasto i Gminę Osieck zamieszkuje 3 652 osoby (stan na 31 grudnia 2022 roku). Na przestrzeni analizowanych lat liczba mieszkańców utrzymywała się na względnie stałym poziomie. W 2021 roku odnotowano niewielki spadek w stosunku do roku 2020, kształtujący się na poziomie 0,3%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Osieck w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W Mieście i Gminie Osieck w 2022 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -1,65 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował wyższą i jednocześnie bardziej korzystną wartość niż odnotowano w przypadku pozostałych jednostek. Zarówno w Gminie, powiecie otwockim, województwie mazowieckim oraz w kraju zauważalne są wahania w zakresie przyrostu naturalnego na 1 000 ludności na przestrzeni ostatnich trzech lat – najniższe wartości współczynnika zaobserwowano w 2021 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejna tabela.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Osieck w porównaniu do powiatu otwockiego, województwa mazowieckiego i kraju na przestrzeni lat 2020-2022

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021	2022
1.	Miasto i Gmina Osieck	0,83	-5,19	-1,65
2.	Powiat otwocki	-2,66	-3,75	-2,89
3.	Województwo mazowieckie	-1,96	-3,54	-2,24
4.	Polska	-3,20	-4,95	-3,79

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Osieck według ekonomicznych grup wieku w roku 2022 przedstawiała się następująco:

- ➔ 22,8% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia,
- ➔ 56,5% mieszkańców Miasta i Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia,
- ➔ 20,7% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w Mieście i Gminie Osieck. Na przestrzeni lat 2020-2022 nastąpił wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności – różnica pomiędzy rokiem 2020 a 2022 wyniosła 1,0 pp. Udział ludności w wieku produkcyjnym uległ spadkowi w przedmiotowych latach – w 2022 roku odnotowano spadek w stosunku do roku poprzedniego o 0,2 pp., z kolei w stosunku do roku 2020 udział ten zmalał o 0,9 pp. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym ulegał nieznacznym wahaniom – w 2022 roku osiągnął najniższą wartość w analizowanym przedziale czasu (20,7%).

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2020-2022 (w procentach)

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021	2022
1.	Wiek przedprodukcyjny	21,8	22,4	22,8
2.	Wiek produkcyjny	57,4	56,7	56,5
3.	Wiek poprodukcyjny	20,8	20,9	20,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Udział osób w poszczególnych, ekonomicznych grupach wiekowych w Mieście i Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w powiecie otwockim, województwie mazowieckim i w całym kraju – udział ludności w wieku przedprodukcyjnym przyjmuje w Mieście i Gminie najwyższe wartości, z kolei w przypadku ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym odnotowano przewagę w przypadku pozostałych jednostek. Świadczy to o nieco mniej zaawansowanym zjawisku starzejącego się społeczeństwa w Mieście i Gminie. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Mieście i Gminie Osiek, powiecie otwockim, województwie mazowieckim i kraju w 2022 roku (w procentach)

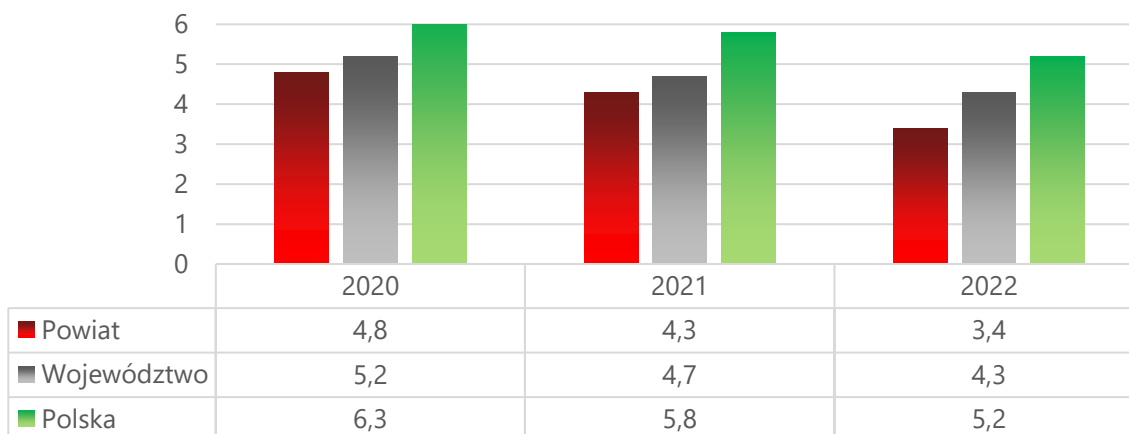
Lp.	Wyszczególnienie	Miasto i Gmina	Powiat	Województwo	Kraj
1.	Wiek przedprodukcyjny	22,8	20,6	19,4	18,4
2.	Wiek produkcyjny	56,5	56,5	58,7	58,7
3.	Wiek poprodukcyjny	20,7	22,9	21,9	22,9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

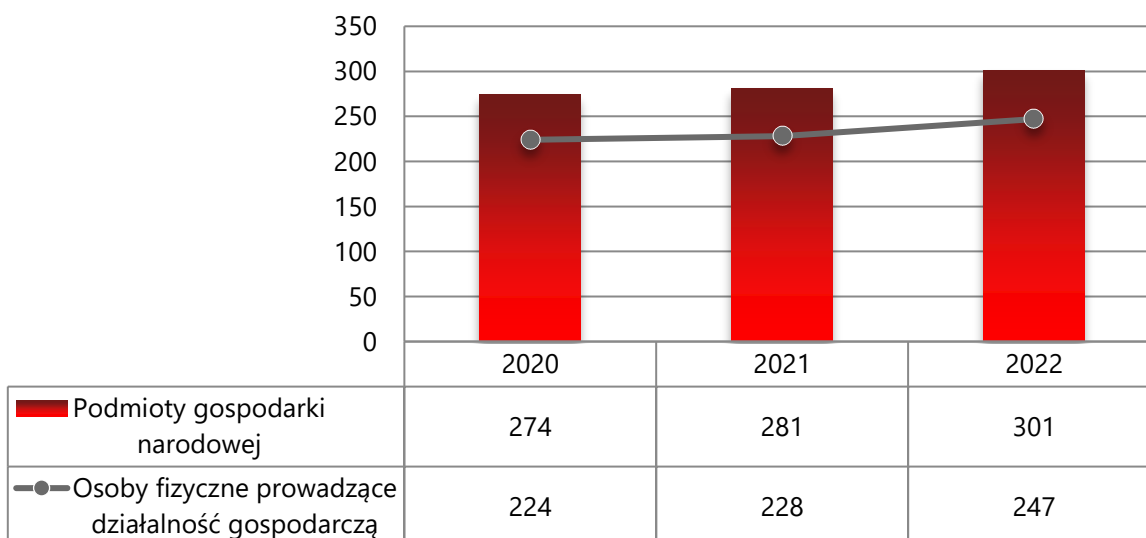
Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu otwockiego. W 2022 roku stopa bezrobocia w powiecie wynosiła 3,4%, a więc była zdecydowanie niższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie mazowieckim (4,3%) i w całej Polsce (5,2%). W latach 2020-2022 wskaźnik ten w powiecie przyjmował coraz niższe wartości – odnotowano spadek o 1,4 pp. względem roku 2020. Podobne tendencje zaobserwowano w przypadku województwa mazowieckiego i kraju. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie otwockim na przestrzeni lat 2020-2022 w porównaniu do województwa mazowieckiego i Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W Mieście i Gminie Osieck na koniec 2022 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 301 podmiotów gospodarki narodowej, z czego większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 247 (82,1%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Mieście i Gminie Osieck ulegała systematycznemu wzrostowi.

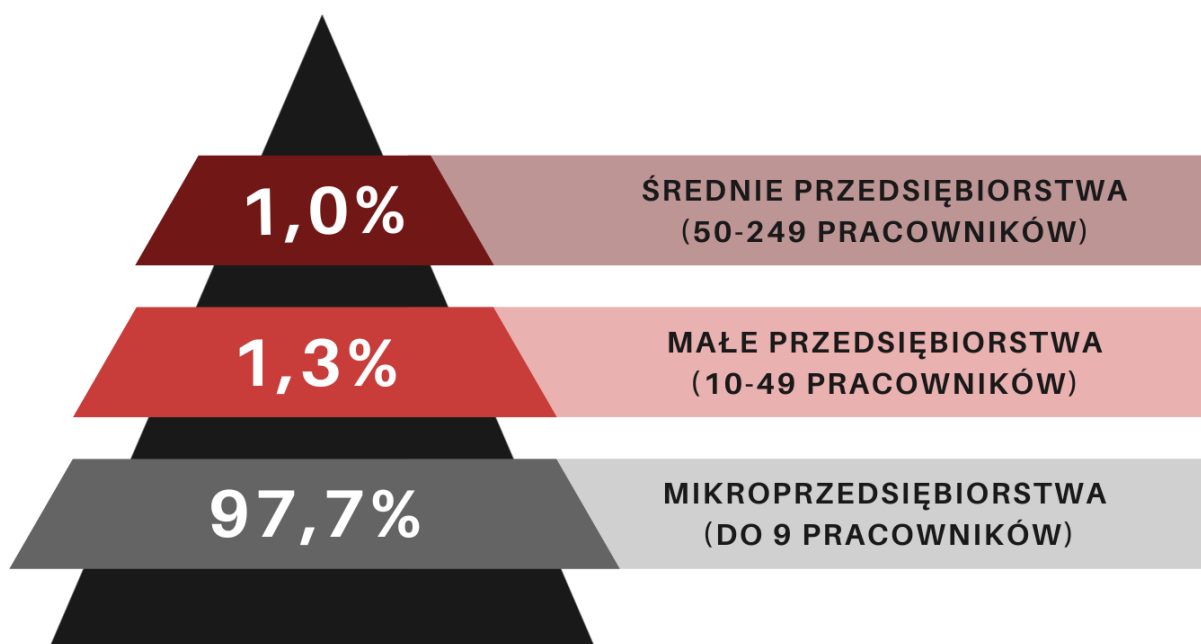
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w Mieście i Gminie Osieck w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

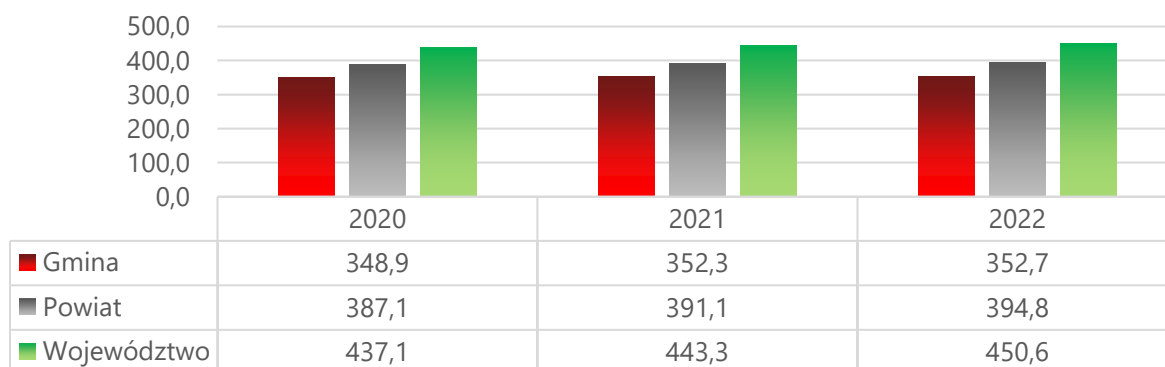
Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w Mieście i Gminie Osiek według klas wielkości to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 294 (stan na koniec 2022 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Mieście i Gminie 4. Działalność prowadzą również 3 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające od 50 do 249 pracowników.

Rysunek 2. Udział podmiotów wg poszczególnych klas wielkości w ogóle podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie Miasta i Gminy Osiek (stan na koniec 2022 roku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Zgodnie z dostępnymi danymi, liczba mieszkań przypadająca na każdych 1 000 mieszkańców w gminie Osiek w 2022 roku wyniosła 352,7 i tym samym była mniejsza od liczby odnotowanej w całym powiecie (394,8) i województwie mazowieckim (450,6). Świadczy to o mniej korzystnej sytuacji na rynku mieszkaniowym na terenie Miasta i Gminy, względem powiatu i województwa. Można zauważyć, że w latach 2020-2022 liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie systematycznie wzrastała. Takie same tendencje zaobserwowano zarówno w przypadku powiatu, jak i województwa.

Wykres 4. Liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie Osieck na tle powiatu otwockiego i województwa mazowieckiego w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Edukacja i wychowanie

W 2022 roku Miasto i Gmina Osieck była organem prowadzącym dla Szkoły Podstawowej im. Powstańców Styczniowych w Osiecku oraz Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Orła Białego w Augustówce. W roku szkolnym 2022/2023 łączna liczba uczniów szkół podstawowych kształtowała się na poziomie 397 osób, uczęszczających do 24 oddziałów, wobec tego średnia liczba uczniów w oddziale szkolnym wyniosła 17. W przypadku nauczania przedszkolnego, w omawianym okresie do przedszkoli uczęszczało 90 dzieci. W latach 2020-2022 dostrzegalny jest niewielki wzrost zarówno liczby uczniów Szkoły Podstawowej w Osiecku, jak i oddziałów przedszkolnych, z kolei w przypadku Szkoły Podstawowej im. Orła Białego w Augustówce, ich liczba utrzymywała się na względnie stałym poziomie.

Tabela 5. Liczba uczniów szkół podstawowych z terenu Miasta i Gminy Osieck w latach 2020-2022⁴

Lp.	Wyszczególnienie		2020	2021	2022
1.	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Osiecku	Szkoła Podstawowa	237	246	276
		Oddział przedszkolny	35	39	40
2.	Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Orła Białego w Augustówce	Szkoła Podstawowa	122	122	121
		Przedszkole Publiczne	37	37	50

Źródło: Raport o stanie gminy za rok 2020, 2021 i 2022

⁴ Stan na 1 września

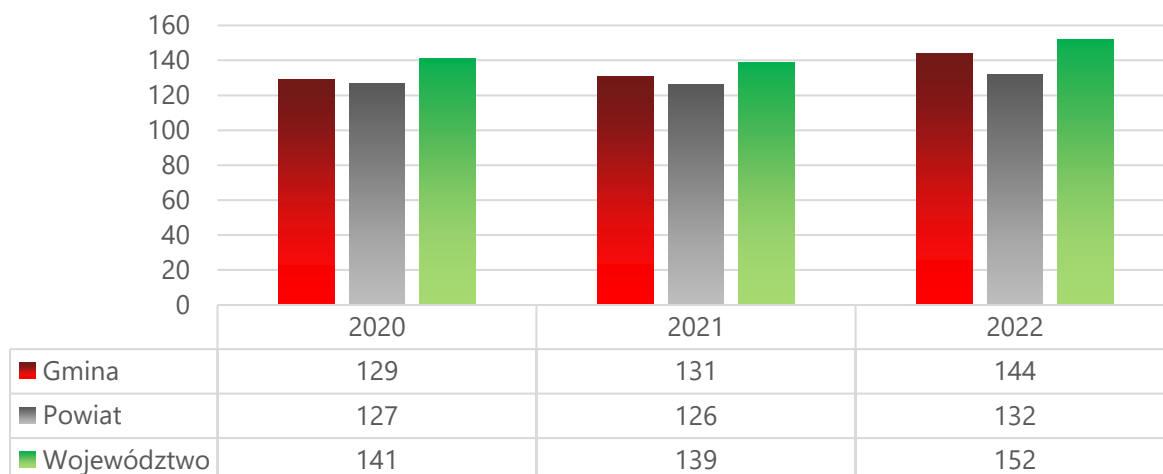

Dzieci z terenu Miasta i Gminy Osieck mają także możliwość uczęszczania do Publicznego Przedszkola w Sobienkach. W roku szkolnym 2022/2023 placówka zapewniała miejsca dla 50 dzieci. Na terenie Miasta i Gminy Osieck działa również Publiczny Żłobek w Sobienkach zapewniający opiekę nad dziećmi do lat 3.

Kultura i rekreacja

Działalność kulturalna na terenie Gminy koncentruje się głównie w **Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Osiecku**, która posiada dwie filie biblioteczne: w Augustówce i Natolinie. Główne zadania Biblioteki obejmują gromadzenie, opracowanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych służących obsłudze potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych zwłaszcza dotyczących wiedzy o własnym regionie oraz dokumentujących jego dorobek, a także organizowanie różnorodnych form czytelnictwa dla wszystkich grup użytkowników.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Osieck, powiecie otwockim oraz województwie mazowieckim w latach 2020-2022. Na podstawie danych statystycznych widać, że wskaźnik ten w Mieście i Gminie przyjmował w ostatnich latach wartość wyższą niż w przypadku powiatu, a jednocześnie niższą niż odnotowano w województwie. W 2022 roku w Gminie na 1 000 mieszkańców przypadało 144 czytelników, w całym powiecie było ich 132, z kolei w województwie – 152. Jednocześnie na przestrzeni ostatnich trzech lat zarówno w powiecie, jak i województwie odnotowywano wahania w zakresie liczby czytelników, natomiast w Mieście i Gminie Osieck zaobserwowano systematyczny wzrost wartości wskaźnika.

Wykres 5. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Osieck, powiecie otwockim oraz województwie mazowieckim w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2022 roku na terenie Miasta i Gminy odbyło się wiele imprez i wydarzeń integrujących społeczność lokalną, wśród których znalazły się m.in:

- ➔ Rodzinny Konkurs na najpiękniejszą Pisanek Wielkanocną,
- ➔ Wyprawa rowerowa,
- ➔ Dzień dziecka,
- ➔ Spotkanie autorskie z Edwardem Kręgielewskim, autorem książki „Przerwany bieg”,
- ➔ Premiera książki „Szkoła w Natolinie” oraz spotkanie z autorem (Arkadiusz Kuk),
- ➔ „Kolorowe Lato”,
- ➔ Dożynki Powiatowo-Gminne w Osiecku,
- ➔ Plenery Malarskie,
- ➔ Przegląd Piosenki Ludowej „Folkfestiwal II” i 10-lecie Zespołu Kądziołeczka,
- ➔ Narodowe Czytanie,
- ➔ 83. rocznica wybuchu II Wojny Światowej,
- ➔ „Warsztaty rękodziela dla mieszkańców gminy Osieck”,
- ➔ Debata bezpieczeństwa,
- ➔ Tydzień walki z przemocą – spotkania organizowane z Miejsko-Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym oraz z MGKRPA,
- ➔ VI Bieg Integracyjny.

Na terenie Miasta i Gminy znajdują się 4 obiekty zabytkowe uwzględnione w Miejsko-Gminnej Ewidencji Zabytków, są to:

- Kościół pw. św. Apostołów Andrzeja i Bartłomieja,
- kaplica cmentarna,
- budynek pokościelny,
- budynek mieszkalny – drewniana plebania.

Opieka zdrowotna

Usługi w zakresie opieki zdrowotnej na terenie Miasta i Gminy świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Osiecku. Z dostępnych danych GUS wynika, iż w 2022 roku w Mieście i Gminie Osieck na 1 przychodnię przypadało 1 826 mieszkańców. Jest to wartość niższa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła w omawianym roku 2 262. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 4,5 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością wyższą, a tym samym bardziej korzystną od tej dla całego powiatu otwockiego (4,2).

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w Mieście i Gminie Osieck w porównaniu do powiatu otwockiego w 2022 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Miasto i Gmina	Powiat
1.	Przychodnie	2	56
2.	Liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1 826	2 262
3.	Porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,5	4,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W Mieście i Gminie Osieck o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze z **Posterunku Policji w Sobieniach-Jeziorach**. W 2022 roku na terenie Miasta i Gminy odnotowano 38 przestępstw, co oznacza spadek na poziomie 5,0% względem roku 2020 oraz wzrost o 22,6% względem roku poprzedniego (2021). Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 7. Analiza danych w zakresie przestępczości na terenie Miasta i Gminy Osieck w latach 2020-2022

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021	2022
1.	Kradzież z włamaniem	4	3	3
2.	Kradzież mienia	2	1	4
3.	Kradzież dokumentów	1	0	0
4.	Przywłaszczenie	1	1	0
5.	Uszkodzenie mienia	2	0	1
6.	Groźby	3	0	0
7.	Znęcanie się	9	5	5
8.	Nagły zgon	2	1	2
9.	Uszkodzenie ciała, pobicie	0	0	1
10.	Stalking	1	0	0
11.	Kierowanie pojazdem bez uprawnień	1	1	0
12.	Kierowanie pojazdem po spożyciu alkoholu	10	13	14
13.	Namawianie do samobójstwa	3	0	0
14.	Posiadanie prekursorów do wytwarzania materiałów wybuchowych	1	0	0
15.	Alimenty	0	2	2
16.	Naruszenie zakazu sądowego	0	3	3
17.	Posługiwanie się sfałszowanymi dokumentami	0	1	0
18.	Narażenie na utratę zdrowia i życia	0	0	1
19.	Znęcanie się nad zwierzętami	0	0	2
20.	Ogółem	40	31	38

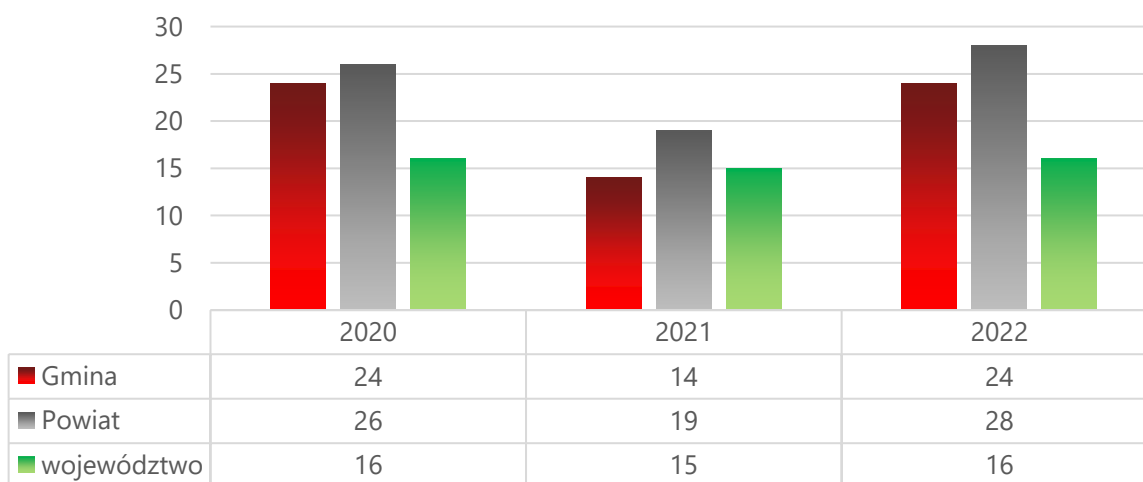
Źródło: Raport o stanie gminy Osieck za 2020, 2021 i 2022 rok

Policjanci poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują również działalność profilaktyczną na terenie Miasta i Gminy.

Ochronę przeciwpożarową na terenie Miasta i Gminy Osieck zapewnia **5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP)**, w tym: OSP w Osiecku, OSP w Natolinie, OSP w Rudniku, OSP w Pogorzeli oraz OSP w Górkach. Liczba zdarzeń wymagających udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1 000 ludności zarówno w przypadku Miasta i Gminy Osieck, jak i pozostałych jednostek w latach 2020-2022 ulegała wahaniom. W 2022 roku największą liczbę zdarzeń odnotowano w powiecie otwockim (28), z kolei najmniejszą w przypadku średniej dla całego województwa mazowieckiego (16). Wartości zaobserwowane na terenie Miasta i Gminy Osieck na przełomie ostatnich trzech lat były niższe niż w całym powiecie otwockim, a jednocześnie wyższe niż w skali całego województwa mazowieckiego – wyjątek stanowi rok 2021, gdy liczba zdarzeń w Mieście i Gminie była niższa niż w przypadku województwa.

Wykres 6. Liczba zdarzeń wymagających udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Osieck, powiecie otwockim i województwie mazowieckim w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Narastanie

nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na kanwie czego zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokojenie podstawowych potrzeb, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Ówczesne przesłanki umożliwiły wykreowanie się ekonomii społecznej znanej obecnie, czyli ekonomii skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględnym zyskiem⁵.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury, czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wśród podmiotów ekonomii społecznej wyszczególnia się podmioty ekonomii solidarnej, których celem działania jest w szczególności aktywizacja zawodowa i integracja społeczna, w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

⁵ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*, str. 10.

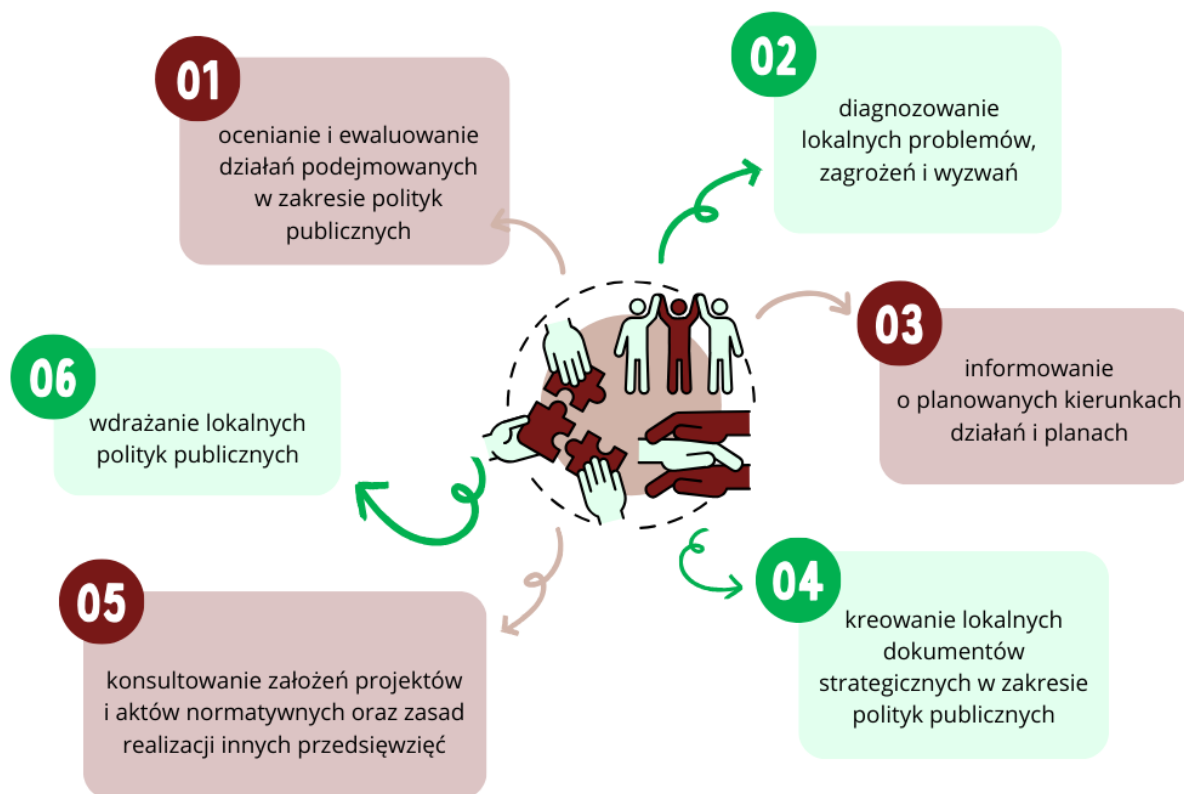
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*

Podmioty ekonomii społecznej prowadzą szeroką działalność na rzecz lokalnej społeczności i grup zagrożonych lub doświadczających wykluczenia społecznego. Doświadczenie wynikające z podejmowanych działań umacnia przyzwolenie tych podmiotów do powzięcia części odpowiedzialności za kierunek i kształt lokalnej polityki społecznej. W dotychczasowych praktykach wiodącą formą współpracy międzyinstytucjonalnej w tym obszarze było zlecenie zadań publicznych oraz usług społecznych odpowiednim fundacjom i stowarzyszeniom, niemniej wraz z rozwojem sektora ekonomii społecznej zasadne jest włączenie wszystkich jego podmiotów do tworzenia lokalnych rozwiązań, w tym w zakresie rozpoznawania problemów społecznych, opracowywania dokumentów strategicznych, wdrażania działań i ich oceny.

Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019

W świetle ustawy o ekonomii społecznej rozszerzona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość *działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych*, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Zdefiniowane poniżej usługi społeczne są ściśle związane z katalogiem zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 8. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

Lp.	Katalog usług społecznych z zakresu:	Zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	<ul style="list-style-type: none">• działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	<ul style="list-style-type: none">• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej• działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none">• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.	Pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none">• pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">• ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none">• działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
7.	Edukacji publicznej	<ul style="list-style-type: none">• nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania
8.	Przeciwdziałania bezrobociu	<ul style="list-style-type: none">• promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	<ul style="list-style-type: none">• kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	<ul style="list-style-type: none">• wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none">• działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych• upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji• udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego• upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	<ul style="list-style-type: none">• tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none">• ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego

Lp.	Katalog usług społecznych z zakresu:	Zadania publiczne w obszarze:
14.	Reintegracji zawodowej i społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości • rewitalizacji • działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 • działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- otwarty konkurs ofert,
- „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje poprzez zlecenie zadań w formie:

- zlecenia usług,
- zlecenia instytucji,
- bonu na aktywność (regranting),
- kooperacyjnego rozwiązania problemów.

Na terenie Miasta i Gminy Osiek w 2022 roku zarejestrowanych było **301 podmiotów gospodarki narodowej**, w tym 11 stowarzyszeń i organizacji społecznych, które stanowiły 3,7% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. W latach 2020-2022 na terenie Miasta i Gminy działały również dwie fundacje (0,7%).

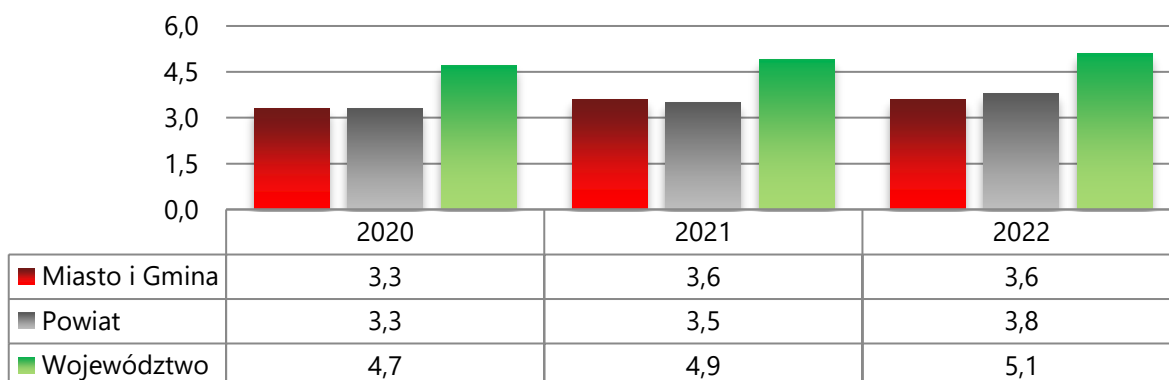
Tabela 9. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Mieście i Gminie Osiek na przestrzeni lat 2020-2022

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021	2022
1.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	274	281	301
2.	Liczba fundacji	2	2	2
3.	Liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych	10	11	11

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie Osiek w latach 2020-2022 uległ niewielkiemu wzrostowi. W odniesieniu do danych wojewódzkich wskaźnik w Mieście i Gminie zawsze przyjmował niższe wartości, z kolei w odniesieniu do powiatu wartości te były bardzo zbliżone. Szczegółowe dane zostały przedstawione na kolejnym wykresie.

Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie Osiek, powiecie otwockim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Mieście i Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostek organizacyjnych (MGOPS, szkoły itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

System pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości⁶.

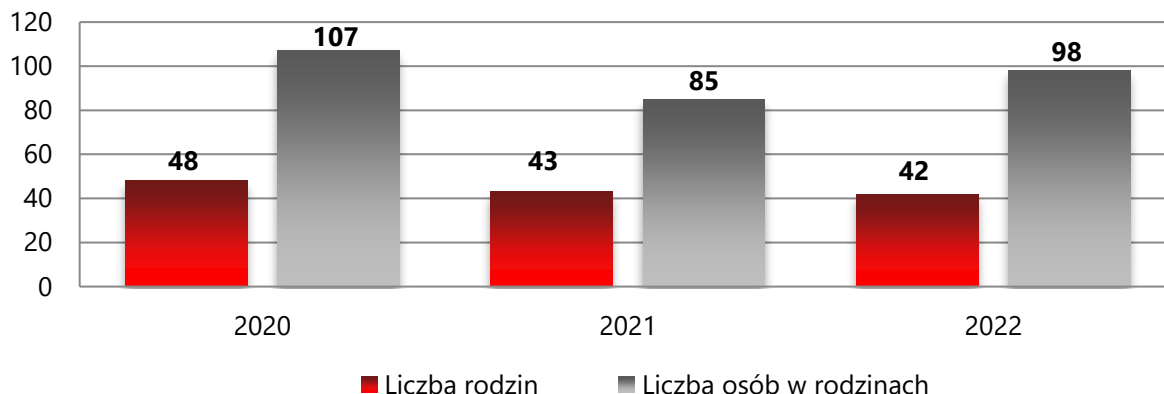
Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta i Gminy Osieck jest **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. MGOPS realizuje zadania własne Miasta i Gminy, zadania zlecone Miastu i Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Miasta i Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Miasta i Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Burmistrza oraz uchwałami Rady Miejskiej.

Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Mieście i Gminie Osieck uległa spadkowi. W 2022 roku pomocą społeczną objęte były 42 rodziny – to o 12,5% mniej niż w 2020 roku. W stosunku do 2020 roku zmniejszyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

⁶ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.).

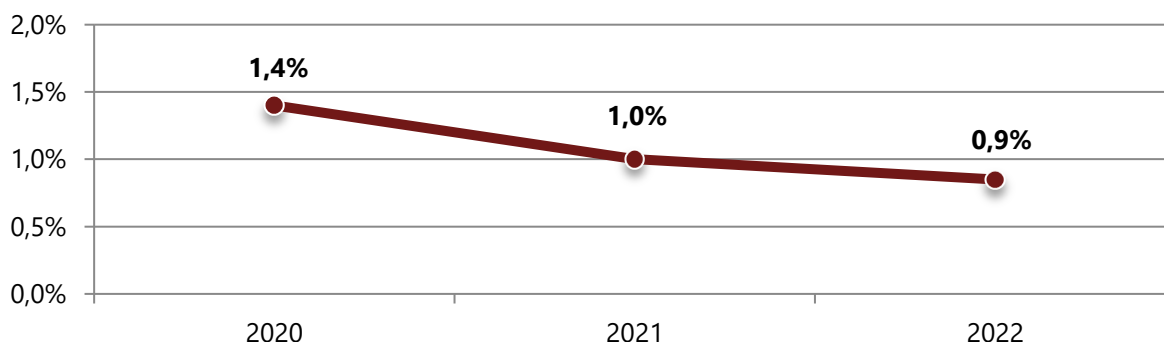
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Mieście i Gminie Osiek w latach 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2020-2022 wartość tego wskaźnika uległa spadkowi, by w 2022 roku osiągnąć wartość 0,9%. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 9. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2022 roku z tego typu pomocy korzystało 20 osób w wieku przedprodukcyjnym, 22 osoby w wieku produkcyjnym oraz 4 osoby w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci nie obserwuje się znacznych dysproporcji – w 2022 roku liczba kobiet i mężczyzn w poszczególnych grupach wiekowych była równa. Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2020-2022, dostrzec można wahania liczby osób korzystających z pomocy społecznej w każdej grupie wiekowej.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć na podstawie liczby przyznanych świadczeń w latach 2020-2022

Wiek	2020		2021		2022	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
0-17	15	7	8	4	20	10
Produkcyjny	31	17	23	8	22	11
Poprodukcyjny	5	3	7	3	4	2
Ogółem	51	27	38	15	46	23

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2021 i 2022

W 2022 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 24 mieszkańcom gminy Osieck, natomiast świadczenie niepieniężne – 7 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczny jest spadek, zarówno w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne, jak i liczby osób, którym udzielono świadczenia niepieniężne.

Tabela 11. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Świadczenia pieniężne	32	27	24
Świadczenia niepieniężne	21	13	7

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie ulegała wahaniom – w 2020 roku wyniosła 16, w 2021 roku – 7, natomiast w 2022 roku osiągnęła wartość 9. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2022 roku są nieznaczne – w 2022 roku mężczyźni stanowili 55,6% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety – 44,5%, natomiast w latach 2020-2021 kobiety długotrwale pobierające świadczenie stanowiły większość.

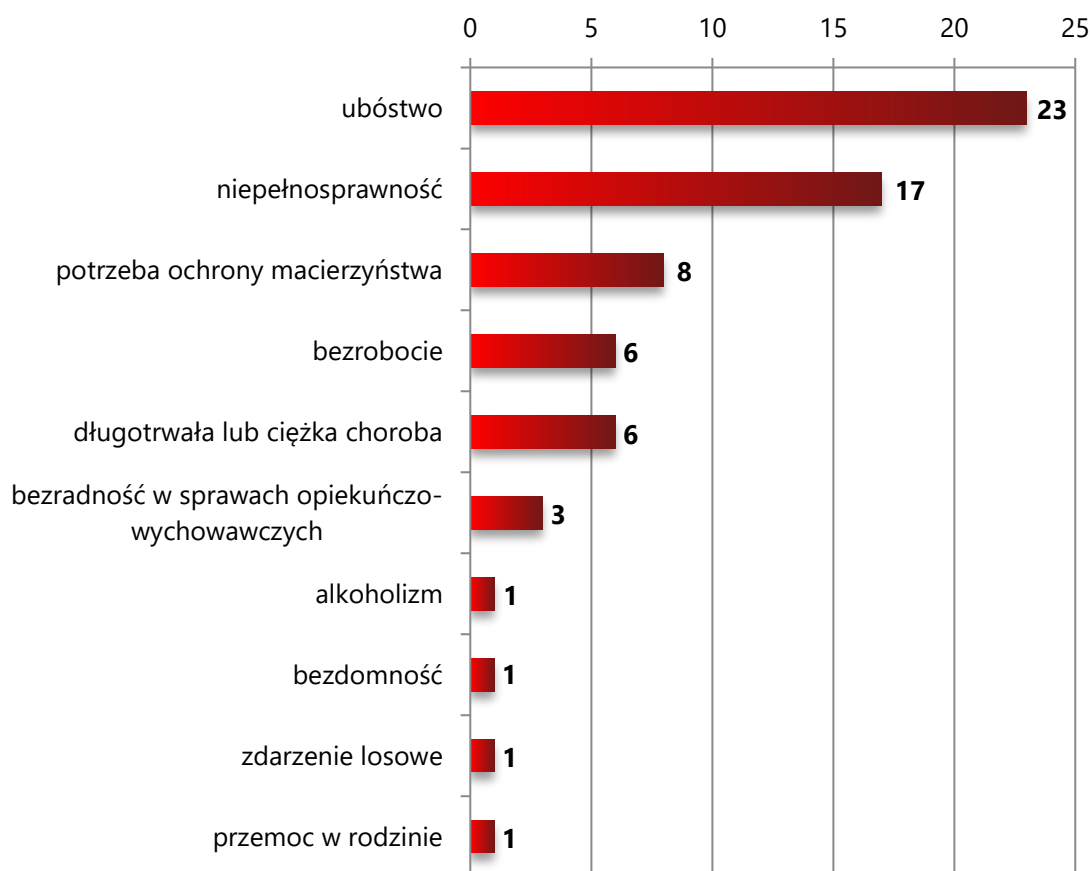
Tabela 12. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2020-2022

Płeć	2020	2021	2022
Kobiety	10	4	4
Mężczyźni	6	3	5
Ogółem	16	7	9

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

W 2022 roku najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej w Mieście i Gminie Osiek było ubóstwo – z tego powodu pomoc otrzymały 23 rodziny. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym przyznano pomoc znajdowała się niepełnosprawność (17 rodzin), natomiast na trzecim – potrzeba ochrony macierzyństwa (8 rodzin). Wśród najczęściej wymienionych powodów udzielania świadczeń, znajdowały się także: bezrobocie i długotrwała lub ciężka choroba (po 6 rodzin) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (3 rodziny).

Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2022 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy Miasta i Gminy Osieck należą:

- Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Posterunek Policji w Sobieniach-Jeziorach,
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Osiecku z dwoma filiami,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecku,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO),
- Urząd Miasta i Gminy w Osiecku,
- Miejsko-Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Otwocku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Otwocku,
- placówki ochrony zdrowia,
- placówki oświatowe.

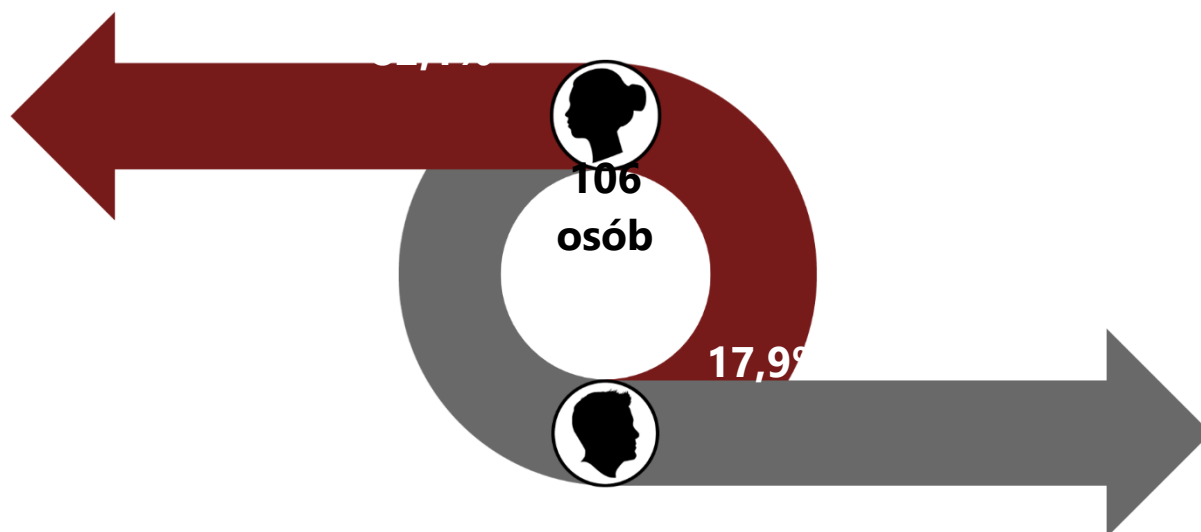
ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy Osiek, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Miasta i Gminy Osiek wzięło udział 106 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 82,1% ogółu, zaś mężczyźni – 17,9%.

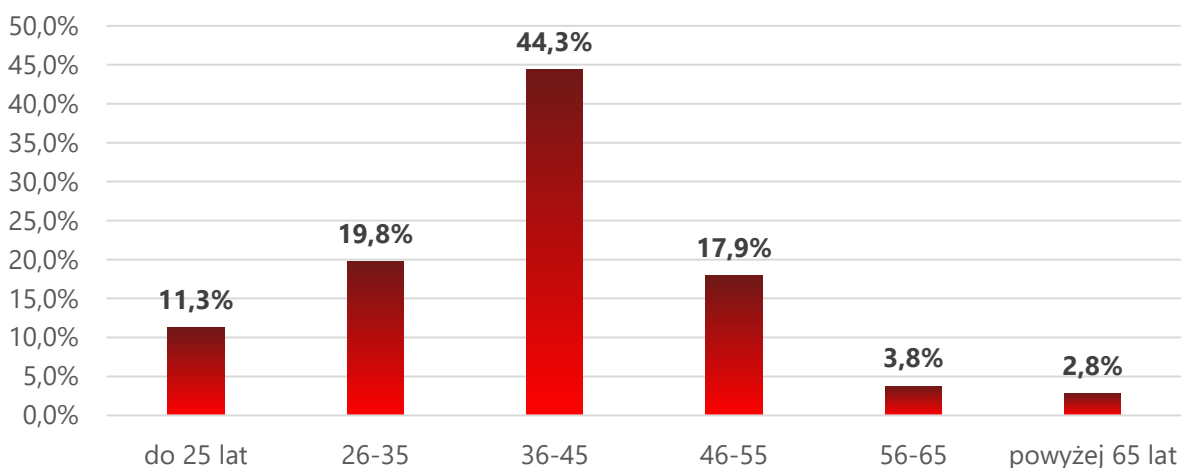
Rysunek 5. Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=106⁷

⁷ W niniejszym opracowaniu „N” oznacza liczebność zbiorowości próby, czyli liczbę osób upoważnionych do odpowiedzi na dane pytanie.

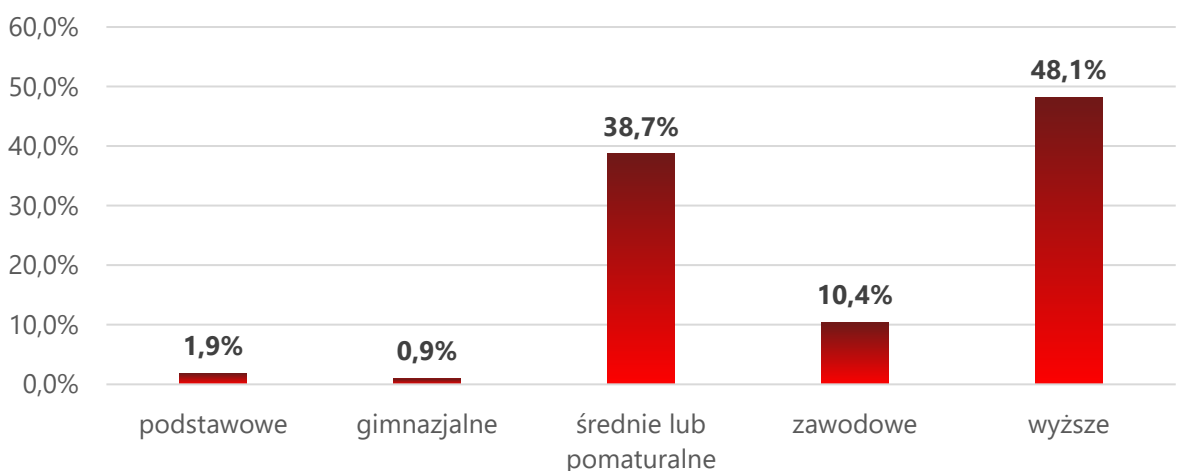
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (44,3%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 26-35 lat (19,8%), 46-55 lat (17,9%) oraz do 25 lat (11,3%). Udział respondentów w wieku poniżej 56-65 lat (3,8%) oraz powyżej 65 roku życia (2,8%) był najmniejszy.

Wykres 11. Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=106

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (48,1%), 38,7% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, 10,4% z wykształceniem zawodowym, 1,9% z wykształceniem podstawowym oraz 0,9% z gimnazjalnym.

Wykres 12. Wykształcenie dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=106

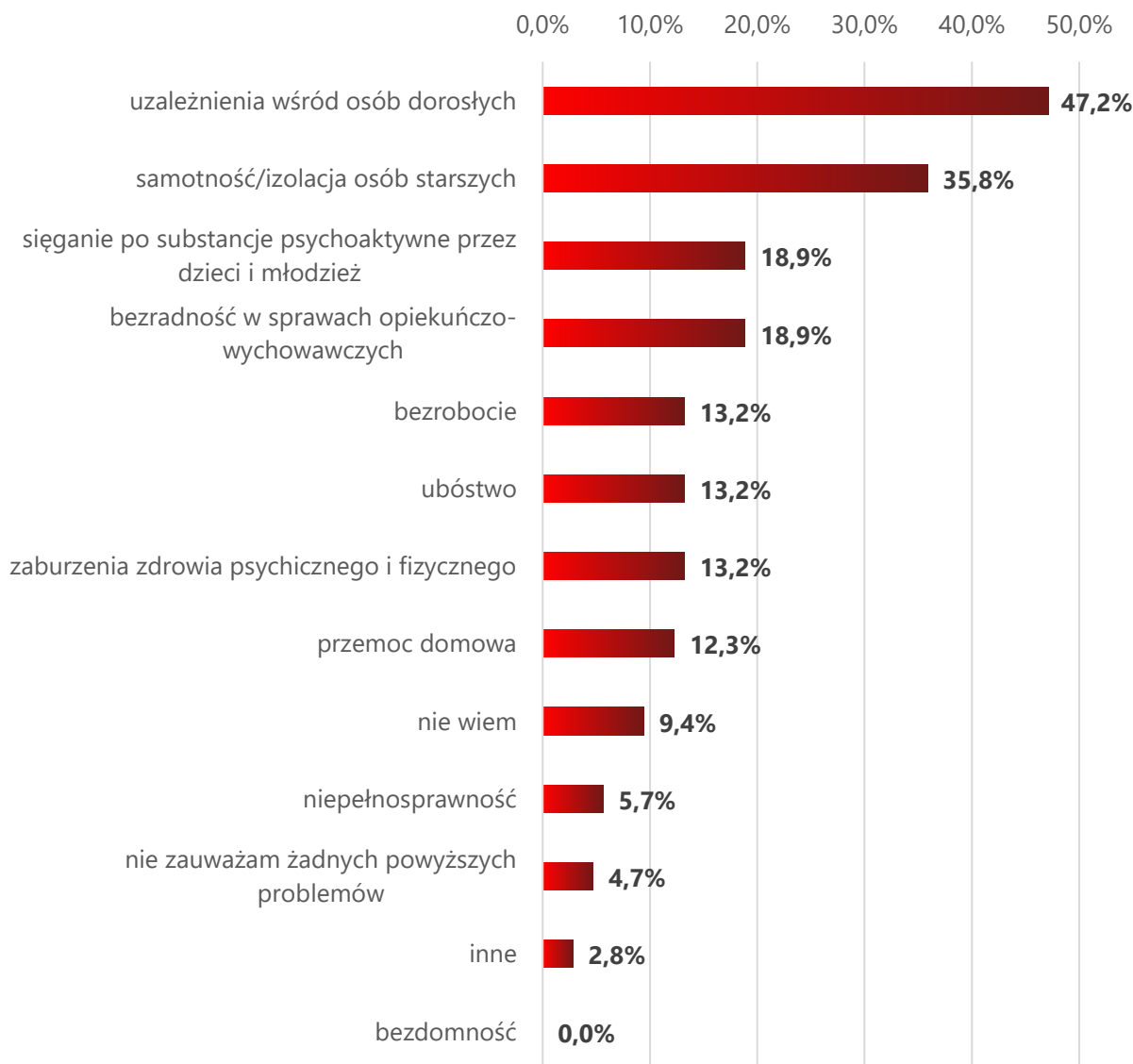

Problemy społeczne

W pierwszym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze Miasta i Gminy Osiek. Za najważniejsze problemy uznano: uzależnienia wśród osób dorosłych (47,2%) oraz samotność/izolację osób starszych (35,8%). Średnio co piąty ankietowany wskazał na sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (po 18,9%), z kolei jeden na dziesięciu badanych wymienił bezrobocie, ubóstwo oraz zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego (po 13,2%), a także przemoc domową (12,3%). Z kolei aspektem nie wymagającym interwencji wydaje się być bezdomność, gdyż nikt spośród ankietowanych nie stwierdził występowania tego problemu. Wśród innych odpowiedzi wymieniano m.in. *problemy mieszkaniowe oraz infrastrukturę drogową niedostosowaną do potrzeb, np. brak chodników na drodze wojewódzkiej* (2,8%). 4,7% badanych nie zauważa problemów wymienionych w kafeterii odpowiedzi, a 9,4% nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 13. Jakie Pana/i zdaniem są największe problemy społeczne na terenie Miasta i Gminy?
N=106

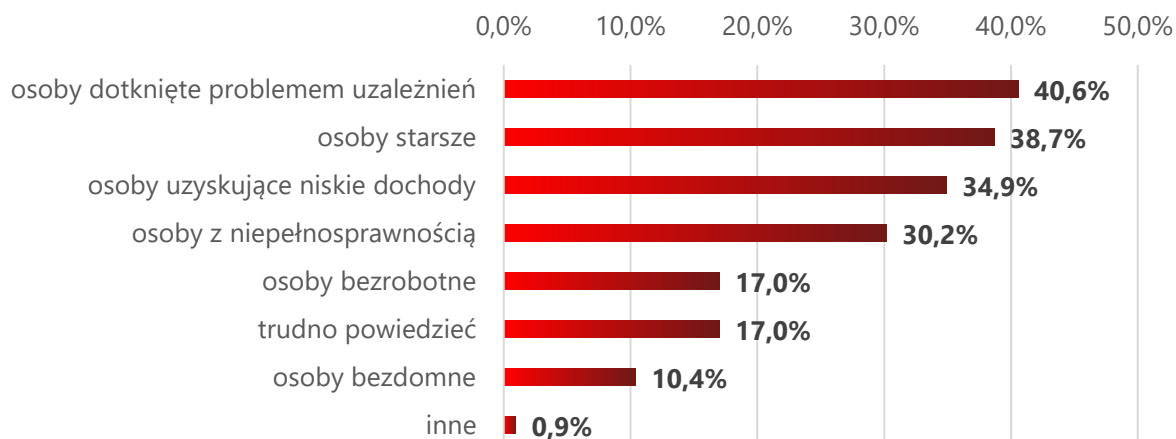

*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Mieszkańcy mieli również możliwość wskazania grup, które ich zdaniem są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Miasta i Gminy. Za najważniejsze uznano: osoby dotknięte problemem uzależnień (40,6%) oraz osoby starsze (38,7%). Z punktu widzenia dorosłych mieszkańców w grupie ryzyka znajdują się także osoby uzyskujące niskie dochody (34,9%), a także osoby z niepełnosprawnością (30,2%). Średnio co szósty badany wskazał na osoby bezrobotne (17,0%), z kolei co dziesiąty na osoby bezdomne (10,4%). Wśród innych odpowiedzi przytoczono *osoby z zaburzeniami psychicznymi (0,9%)*.

Wykres 14. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Miasta i Gminy? N=106

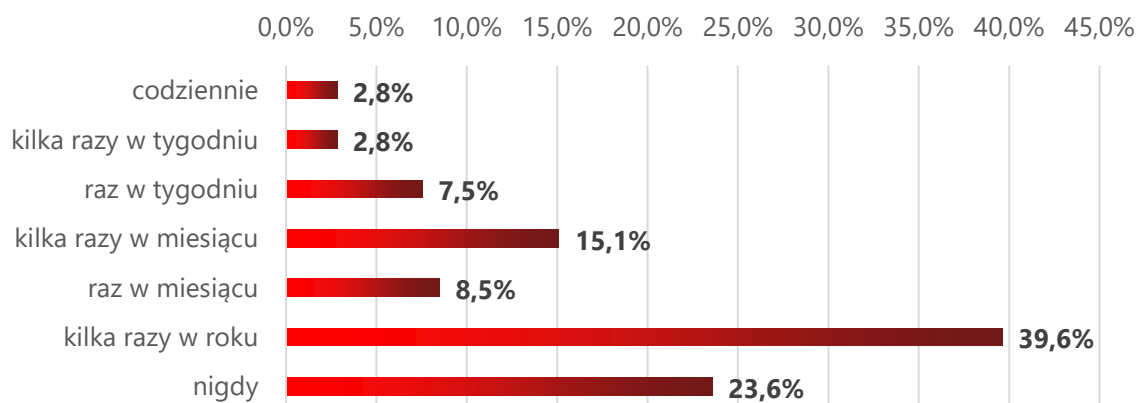

*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez mieszkańców Miasta i Gminy Osiek. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania alkoholu przez dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 76,4% respondentów, wśród których 39,6% spożywa go kilka razy w roku, 8,5% badanych – raz w miesiącu, 15,1% stwierdziło, iż pije alkohol kilka razy w miesiącu, natomiast 7,5% respondentów przyznało, iż taka sytuacja ma miejsce raz w tygodniu. Częste spożywanie alkoholu, tj. kilka razy w tygodniu zadeklarowało 2,8% badanych, taki sam odsetek spożywa go regularnie – codziennie (2,8%).

Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=106

Kolejne pytanie skierowane do respondentów miało na celu oszacowanie jak często dorośli mieszkańcy Miasta i Gminy Osieck tracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, taka sytuacja miała miejsce w przypadku 16 ankietowanych (19,8%), z czego 7 osobom zdarzyło się to raz (8,6%), w przypadku 5 osób było to 2-5 razy (6,2%), 3 osoby pamiętają 6-10 podobnych sytuacji (3,7%), natomiast powyżej 10 razy upił się 1 dorosły mieszkaniec Miasta i Gminy (1,2%). Pozostali ankietowani odpowiadający na to pytanie nie stracili kontroli nad ilością spożywanego alkoholu w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie (65 osób, tj. 80,2%).

Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=81

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	8,6	7
2-5 razy	6,2	5
6-10 razy	3,7	3
powyżej 10 razy	1,2	1
ani razu	80,2	65

Kolejną analizowaną w badaniu kwestią było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Większość respondentów zadeklarowała, że nigdy nie kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości (71 osób, tj. 87,7%), z kolei jedna osoba przyznała, że podobna sytuacja miała miejsce raz (1,2%). Pozostali badani odpowiadający na to pytanie nie mają uprawnień do prowadzenia samochodu (9 osób, tj. 11,1%).

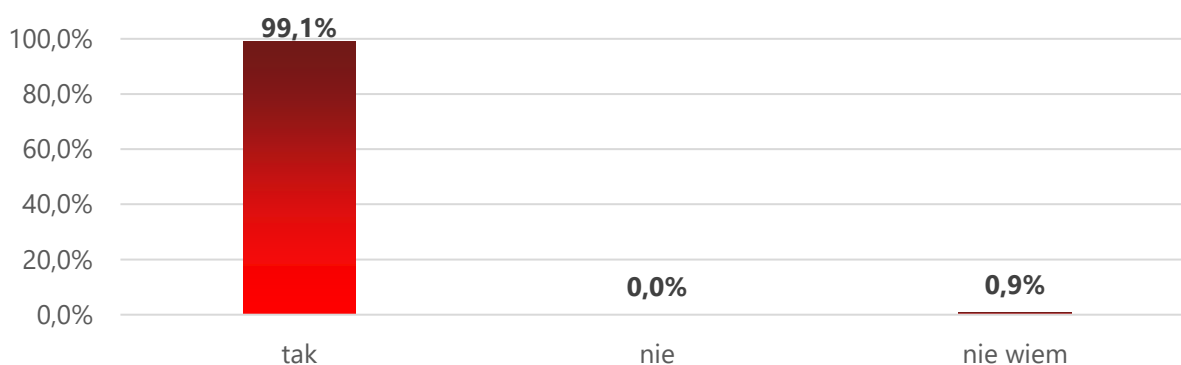
Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=81

Odpowiedź	%	Liczba odp.
Nie zdarzyła mi się taka sytuacja	87,7	71
raz mi się to zdarzyło	1,2	1
zdarza mi się to sporadycznie	0,0	0
zdarza mi się to często	0,0	0
nie posiadam prawa jazdy	11,1	9

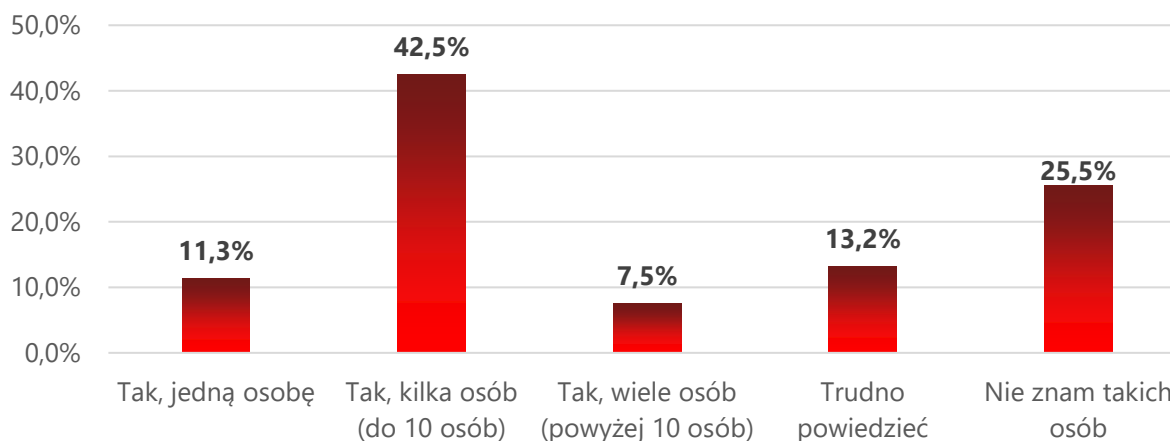
W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród nielicznych mieszkańców Miasta i Gminy, występuje brak świadomości w tym zakresie – odpowiedź „nie wiem” zaznaczyło 0,9% badanych. Zdecydowana większość stwierdziła, że spożywanie alkoholu ma negatywny wpływ na rozwój dziecka (99,1%).

Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka?
N=106

W ostatnim pytaniu tego bloku tematycznego respondentów poproszono o określenie, czy znają w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu. Badania wykazały, że 61,3% badanych potrafi wskazać takie osoby, przy czym 11,3% ankietowanych zna jedną osobę, 42,5% – kilka osób (poniżej 10), natomiast 7,5% – wiele osób nadużywających alkoholu (powyżej 10 osób). 13,2% badanych nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

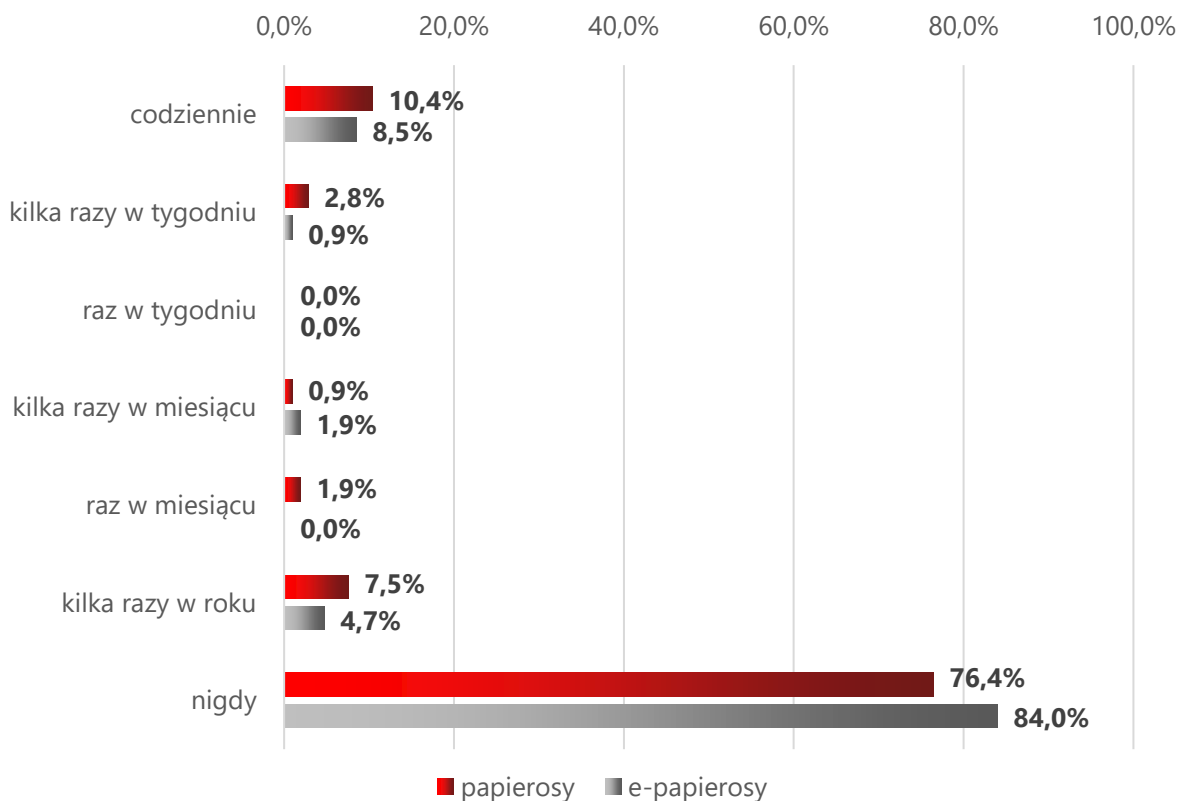
Wykres 17. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu? N=106

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy Osieck podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. 23,6% respondentów przyznaje, że sięga po tradycyjne wyroby tytoniowe, wśród których 7,5% pali je kilka razy do roku, 1,9% – raz w miesiącu, 0,9% sięga po nie kilka razy w miesiącu, 2,8% – kilka razy w tygodniu, natomiast 10,4% deklaruje regularne/codziennie palenie papierosów. W kwestii częstotliwości palenia przez mieszkańców Miasta i Gminy papierosów elektronicznych uzyskano wyniki wskazujące, iż e-papierosy są mniej popularne niż tradycyjne wyroby tytoniowe, gdyż sięga po nie 16,0% respondentów. Z deklaracji 4,7% badanych wynika, iż palą je kilka razy w roku, 1,9% odpowiedzi padło na kilka razy w miesiącu, z kolei 0,9% ankietowanych przyznało, że po e-papierosy sięga kilka razy w tygodniu. Regularne/codziennie palenie zadeklarowało 8,5% badanych.

Wykres 18. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=106

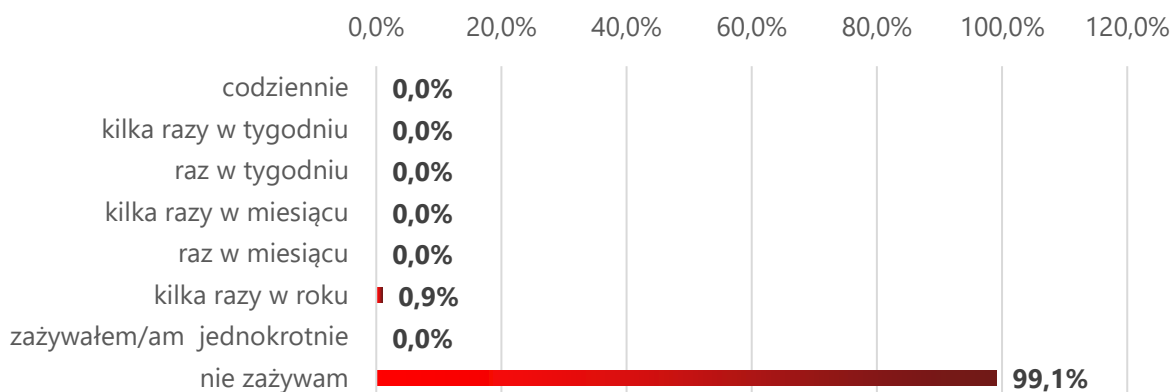

Problem narkotykowy

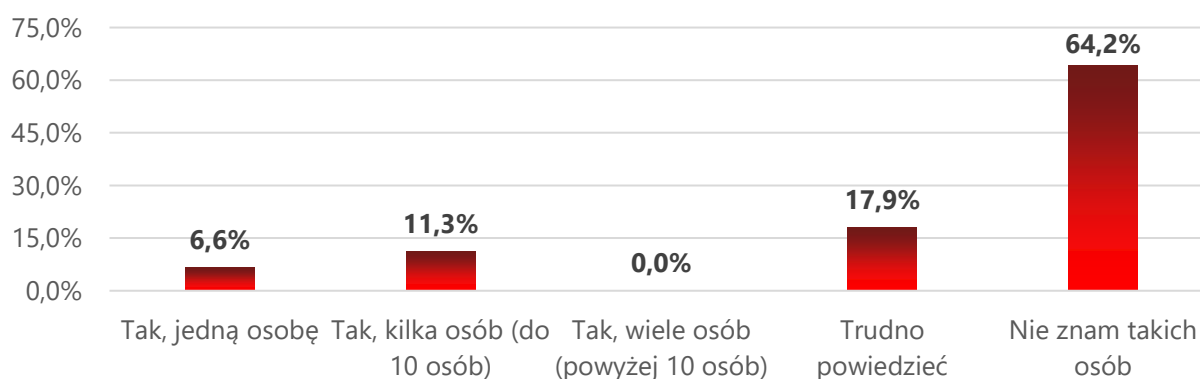
Kolejny z analizowanych obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, jak często zdarza im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, po inicjacji narkotykowej jest 0,9% respondentów, którzy sięgają po tego rodzaju środki kilka razy w roku.

Wykres 19. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=106

W następnej części badania mieszkańcy zostali zapytani o znajomość w swoim otoczeniu osób, które nadużywają narkotyków. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 17,9% badanych zna osoby uzależnione od tego typu substancji, przy czym 6,6% przyznaje, że zna jedną osobę, natomiast 11,3% twierdzi, że zna kilka osób (do 10 osób). 17,9% badanych nie potrafi jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa narkotyków? N=106

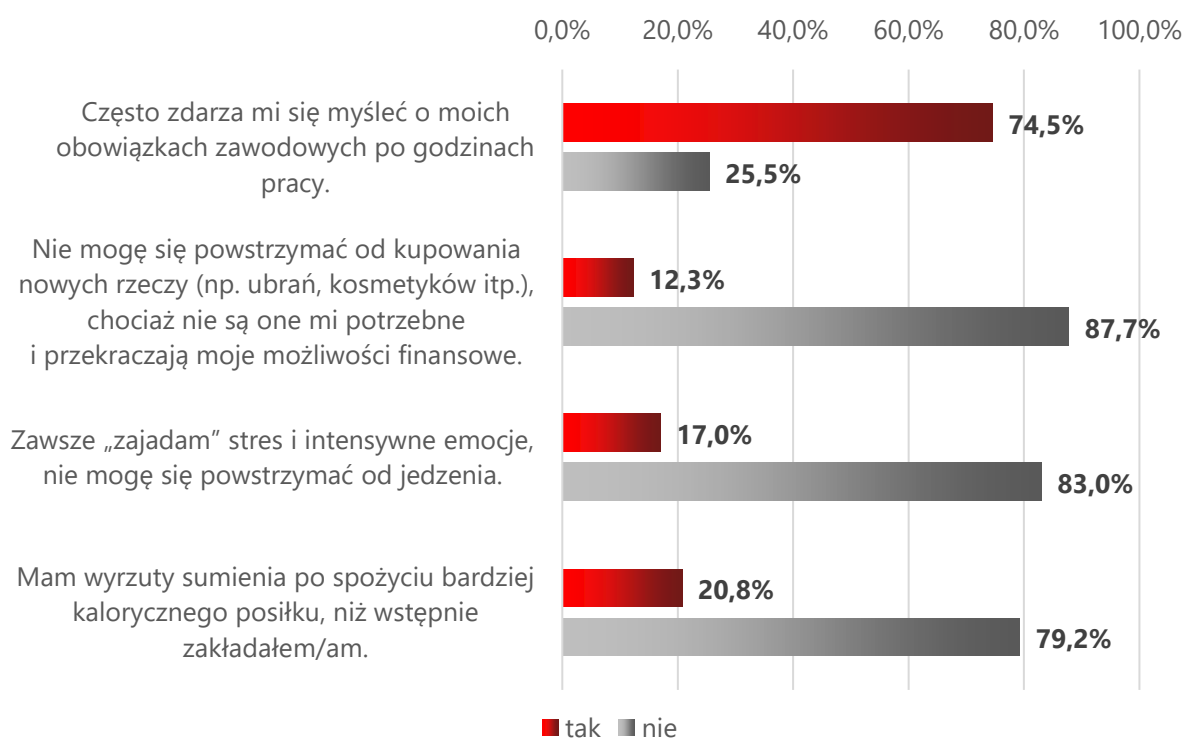

Uzależnienia behawioralne

W kolejnym pytaniu badani mieli ustosunkować się do kilku stwierdzeń. Z poniższego wykresu wynika, że:

- ➔ 74,5% badanych w wolnym czasie **myśli o pracy**,
- ➔ 12,3% badanych zdarza się kupić rzeczy, **które przekraczają ich możliwości finansowe**,
- ➔ 17,0% osób **„zajada” stres** i intensywne emocje,
- ➔ 20,8% badanych **ma wyrzuty sumienia**, gdy zdarzy im się zjeść bardziej kaloryczny posiłek niż wstępnie zakładali.

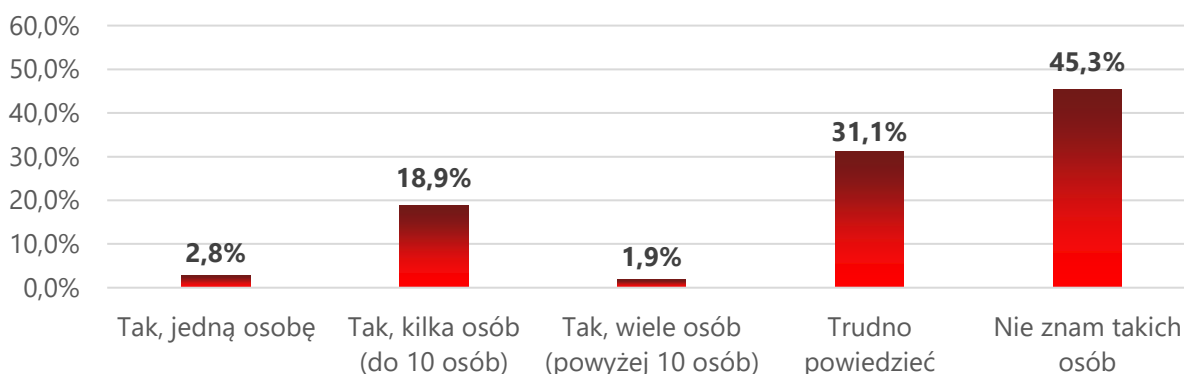
Wykres 21. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=106

W ostatnim pytaniu tego bloku tematycznego respondentów poproszono o określenie, czy znają w swoim otoczeniu osoby w sposób nadmierny podejmujące się pewnych czynności. Badania wykazały, że 23,6% badanych potrafi wskazać takie osoby, przy czym 2,8% ankietowanych zna jedną osobę, 18,9% – kilka osób (poniżej 10 osób), natomiast 1,9% – wiele osób (powyżej 10 osób). 31,1% badanych nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

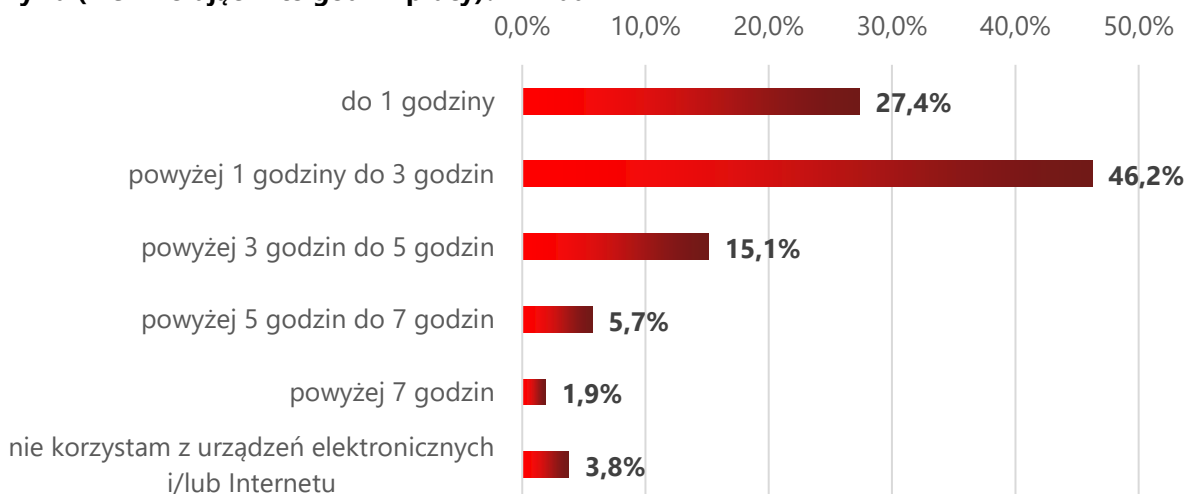
Wykres 22. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=106

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często dorośli mieszkańcy Miasta i Gminy Osiek korzystają z urządzeń elektronicznych. Jak wynika z odpowiedzi, niemal co drugi respondent poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu od 1 do 3 godzin dziennie (46,2%), z kolei co czwarty ankietowany zadeklarował, że spędza w ten sposób maksymalnie 1 godzinę (27,4%). Powyżej 3 do 5 godzin dziennie z urządzeń korzysta 15,1% badanych, natomiast na przedział od 5 do 7 godzin wskazało 5,7% ankietowanych. 1,9% respondentów przyznało, że na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu przeznaczają ponad 7 godzin w ciągu dnia.

Wykres 23. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=106

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, mieszkańcy zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się spędzać na korzystaniu z urządzeń elektronicznych więcej czasu niż wcześniej zakładali. Takie zachowanie potwierdziło łącznie 46 badanych (45,5%), 16 uczestników miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi (15,8%), natomiast 10 badanych stwierdziło, że nie przewiduje na to określonego czasu (9,9%). Jedna osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

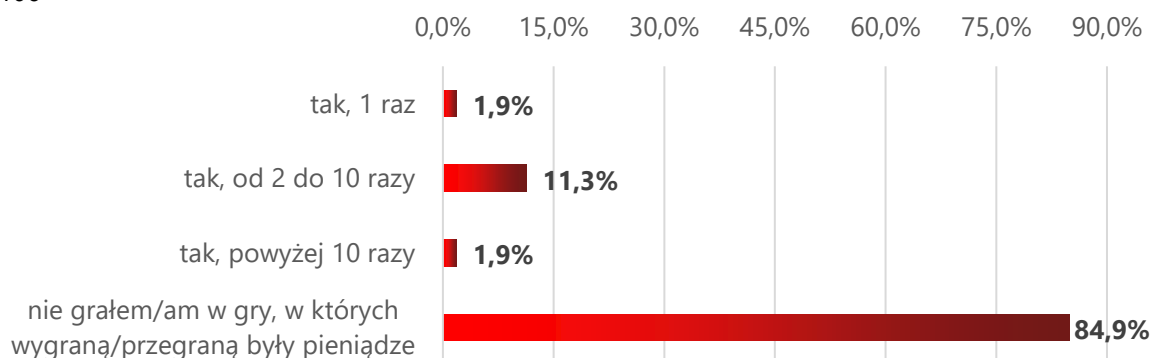
Tabela 15. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładal/a? N=101

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	45,5	46
nie	28,7	29
trudno powiedzieć	15,8	16
nie przewiduję określonego czasu	9,9	10

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego łącznie 15,1% badanych, przy czym po 1,9% grało w nie 1 raz lub więcej niż 10 razy, natomiast 11,3% respondentów wskazało na 2-10 razy.

Wykres 24. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=106

W następnej kolejności respondenci zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy kiedykolwiek powodem przystępowania przez nich do gier hazardowych była potrzeba poprawy sytuacji ekonomicznej. Blisko co trzeci respondent przyznał, że była to faktyczna przyczyna takiego działania (5 osób, tj. 31,3%), z kolei 18,8% ankietowanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi (3 osoby).

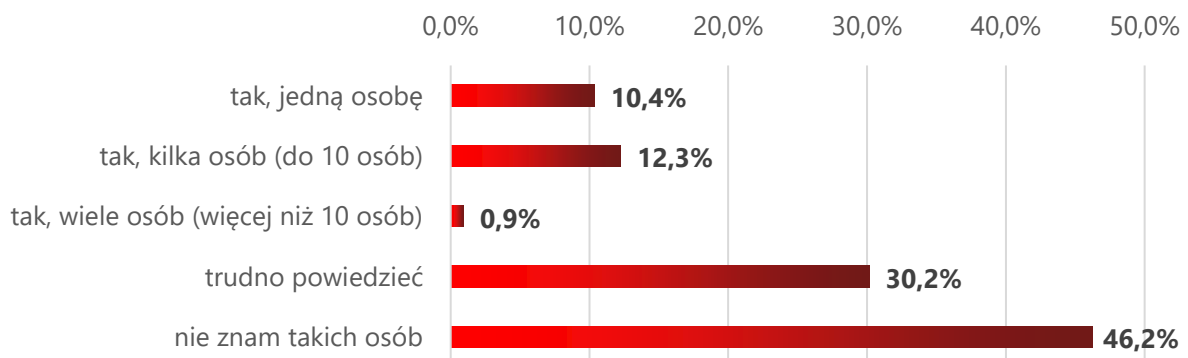
Tabela 16. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=16

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	31,3	5
nie	50,0	8
trudno powiedzieć	18,8	3

Problem przemocy

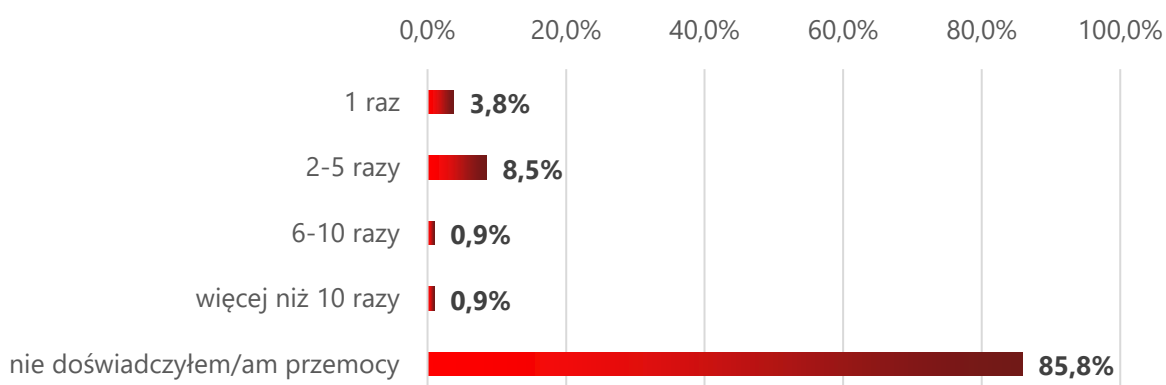
Dalsza część analizy stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość osób w swoim najbliższym otoczeniu, które doświadczają problemu przemocy. 10,4% badanych odpowiedziało, że zna jedną taką osobę, 12,3% respondentów – kilka osób (do 10 osób), natomiast 0,9% – wiele osób (powyżej 10 osób). Blisko połowa ankietowanych stwierdziła, że nie zna żadnej osoby, która doświadcza przemocy (46,2%), natomiast średnio co trzeci uczestnik badania nie potrafił jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie (30,2%).

Wykres 25. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=106

Skala problemu przemocy na terenie Miasta i Gminy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatniego roku. Z zebranych danych wynika, że w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, przemocy doznało 14,2% mieszkańców, wśród których 3,8% doświadczyło jej jednokrotnie, 8,5% – 2-5 razy, natomiast po 0,9% miało z nią do czynienia 6-10 razy oraz więcej niż 10 razy.

Wykres 26. Jak często, w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie zdarzało się Panu/i doświadczyć przemocy?? N=106

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna – wskazało na nią 80,0% badanych, których dotknął problem przemocy (12 osób). Przemocy fizycznej oraz ekonomicznej doznało po 20,0% respondentów (po 3 osoby), natomiast zaniedbania 13,3% respondentów (2 osoby).

Tabela 17. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=15

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	80,0	12
przemoc fizyczna	20,0	3
przemoc ekonomiczna	20,0	3
zaniedbanie	13,3	2
przemoc seksualna	0,0	0
nie wiem	0,0	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej części ankiety respondenci zostali poproszeni o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Najczęściej wskazywano na męża/żonę (9 osób, tj. 60,0%), innych członków rodziny (3 osoby, tj. 20,0%) oraz rodziców (2 osoby, tj. 13,3%). Osobami stosującymi przemoc wobec badanych byli również partner/partnerka i inne osoby, wśród których wymieniono *przyjaciół* (po 1 osobie, tj. 6,7%).

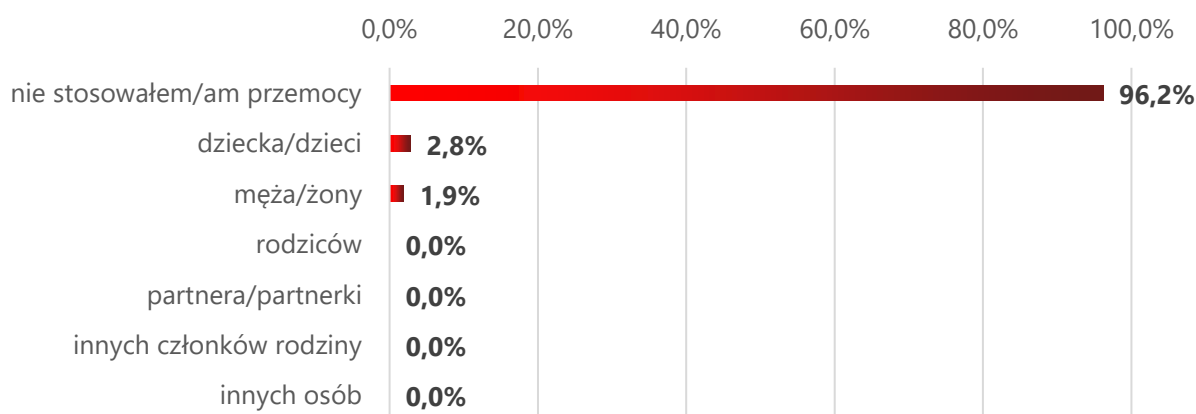
Tabela 18. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=15

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	60,0	9
inni członkowie rodziny	20,0	3
rodzice	13,3	2
inne osoby	6,7	1
partner/partnerka	6,7	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

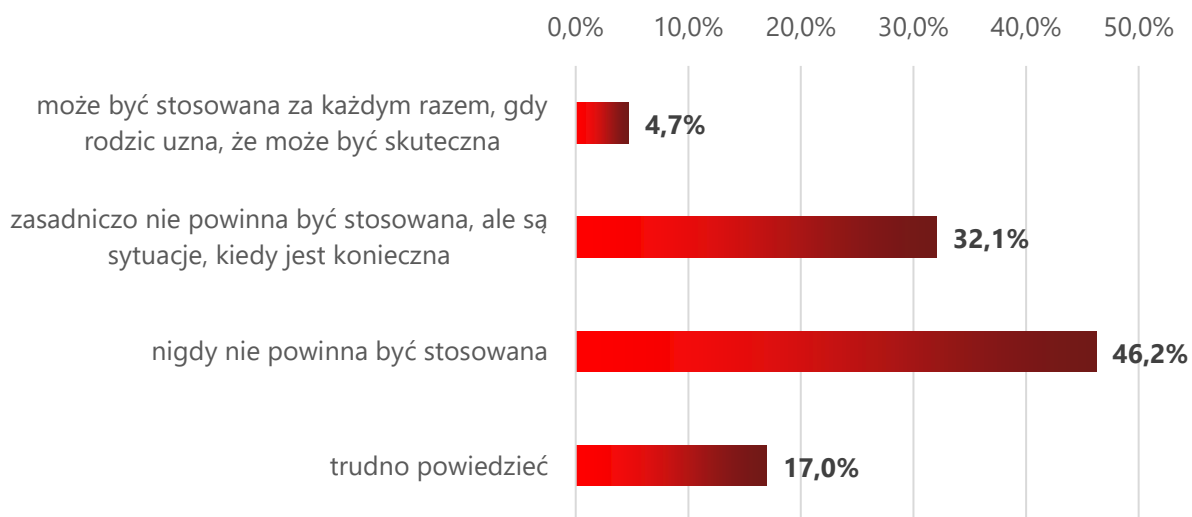
W kolejnym pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doszło do sytuacji, gdy zastosowali przemoc wobec drugiej osoby. Zdecydowana większość ankietowanych zaprzeczyła, jakoby doszło do takiej sytuacji (96,2%), z kolei pozostali przyznali, że takie zdarzenie miało miejsce, przy czym 2,8% zastosowało przemoc wobec dziecka/dzieci, natomiast 1,9% w stosunku do męża/żony.

Wykres 27. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=106

Kolejną analizowaną kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród znacznej części respondentów występuje brak wiedzy w tym zakresie (17,0%), z kolei 4,7% odnosi się do nich pozytywnie. Negatywnie tego typu zachowanie ocenia 78,3% mieszkańców, przy czym 46,2% jest zdania, że kary fizyczne w stosunku do dzieci nigdy nie powinny być stosowane, natomiast w opinii 32,1% badanych zdarzają się sytuacje, kiedy można tego typu zachowanie uzasadnić.

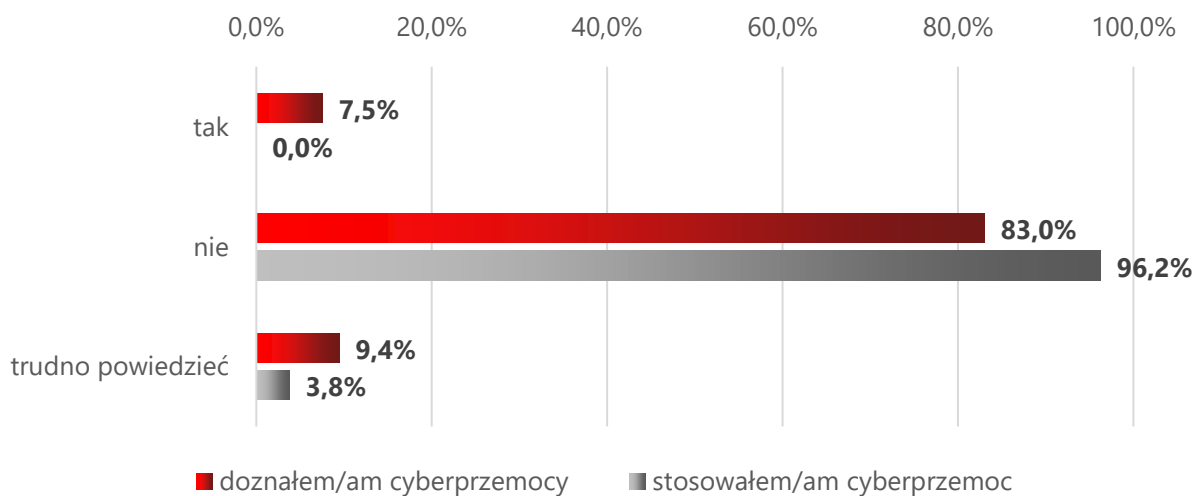
Wykres 28. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą, która: N=106

Kolejne pytanie odnosiło się do problemu cyberprzemocy i miało na celu zweryfikowanie, czy dorosłym mieszkańcom Miasta i Gminy Osieck zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doświadczyć lub stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że problemu tego doznało 7,5% mieszkańców, z kolei 9,4% nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Żaden z mieszkańców biorących udział w badaniu nie przyznał się do stosowania cyberprzemocy, z kolei 3,8% miało trudności z udzieleniem odpowiedzi.

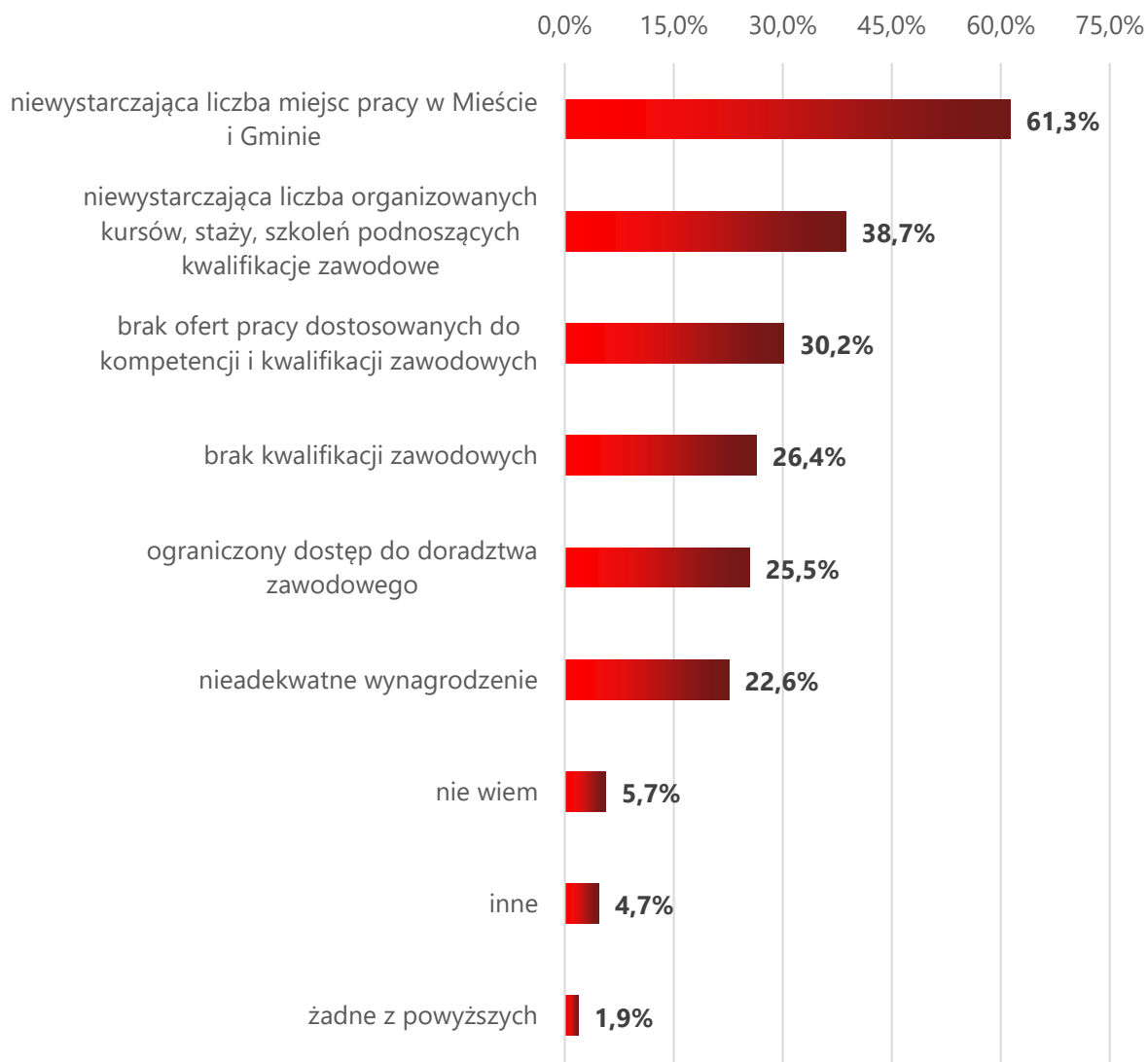

Wykres 29. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=106

Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców Miasta i Gminy Osiek. W pierwszym pytaniu badani mieli określić, z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Miasta i Gminy. Najwięcej, bo 61,3% mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba miejsc pracy w Mieście i Gminie. Na drugim miejscu znalazła się niewystarczająca liczba organizowanych kursów/staży/szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (38,7%), z kolei na trzecim brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych społeczności lokalnej (30,2%). W dalszej części mieszkańcy wskazywali na brak kwalifikacji zawodowych (26,4%), ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego (25,5%) oraz nieadekwatne wynagrodzenie (22,6%). Wśród innych odpowiedzi najczęściej wskazywano na *brak chęci do podjęcia pracy, oferowanie wolnych miejsc pracy w pierwszej kolejności znajomym oraz połączenia komunikacyjne z pobliskimi miastami niespełniające potrzeb lokalnej społeczności* (4,7%). 5,7% ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 30. Jakie trudności napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Miasta i Gminy? N=106

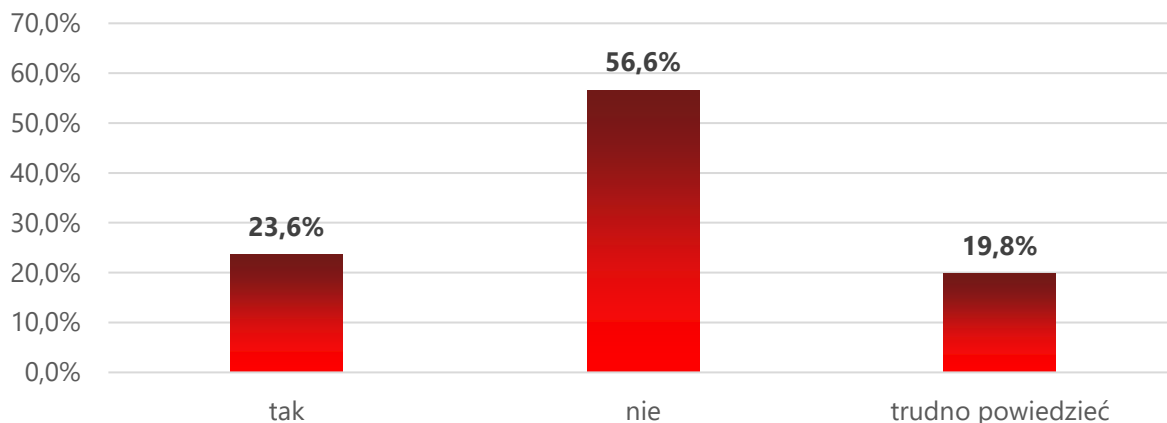
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. Odpowiedzi rozkładały się na zróżnicowanym poziomie – 56,6% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 23,6% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku ubóstwa, z kolei 19,8% respondentów miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.

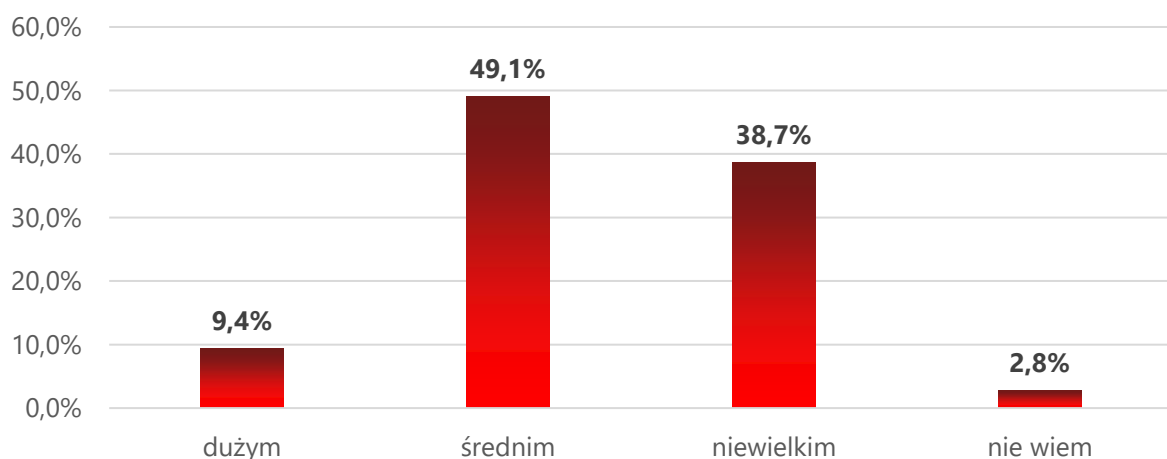
Wykres 31. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=106

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

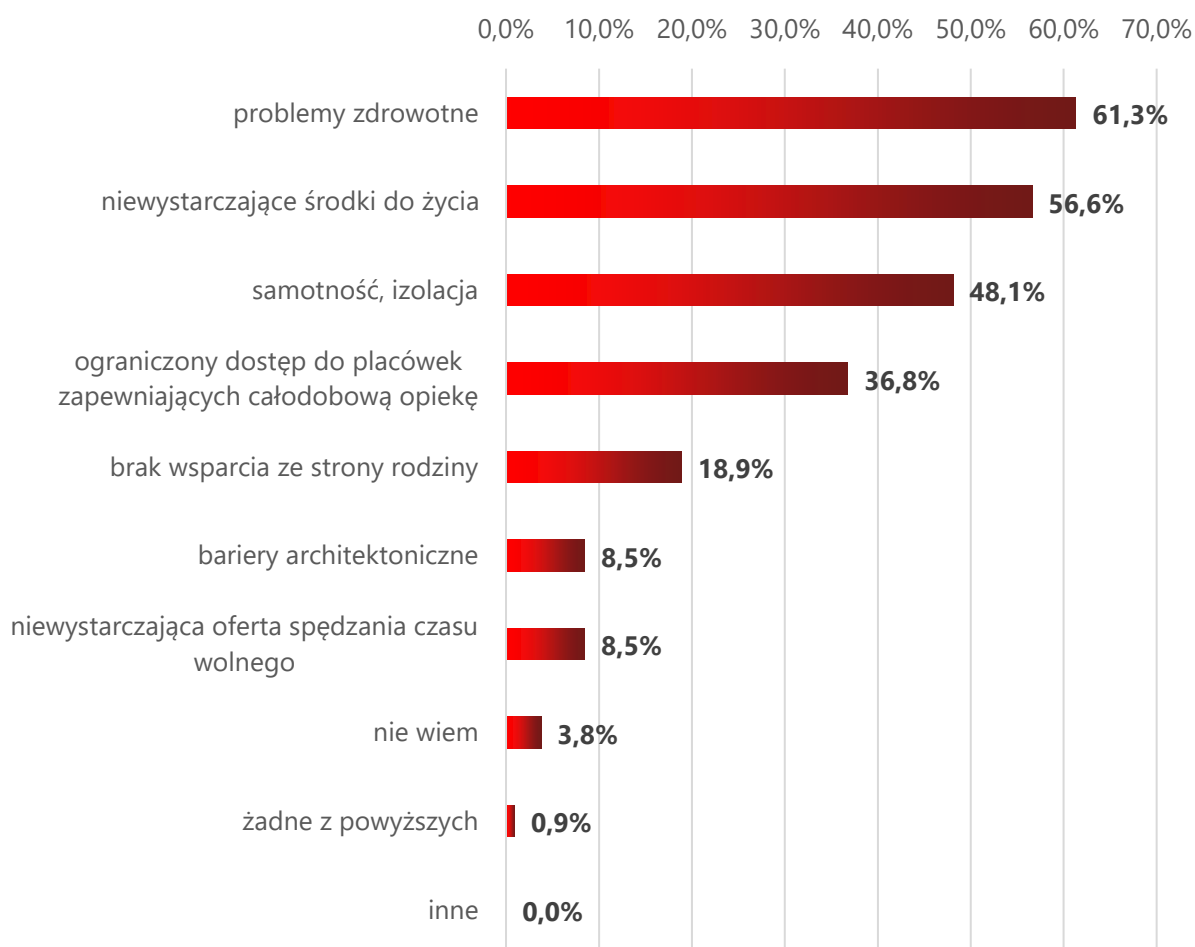
Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Miasta i Gminy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 49,1% badanych uważa, że jest ona dostosowana w stopniu średnim, a 38,7% mieszkańców jest zdania, że jest przystosowana w niewielkim stopniu. 9,4% ankietowanych twierdzi, że wiele miejsc w Mieście i Gminie jest przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością, natomiast 2,8% badanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 32. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Mieście i Gminie Osiek (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=106

W dalszej kolejności mieszkańcy Miasta i Gminy Osieck mieli ocenić, jakie są najważniejsze problemy osób starszych w Mieście i Gminie. 61,3% badanych jest zdania, że największą trudnością są problemy zdrowotne, a 56,6% uważa, że są to niewystarczające środki do życia. Blisko co drugi ankietowany wskazał na samotność/izolację (48,1%), z kolei co trzeci respondent uważa za najistotniejsze utrudnienie dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę (36,8%). Średnio co piąty mieszkaniec biorący udział w badaniu za najważniejsze utrudnienie uważa brak wsparcia ze strony rodziny (18,9%), a po 8,5% wskazało na bariery architektoniczne lub niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego. 3,8% respondentów nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 33. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Mieście i Gminie?
N=106

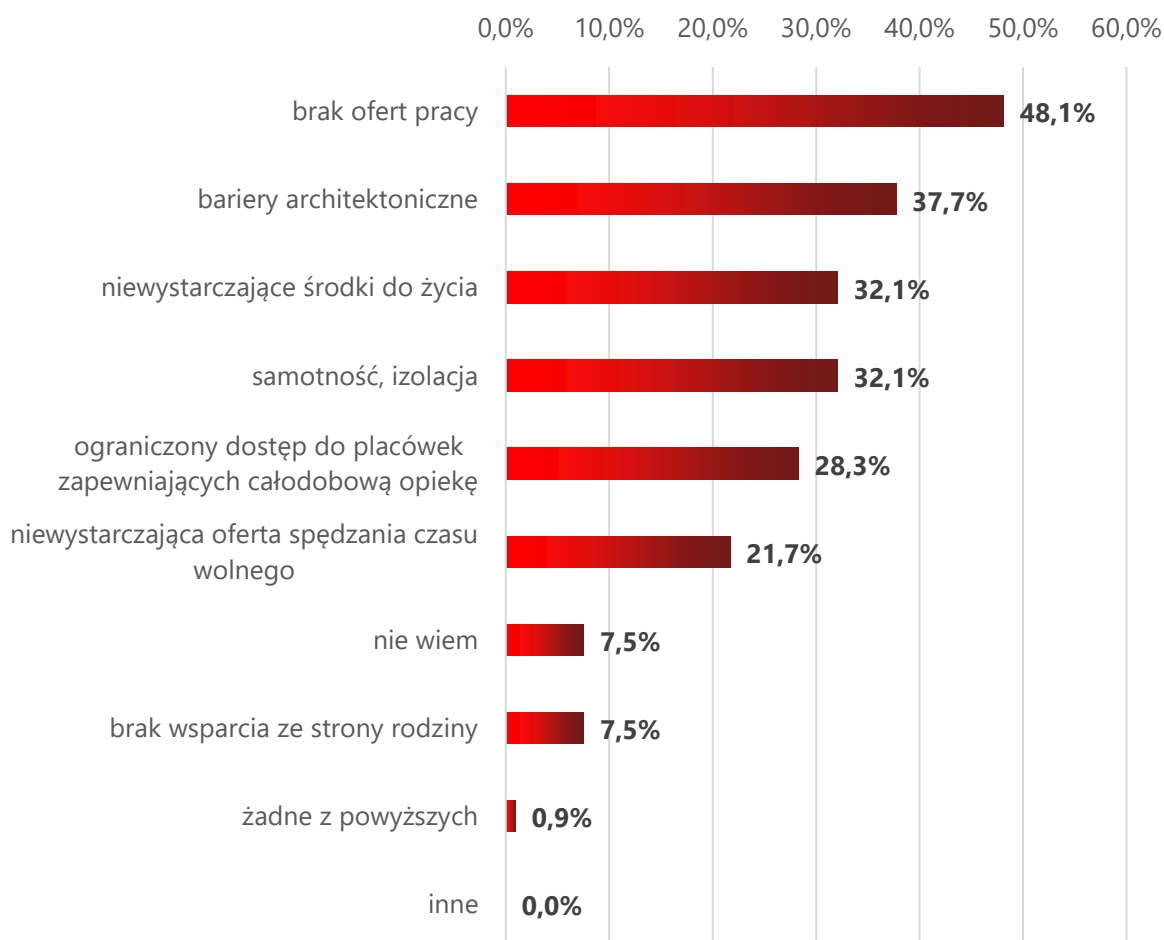

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Mieszkańcy Miasta i Gminy Osiek zostali również poproszeni o ocenę najważniejszych problemów dotyczących osoby z niepełnosprawnościami na terenie Miasta i Gminy. 48,1% badanych jest zdania, że największą trudnością jest brak ofert pracy, a 37,7% uważa, że są to bariery architektoniczne występujące w przestrzeni. Średnio co trzeci uczestnik badania wskazywał na niewystarczające środki do życia, a także samotność/izolację (po 32,1%), z kolei co czwarty respondent wskazał na ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę (28,3%). Jeden na pięciu mieszkańców Miasta i Gminy za najważniejsze utrudnienie uważa niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego (21,7%). 7,5% wskazało na brak wsparcia ze strony rodziny, natomiast kolejne 7,5% respondentów nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 34. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Mieście i Gminie? N=106

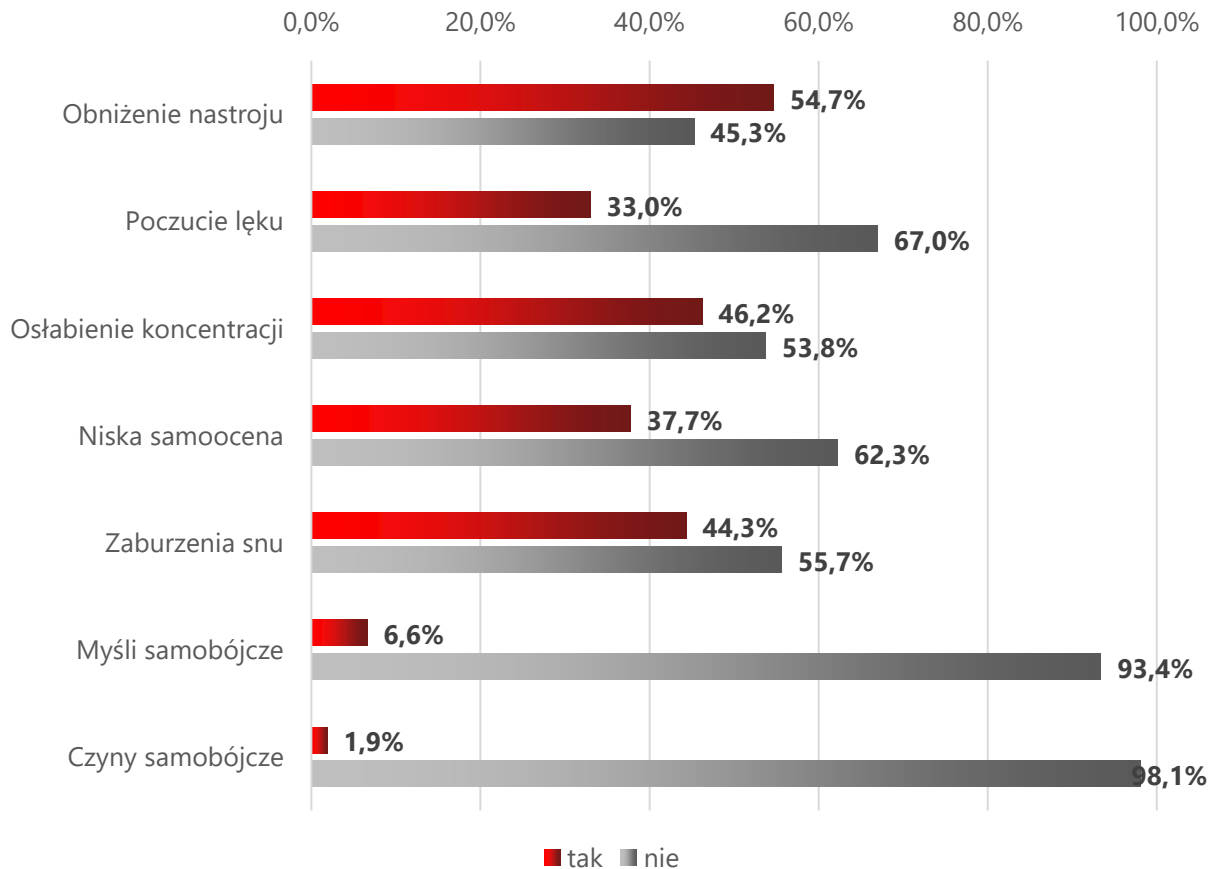

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdrowie psychiczne

W tej części badania ankietowani mieli ocenić swój stan zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do mieszkańców miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość ankietowanych doznała w tym okresie obniżenia nastroju (54,7%), a blisko co drugi uczestnik badania zaobserwował u siebie osłabienie koncentracji (46,2%) oraz zaburzenia snu (44,3%). 1/3 dorosłych mieszkańców wskazała na niską samoocenę (37,7%) oraz poczucie lęku (33,0%). Niepokojący jest fakt, że wśród części respondentów z terenu Miasta i Gminy występują również myśli samobójcze (6,6%), a 1,9% badanych przyznało, że podejmowało się czynów autoagresywnych.

Wykres 35. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie)? N=106

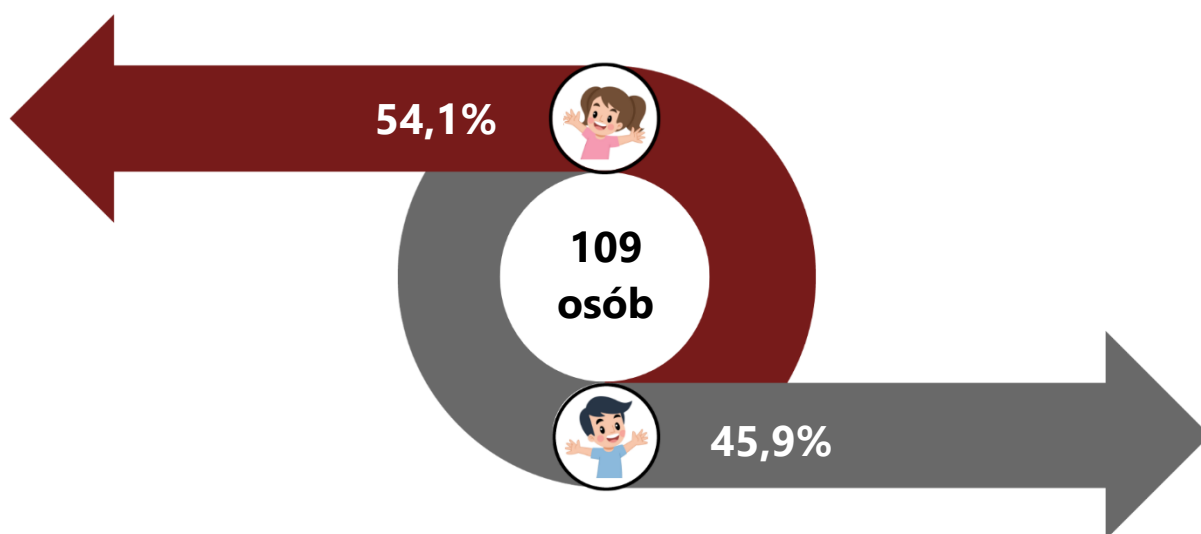
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem sięgania po substancje psychoaktywne i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie opinii młodych mieszkańców na temat ich zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

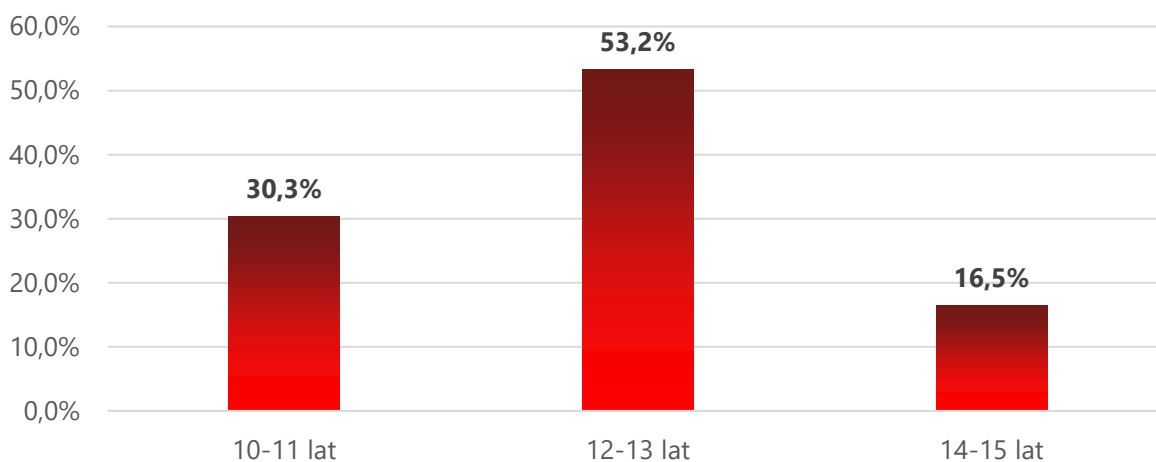
Uczniowie z terenu Miasta i Gminy Osieck wypełnili 109 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały dziewczynki – stanowiły one 54,1% ogółu, zaś chłopcy wypełnili 45,9% kwestionariuszy.

Rysunek 6. Płeć uczniów biorących udział w badaniu: N=109

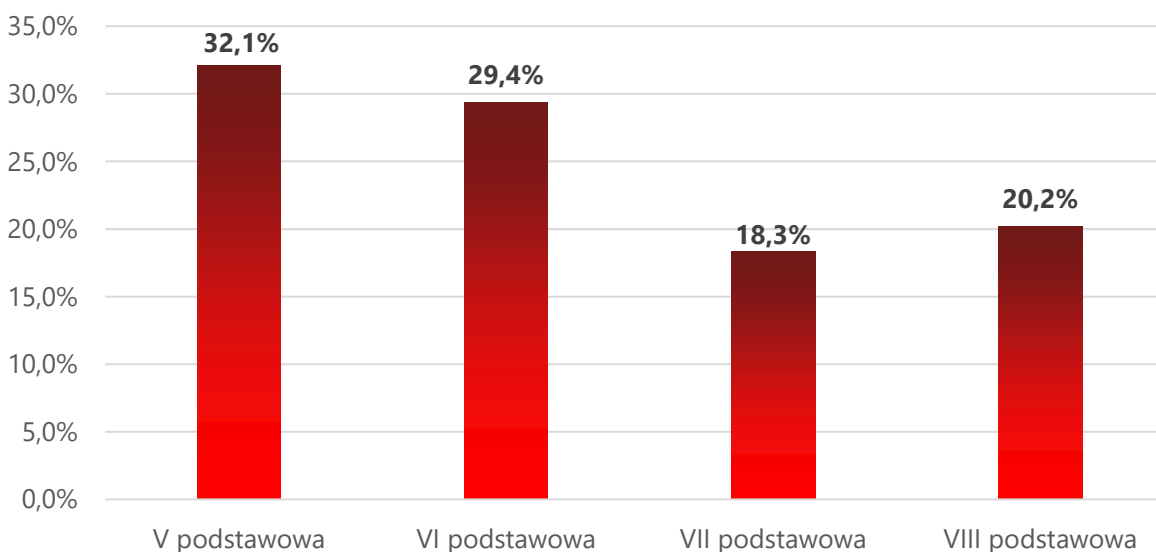
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, ponad połowę kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (53,2%), natomiast co trzeci badany miał 10-11 lat (30,3%). Pozostali ankietowani mieścili się w przedziale wiekowym 14-15 lat (16,5%).

Wykres 36. Wiek uczniów biorących udział w badaniu: N=109

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 32,1% uczniów biorących udział w badaniu uczęszcza do V klasy, 29,4% stanowili uczniowie z klas VI, co czwarty ankietowany to uczeń klasy VII (18,3%), natomiast najmniejszy odsetek stanowiły osoby uczęszczające do VIII klasy szkoły podstawowej (20,2%).

Wykres 37. Klasa: N=109

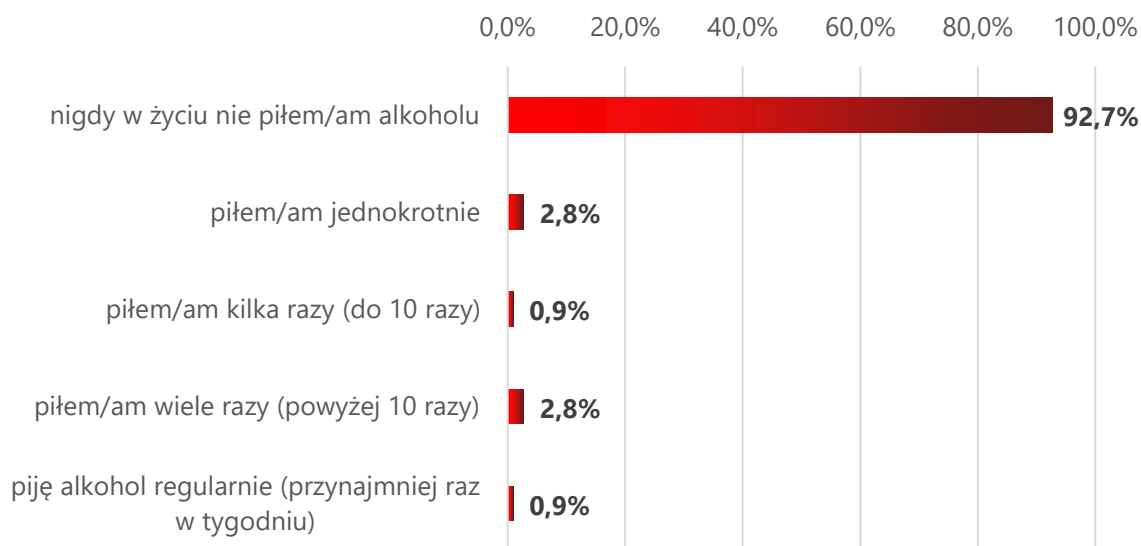

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z terenu Miasta i Gminy Osiek. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Miasta i Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 7,3% respondentów, wśród których po 2,8% spożyło go jednokrotnie, bądź wielokrotnie (powyżej 10 razy), natomiast po 0,9% badanych stwierdziło, iż piło alkohol kilka razy (do 10 razy), lub spożywa go regularnie – przynajmniej raz w tygodniu.

Wykres 38. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=109

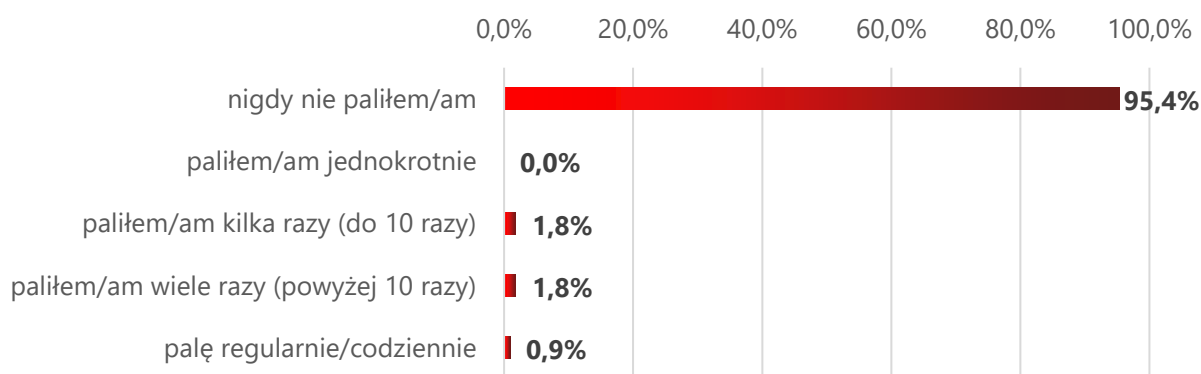
Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, kontakt z alkoholem miało 4 uczniów będących po inicjacji alkoholowej (50,0%), którzy w większości spożyli tego typu napoje 1-2 razy (3 osoby, tj. 37,5%). Jedna osoba wskazała na większą częstotliwość spożywania alkoholu więcej niż 7 razy (12,5%).

Tabela 19. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	50,0	4
1 – 2 razy	37,5	3
3 – 4 razy	0,0	0
5 – 7 razy	0,0	0
więcej niż 7 razy	12,5	1

Problem nikotynowy

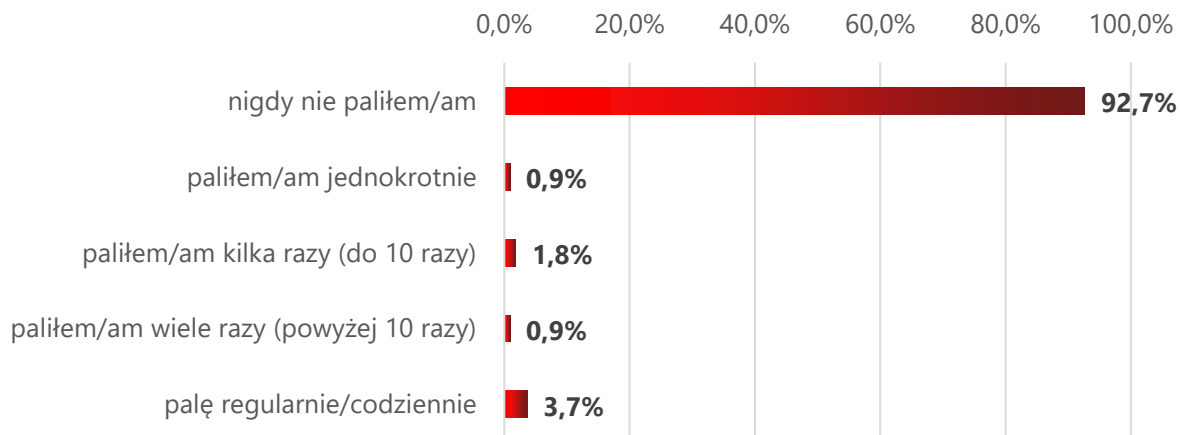
W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z Miasta i Gminy Osieck podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał odsetek 4,6% ankietowanych, wśród których po 1,8% paliło je kilka razy (do 10 razy), bądź wiele razy (powyżej 10 razy), z kolei 0,9% badanych zadeklarowało regularne/codziennie palenie papierosów.

Wykres 39. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe z pominięciem e-papierosów)? N=109

W ramach diagnozy zbadaniu poddana została także częstotliwość palenia przez uczniów elektronicznych papierosów. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że e-papierosy są wśród dzieci i młodzieży z Miasta i Gminy Osieck bardziej popularne niż tradycyjne wyroby tytoniowe, gdyż sięgnęło po nie 7,3% respondentów. Z deklaracji 0,9% badanych wynika, iż palili je jednokrotnie lub wiele razy (powyżej 10 razy), 1,8% ankietowanych wskazało na odpowiedź „kilka razy (do 10 razy)”. Ponadto, 3,7% ankietowanych przyznało, że po e-papierosy sięga regularnie/ codziennie.

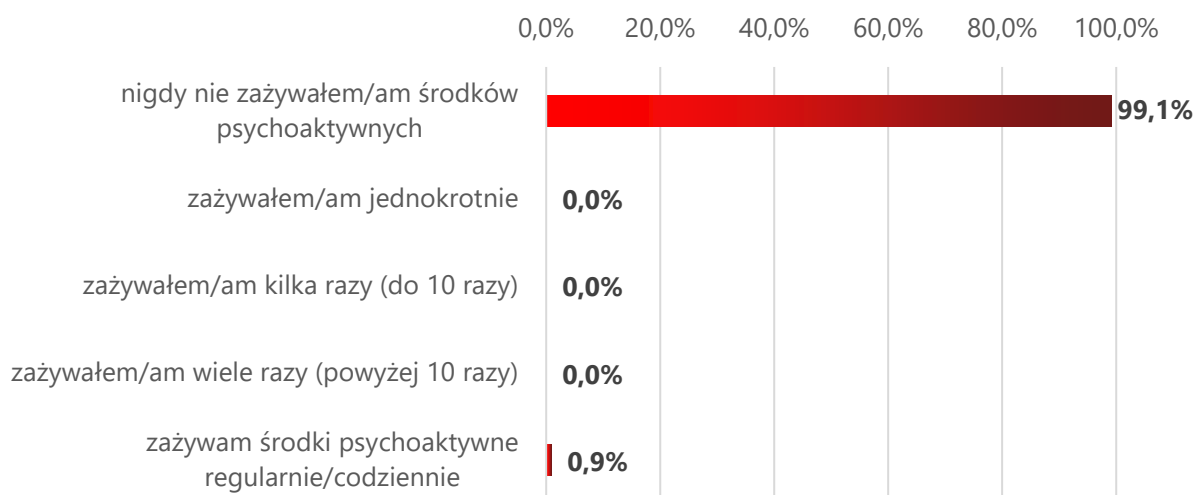
Wykres 40. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? N=109

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Miasto i Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, po inicjacji narkotykowej jest 0,9% badanych, tj. 1 uczeń, który zadeklarował, że sięga po tego rodzaju środki regularnie/codziennie – w ciągu ostatnich 30 dni miał z nimi kontakt więcej niż 7 razy.

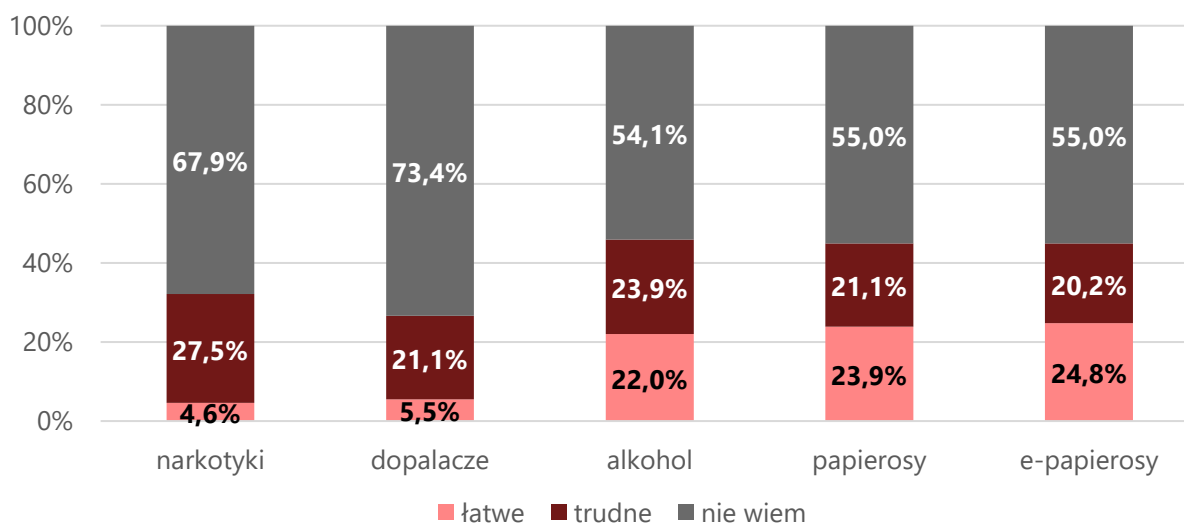
Wykres 41. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=109

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, wyroby nikotynowe oraz alkohol są dostępne w Mieście i Gminie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- ➔ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 4,6% ankietowanych, a trudne dla 27,5%,
- ➔ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 5,5% uczniów, a trudne dla 21,1%,
- ➔ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 22,0% badanych, a trudny dla 23,9%,
- ➔ papierosy są łatwe do zdobycia dla 23,9% respondentów, a trudne dla 21,1%,
- ➔ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 24,8% młodych mieszkańców, a trudne dla 20,2%.

Wykres 42. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=109

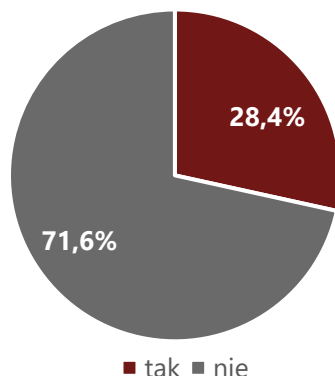

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących Miasto i Gminę Osieck. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że 28,4% młodych mieszkańców Miasta i Gminy doświadczyło przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie.

Wykres 43. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=109

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (17 osób, tj. 60,7%) oraz innych osób, bliżej nieokreślonych osób (7 osób, tj. 25,0%). Ankietowani przyznali również, że przemoc wobec nich stosowali koledzy/koleżanki spoza szkoły (6 osób, tj. 21,4%) oraz rodzeństwo (4 osoby, tj. 14,3%), a 3 odpowiedzi padły na rodziców (10,7%). 3 badanych pominęło to pytanie.

Tabela 20. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=28

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	60,7	17
inne osoby	25,0	7
koledzy/koleżanki spoza szkoły	21,4	6
rodzeństwo	14,3	4
rodzice	10,7	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

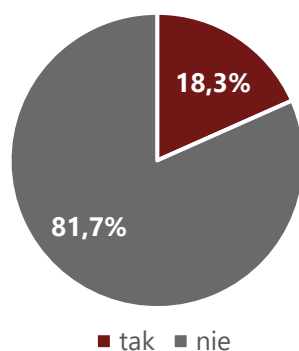
W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie formy zachowań przemocowych jakich doświadczyli. Najpowszechniejsza w Mieście i Gminie jest przemoc fizyczna, na którą wskazało 14 osób (56,0%) oraz psychiczna (13 osób, tj. 52,0%). Niemniej wśród innych form przemocy, jakich doświadczają badani znalazła się również przemoc seksualna oraz zaniedbanie, na które wskazało po 3 respondentów (po 12,0%). 6 badanych nie odpowiedziało na to pytanie.

Tabela 21. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=25

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	56,0	14
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	52,0	13
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydział itp.	12,0	3
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	12,0	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 18,3% uczniów, czyli mniejszy odsetek niż w przypadku doświadczania przemocy, a różnica wynosi 10,1 pp.

Wykres 44. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=109

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc psychiczną zastosowało 11 uczniów (64,7%), do stosowania przemocy fizycznej przyznało się 9 badanych (52,9%), natomiast przemoc seksualnej dopuścił się 1 respondent (5,9%). 3 ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 22. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=17

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	64,7	11
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/aśm dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	52,9	9
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czyimś ciele w sposób który go zawstydział itp.	5,9	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Blisko połowa ankietowanych przyznała się do przemocy skierowanej wobec uczniów ze swojej szkoły lub rodzeństwa – wskazało na to po 9 osób, tj. 47,4%. Odpowiedzi 5 respondentów padły na kolegów/koleżanki spoza szkoły (26,3%), z kolei 2 uczniów wskazało na inne osoby, wymieniając m.in. kolegów oraz wskazując, że wszystkie odpowiedzi są poprawne (10,5%). 1 osoba nie odpowiedziała na to pytanie.

Tabela 23. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=19

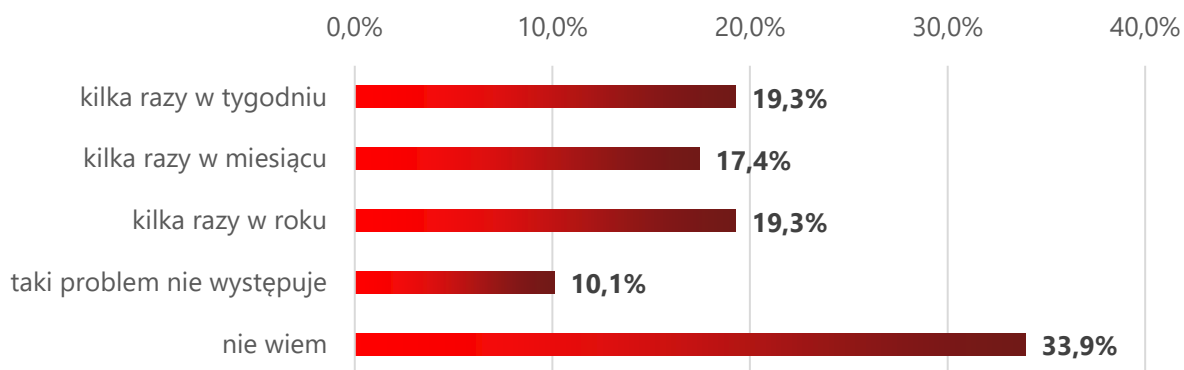
Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniów z mojej szkoły	47,4	9
rodzeństwa	47,4	9
kolegów/koleżanek spoza szkoły	26,3	5
innych osób	10,5	2

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. Znaczny odsetek respondentów nie potrafił jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii (33,9%), a zdaniem 10,1% osób takie zjawisko nie występuje w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdził natomiast odsetek 56,0% respondentów, w tym 19,3% spośród nich

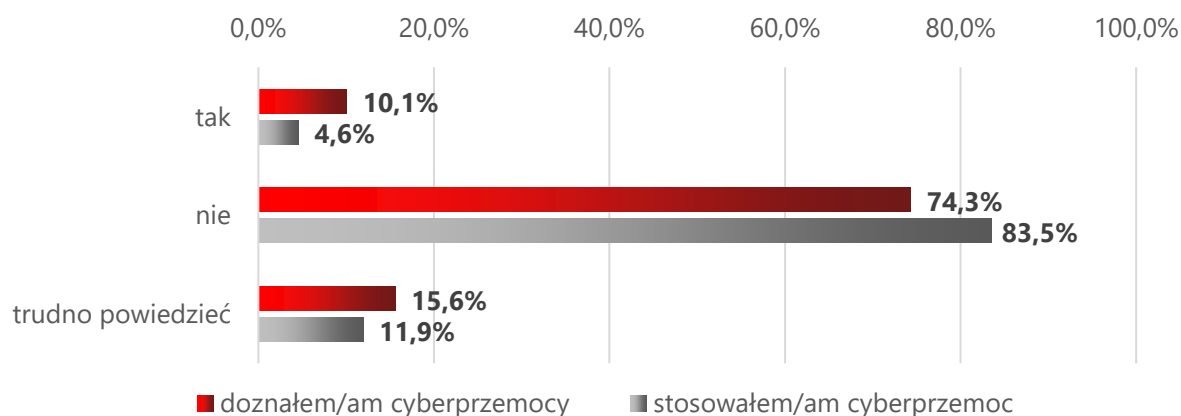
stwierdziło, że ma to miejsce kilka razy w roku lub kilka razy w tygodniu, natomiast w opinii 17,4% dzieje się to kilka razy w miesiącu.

Wykres 45. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=109

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 10,1% z nich, natomiast przemoc w Internecie zastosował odsetek 4,6% ankietowanych. Znaczna część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż na odpowiedź „*trudno powiedzieć*” padło 11,9% odpowiedzi w przypadku stosowania cyberprzemocy i 15,6% w zakresie jej doświadczenia.

Wykres 46. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=109

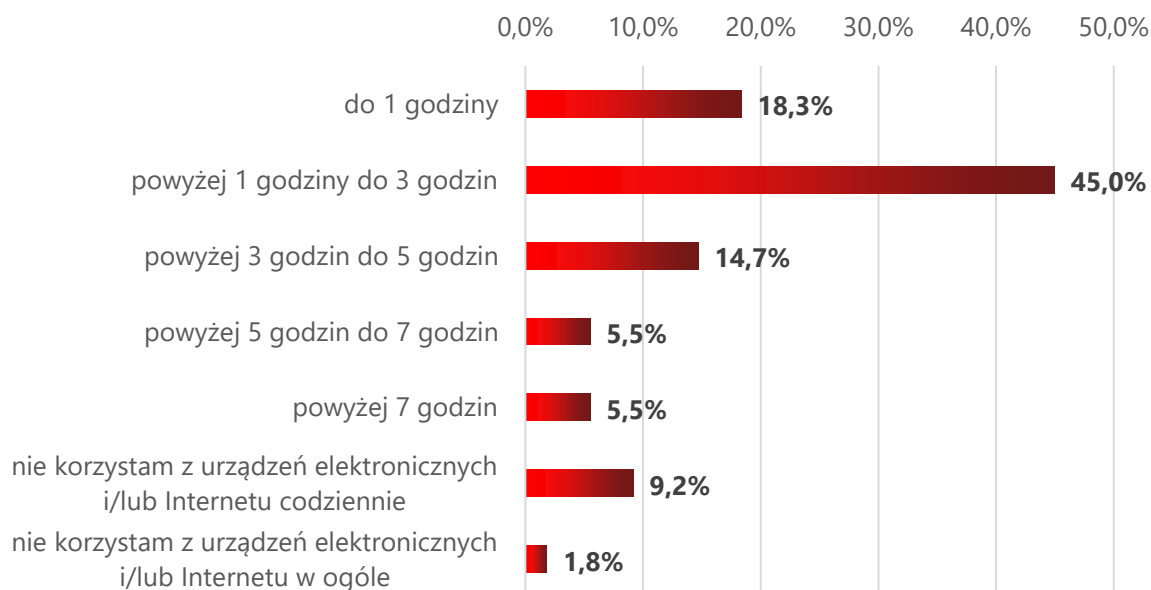

Korzystanie z urzędzeń elektronicznych

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, ile czasu w ciągu dnia uczniowie z terenu Miasta i Gminy Osiek korzystają z urzędzeń elektronicznych. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Miasta i Gminy, blisko połowa badanych poświęca na korzystanie z urzędzeń elektronicznych i Internetu od 1 do 3 godzin dziennie (45,0%), z kolei 18,3% wskazało na przedział do 1 godziny w ciągu dnia. 14,7% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich pomiędzy 3 a 5 godzinami w ciągu dnia, natomiast po 5,5% zadeklarowało, że spędza w ten sposób od 5 do 7 godzin lub powyżej 7 godzin dziennie. 1,8% ankietowanych stwierdziło, że nie korzysta z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu w ogóle.

Wykres 47. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urzędzeń elektronicznych i Internetu? N=109

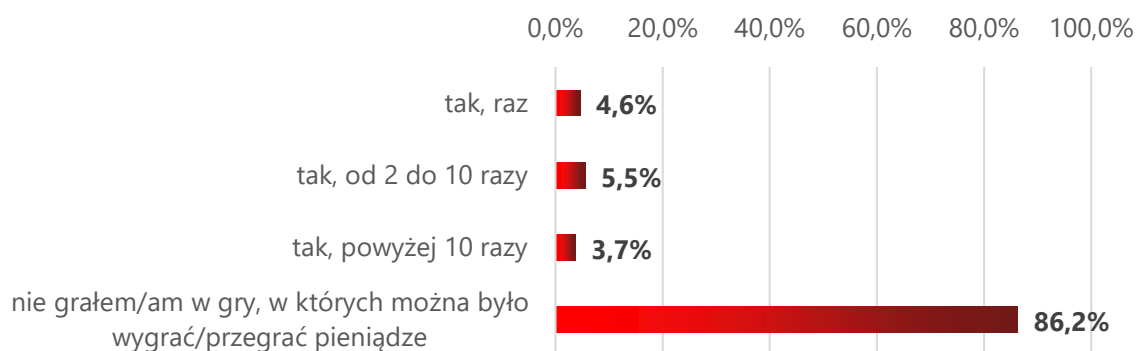
W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urzędzeń elektronicznych, uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kłamać w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z urzędzeń elektronicznych, np. przed rodzicami. Takie zachowanie potwierdziło łącznie 37 badanych (35,2%), w tym po 4 uczniów stwierdziło, że zdarza im się to bardzo często oraz często (po 3,8%), 19 osobom – czasami (18,1%), natomiast 10 respondentów skłamało w tej sprawie jeden raz (9,5%). 2 osoby nie odpowiedziały na to pytanie.

Tabela 24. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=105

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	3,8	4
tak, często	3,8	4
tak, czasami	18,1	19
tak, jednokrotnie	9,5	10
nie	64,8	68

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego łącznie 13,8% badanych. Wśród tych osób 4,6% grało w nie 1 raz, 5,5% respondentów robiło to 2-10 razy, natomiast 3,7% wskazało na więcej niż 10 razy.

Wykres 48. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=109

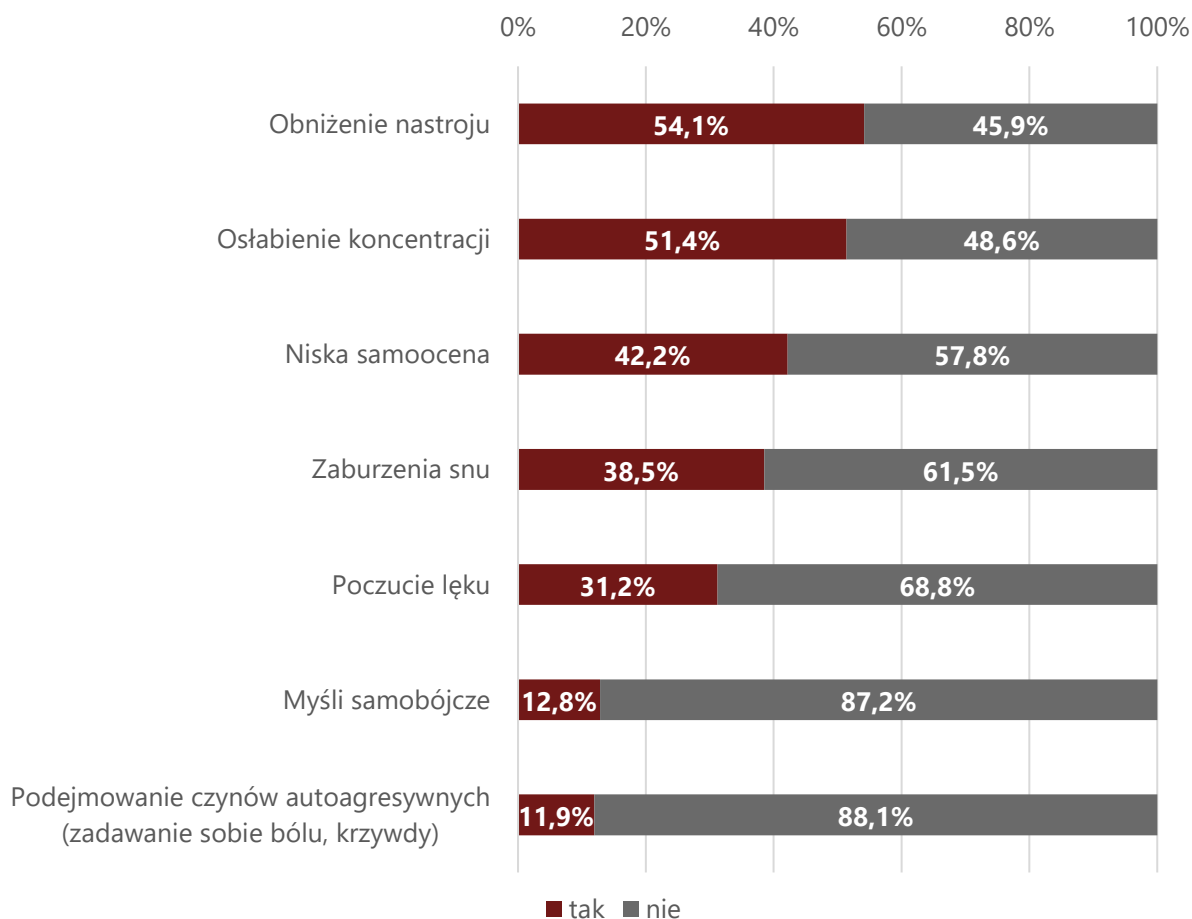
Zdrowie psychiczne

W przedostatniej części badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców Miasta i Gminy Osieck, zostali oni poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się

u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, co drugi ankietowany doznał w tym okresie obniżenia nastroju (54,1%) oraz osłabienia koncentracji (51,4%), 42,2% respondentów zmagало się z niską samooceną, natomiast 38,5% z zaburzeniami snu. Średnio co trzeci badany doświadczył poczucia lęku (31,2%). Niepokojący jest fakt, że wśród znacznej części dzieci i młodzieży z terenu Miasta i Gminy występują również myśli samobójcze (12,8%) oraz czyny autoagresywne (11,9%).

Wykres 49. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie) N=109

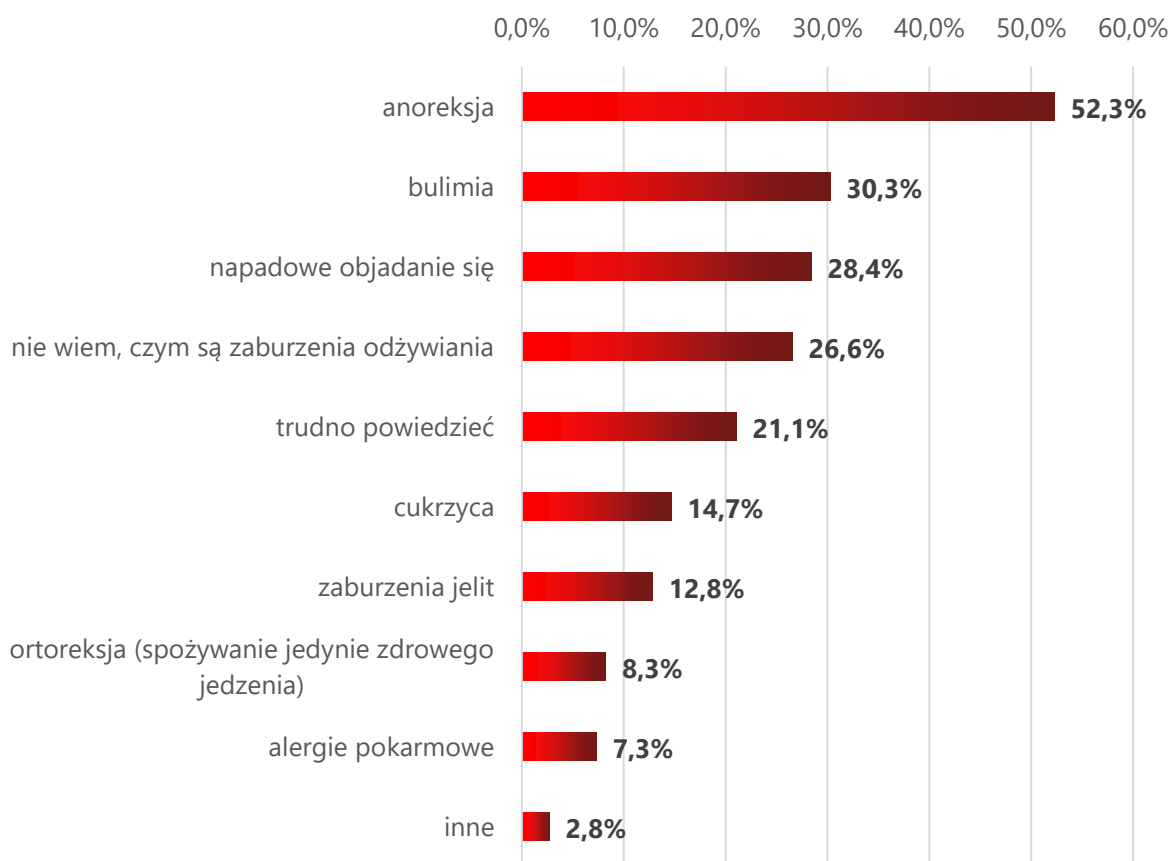

Zaburzenia odżywiania

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z Miasta i Gminy Osiek dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które spośród wskazanych w kafeterii odpowiedzi ich

zdaniem są zaburzeniami odżywiania. Co drugi ankietowany wskazał na anoreksję (52,3%), natomiast średnio co trzeci badany uczeń zaznaczył bulimię (30,3%). W opinii 28,4% respondentów można do nich zaliczyć napadowe objadanie się, z kolei zdaniem 8,3% – ortoreksję, a 21,1% miało trudności w odpowiedzi na zadane pytanie. Należy zauważyć, iż część ankietowanych błędnie wskazała na cukrzycę (14,7%), zaburzenia jelit (12,8%) oraz alergie pokarmowe (7,3%). Średnio co trzeci respondent przyznał, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania (26,6%).

Wykres 50. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=109

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

SYTUACJA SPOŁECZNA MIASTA I GMINY OSIECK

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecku, danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Miejsko-Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

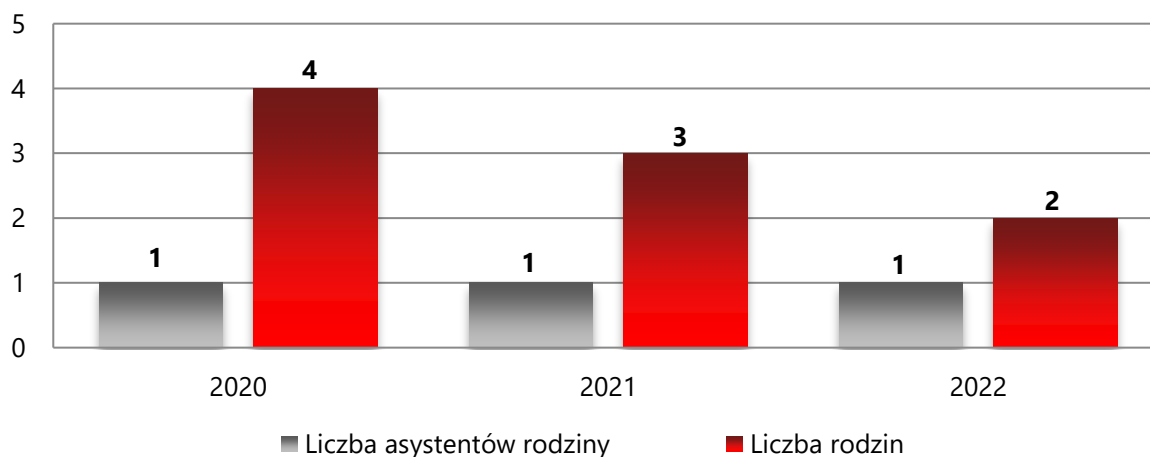
Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą

rodzinom z Miasta i Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecku realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W MGOPS w Osiecku zatrudniony jest 1 asystent rodziny. W 2022 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę z 2 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W latach 2020-2022 zauważalny jest spadek w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba zatrudnionych asystentów rodziny była stała.

Wykres 51. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2020-2022

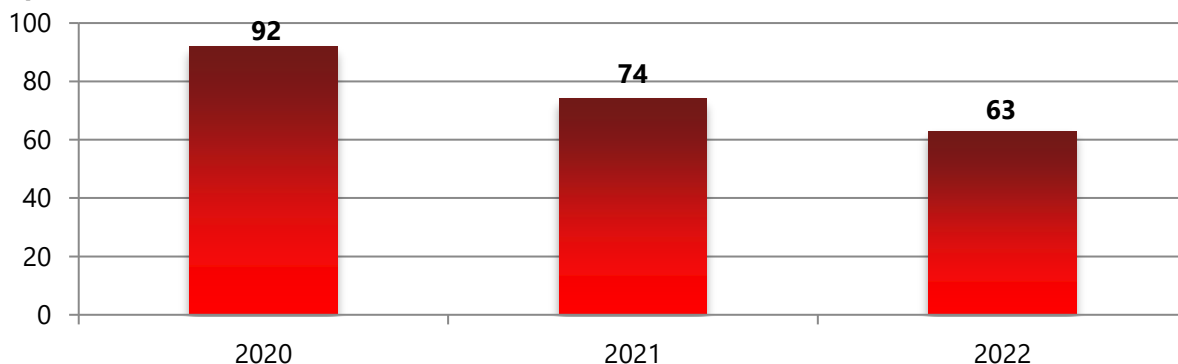
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

W latach 2020-2022 w Mieście i Gminie Osiek nie było **rodzin wspierających**, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2020-2022. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2022 roku korzystały 63 rodziny, czyli o 31,5% mniej niż w roku 2020. W latach 2020-2022 dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek z niezmienną się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

Wykres 52. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2020-2022

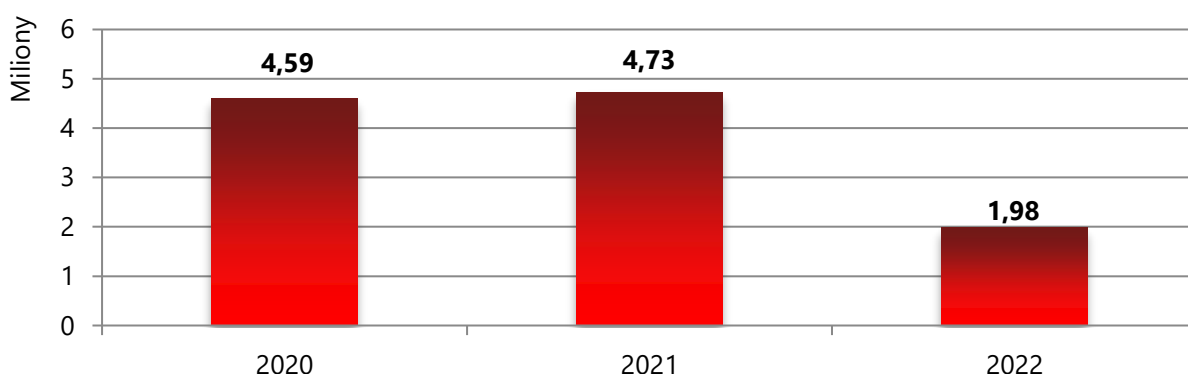

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”, które zostało wprowadzone 1 kwietnia 2016 roku, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Od stycznia 2021 roku nowe sprawy oraz obsługę zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), jednakże dotychczas realizowały je Ośrodki Pomocy Społecznej, które przez kolejne lata będą wygaszały

postępowania w tym zakresie i wyłącznie koordynowały system zabezpieczenia społecznego. Świadczenie 500+ przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W 2022 roku wypłacono świadczenia na łączną kwotę 1,98 mln zł, co oznacza spadek względem roku 2020 na poziomie 56,9%.

Wykres 53. Kwota wypłaconych świadczeń 500+ na przestrzeni lat 2020-2022 [mln zł]

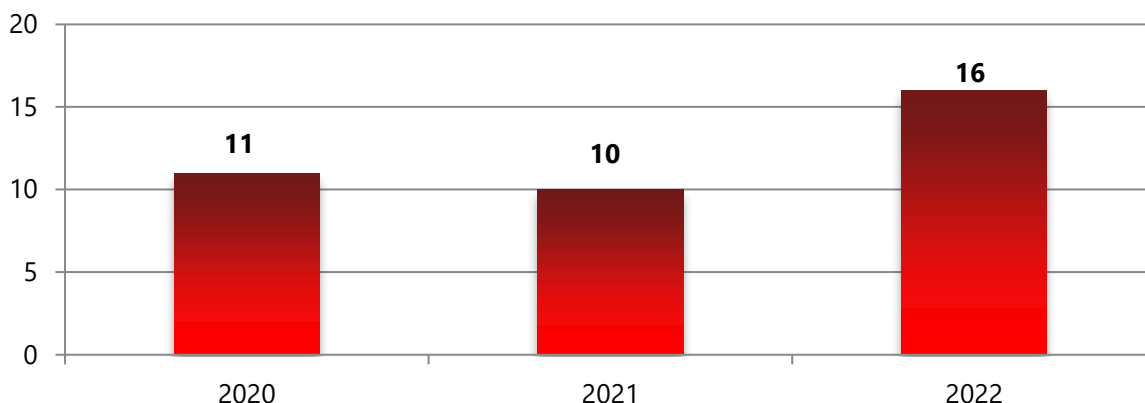
Źródło: Raport o stanie gminy Osieck za rok 2020, 2021 i 2022

Ośrodki Pomocy Społecznej z dniem 01.07.2018 roku otrzymały do realizacji nowe zadanie, którym było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, przysługujących w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. Od 1 lipca 2021 roku realizację tego zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba osób korzystających z omawianego świadczenia ulegała wahaniom – w 2020 roku było to 11 osób, w 2021 roku – 10, natomiast w 2022 roku 16 osób korzystało z tego typu świadczeń. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na kolejnym wykresie.

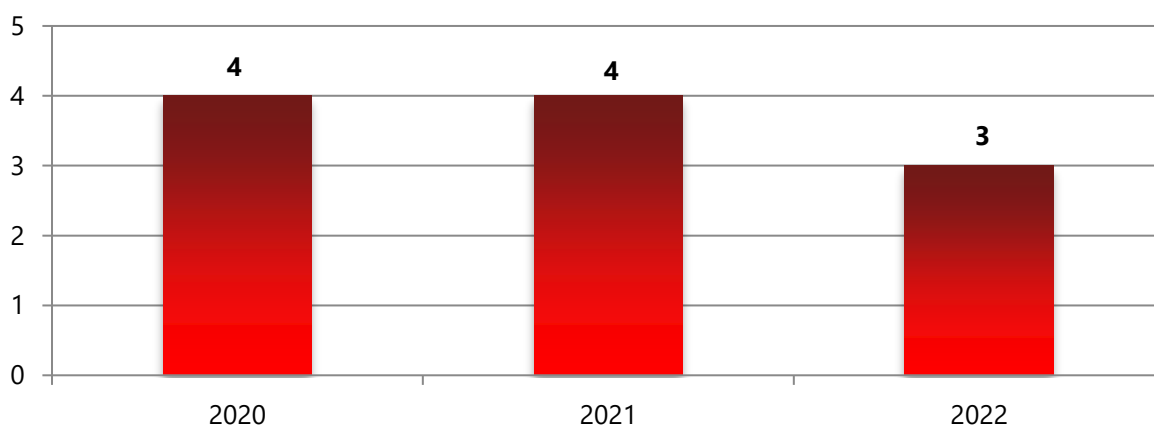
Wykres 54. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego uległa spadkowi, a w 2022 roku osiągnęła wartość 3. Wśród rodzin, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2022 roku wszystkie stanowiły rodziny niepełne.

Wykres 55. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

W 2022 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt 2 dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 10 353 zł. Dzieci te wróciły do rodziny biologicznej. W poprzednich latach nie odnotowano podobnych przypadków.

Miasto i Gmina udziela dzieciom **pomocy w formie stypendiów szkolnych**. W 2022 roku stypendia zostały przyznane 21 uczniom, co oznacza spadek na poziomie 16,0% względem roku 2021, a jednocześnie wzrost o 5,0% względem roku 2020. Wahaniom uległa również łączna kwota przeznaczona na stypendia dla uczniów – w 2022 roku wyniosła ona 15 910,34 zł. Na uwagę zasługuje fakt, że w 2021 roku, mimo najwyższej w analizowanym okresie liczby uczniów, które otrzymały stypendia, kwota na nie przeznaczona była najniższa. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejna tabela.

Tabela 25. Dane dotyczące pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla dzieci z terenu Miasta i Gminy w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba dzieci, które otrzymały stypendia szkolne	20	25	21
Łączna kwota wypłaconych stypendiów [zł]	14 692,19	13 714,40	15 910,34

Źródło: Raport o stanie gminy Osieck za rok 2020, 2021 i 2022

Wsparcie osób z niepełnosprawnością

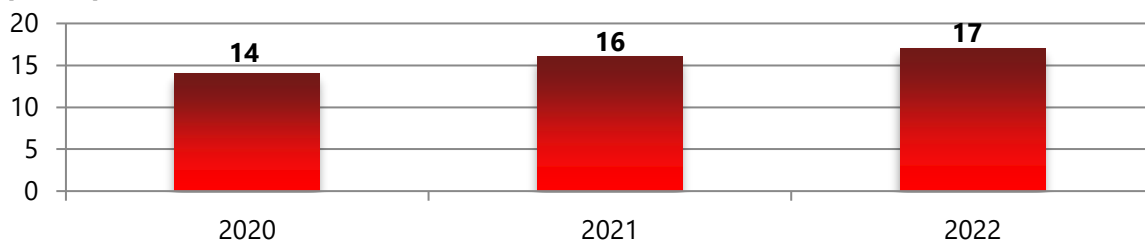
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności wykonywanie pracy zawodowej*. Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2022 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 17. Z prezentowanych danych wynika, że w latach 2020-2022 liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej ulegała systematycznemu wzrostowi.

Wykres 56. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2020-2022. W 2020 roku przyznano 172 świadczenia na łączną kwotę 37 124,00 zł, w 2021 roku liczba świadczeń wyniosła 168 na kwotę 36 261,00 zł, z kolei w 2022 roku kształtowała się na poziomie 206 świadczeń na kwotę 44 463,00 zł. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń ulegała wahaniom, osiągając w 2022 roku najwyższą wartość. W przypadku kwoty świadczeń odnotowano podobne tendencje.

Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba świadczeń	172	168	206
Kwota świadczeń [zł]	37 124,00	36 261,00	44 463,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności od 2020 roku przyjmowała tendencje wzrostowe. W 2020 roku przyznano 131 świadczeń, w 2021 roku – 138, natomiast w 2022 roku – 161. Kwota przeznaczana na ten cel w analizowanych latach również ulegała wzrostowi przyjmując w 2022 roku najwyższą wartość – 34 750,00 zł.

Tabela 27. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba świadczeń	131	138	161
Kwota świadczeń [zł]	28 181,00	29 786,00	34 750,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

W 2020 roku przyznano 323 świadczenia osobom z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2021 roku było ich 308, natomiast w 2022 roku – 313. W ostatnich trzech latach obserwowane są wahania zarówno w zakresie liczby przyznanych zasiłków z tego tytułu, jak i kwoty przeznaczanej na ten cel.

Tabela 28. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba świadczeń	323	308	313
Kwota świadczeń [zł]	69 716,00	66 479,00	67 558,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego. Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W 2022 roku w ramach tego zasiłku wypłacono 14 świadczeń, co jest najwyższą wartością odnotowaną w analizowanym okresie – w stosunku do roku 2020 zaobserwowano wzrost na poziomie 16,7%. W analizowanym przedziale czasu systematycznie wzrastała kwota przyznawanych świadczeń, osiągając w 2022 roku wartość 8 680,00 zł.

Tabela 29. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba świadczeń	12	10	14
Kwota świadczeń [zł]	7 440,00	6 200,00	8 680,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej, jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem, a także specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Na przestrzeni lat 2020-2022 żaden mieszkaniec Miasta i Gminy nie korzystał z usług opiekuńczych.

W ramach opieki wytchnieniowej dla nieformalnych opiekunów osób z niepełnosprawnością, a także udzielania wsparcia osobom niesamodzielnym, Miasto i Gmina Osiek bierze również udział w **programie „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”**, współfinansowanym ze środków Funduszu Solidarnościowego. W 2022 roku usługi asystenta przyznano 5 osobom z niepełnosprawnością, z czego 1 osoba posiadała orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, 1 osoba – o niepełnosprawności sprzężonej, 2 osoby – o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz 1 niepełnosprawne dziecko do 16 roku życia.

Pandemia SARS-CoV-2 odbiła się niekorzystnie na osobach z niepełnosprawnością z dwóch powodów – po pierwsze osoby te należą do grupy podwyższonego ryzyka zakażeniem, a po drugie rozwój epidemii wpłynął na konieczność dostosowania systemu pomocy osobom z niepełnosprawnością oraz ich opiekunom, w zakresie opieki, edukacji, rehabilitacji i rewalidacji. Badania przeprowadzone w 2020 roku na próbie 80 osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów pokazały, że aż 86% badanych deklaruje doświadczenie trudności i problemów w codziennym funkcjonowaniu w związku z pandemią, aż 90%

respondentów przez okres trwania pandemii nie korzystało z pomocy OPS lub PCPR, natomiast z wolontariatu czy społecznych akcji pomocowych nie korzystał żaden badany, co ma związek ze względami epidemicznymi, czyli ryzykiem potencjalnego zakażenia. Dodatkowo, aż 76% ankietowanych w okresie pandemii odczuło zmniejszenie zakresu dotychczasowego wsparcia⁸.

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian⁹.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

Na terenie Miasta i Gminy Osieck nie funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy, ani inna placówka ukierunkowana bezpośrednio na wsparcie osób zmagających się z problemami natury psychicznej.

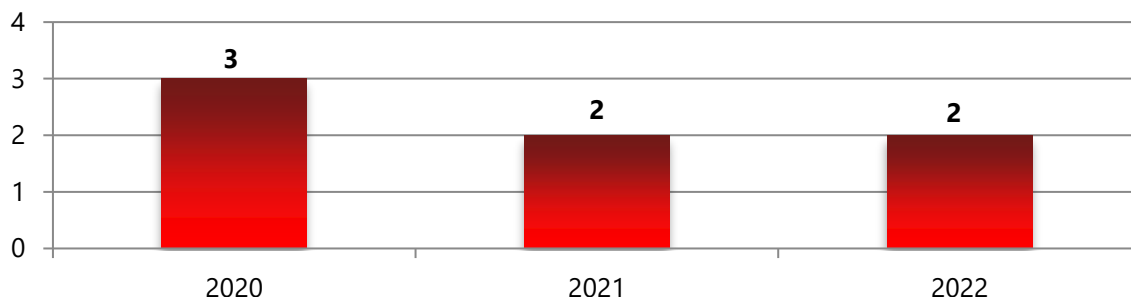
⁸ W. Glanc, E. Zdebska, *Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w sytuacji pandemii*, w: N. G. Piłkuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 53-59.

⁹ www.psychiatriapolska.pl.

W 2022 roku ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystały 2 osoby, co oznacza spadek na poziomie 33,3% względem roku 2020.

Wykres 57. Liczba osób, które korzystały ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

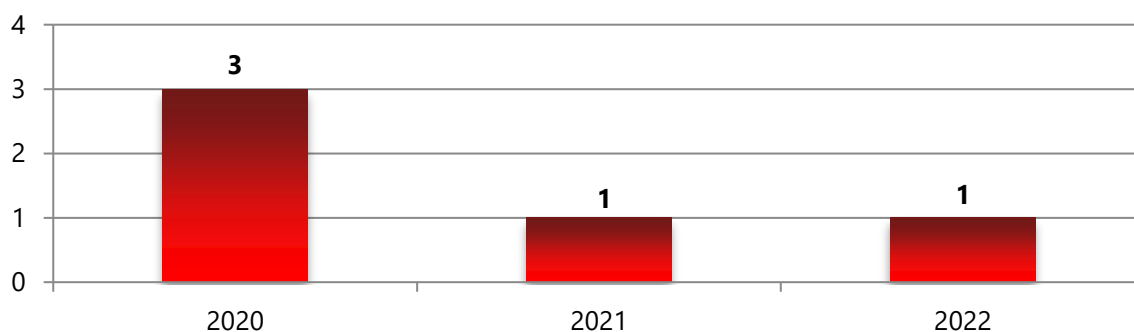
Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę, jako że spełnia trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁰.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z *Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii*.

¹⁰ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

W 2022 roku z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystała 1 rodzina. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu uległa spadkowi. W latach 2020-2022 żadna rodzina z terenu Miasta i Gminy nie korzystała z pomocy i wsparcia z powodu narkomanii.

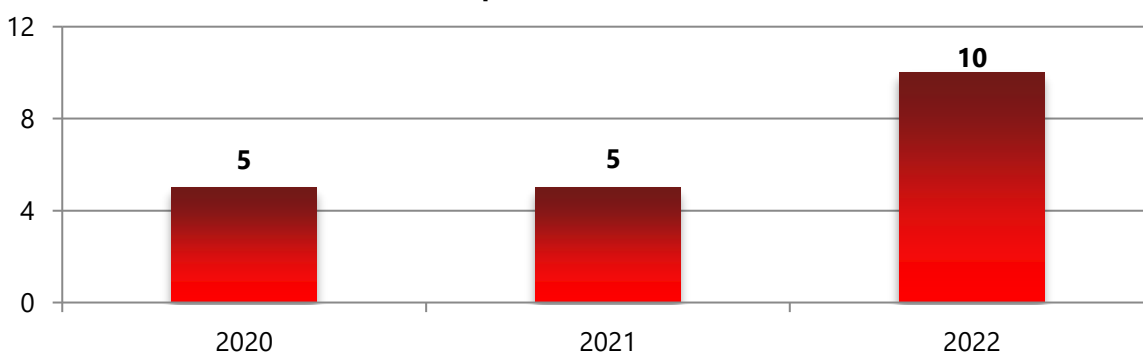
Wykres 58. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2022 roku Komisja liczyła 10 członków, ich liczba zwiększyła się dwukrotnie w ciągu trzech ostatnich lat.

Wykres 59. Liczba członków MGKRAPA na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020, 2021 i Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok

Dane dotyczące działań podejmowanych przez MGKRPA wobec osób uzależnionych w latach 2020-2022 przedstawione zostały w kolejnej tabeli. W 2022 roku członkowie Komisji przeprowadzili rozmowy motywacyjne i interwencyjne z 11 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 4 członkami ich rodzin. Podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec 2 osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia. Dla porównania w roku 2021 przeprowadzono rozmowy z 2 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz podjęto działania w celu orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia wobec 1 osoby. W roku 2020 Komisja nie zrealizowała żadnych działań w tym zakresie.

Tabela 30. Działania Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	2	11
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	4
liczba osób, w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	0	1	2
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	b.d.

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020, 2021 i Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok

W 2022 roku Miasto i Gmina Osieck realizowało programy profilaktyczne rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii (obecnie Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom), Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii.

W programie *Debata* zaangażowało się 169 uczniów, z kolei w programie pn. *Szkolna Interwencja Profilaktyczna* uczestniczyło 38 nauczycieli/wychowawców. W latach 2020-2021 Miasto i Gmina nie uczestniczyły w programach rekomendowanych, prowadzono natomiast inne działania o charakterze informacyjnym i edukacyjnym dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i dorosłych poprzez m.in. udział w programach z obszaru profilaktyki uniwersalnej, prowadzenie jednorazowych prelekcji/pogadank w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych wobec dzieci i młodzieży. Szczegółowe dane przedstawia kolejna tabela.

Tabela 31. Ogólna liczba uczestników programów profilaktycznych zrealizowanych na terenie Miasta i Gminy Osieck w ramach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w latach 2020-2022

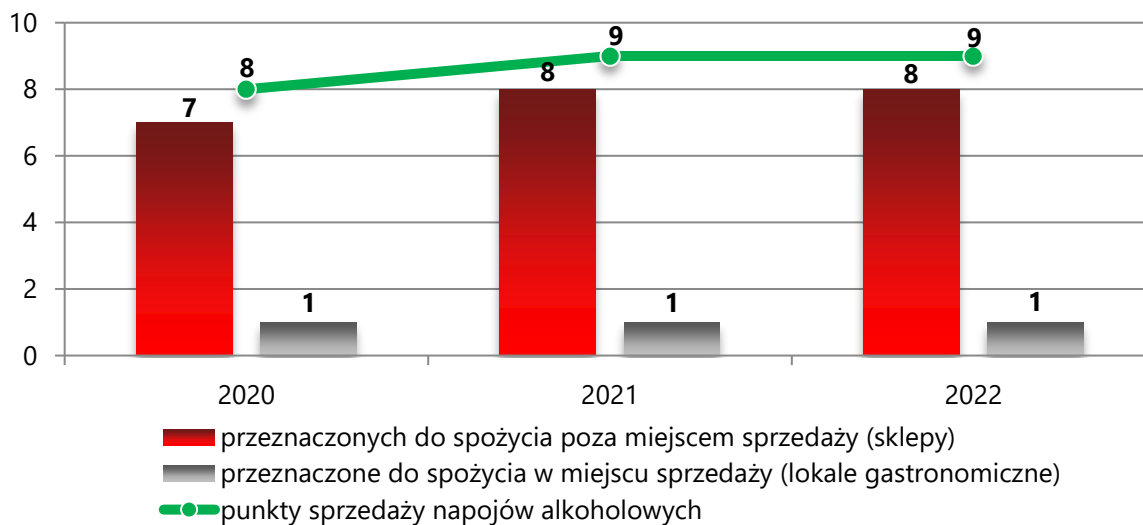
lp.	wyszczególnienie	2020	2021	2022
1.	Debata	0	0	169
2.	Szkolna Interwencja Profilaktyczna	0	0	38
3.	Programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży	84	45	0
4.	Jednorazowe prelekcje, pogadanki	0	73	24
5.	Festyny i inne imprezy plenerowe	0	0	150
6.	Konkursy	0	0	31

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020, 2021 i Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok

W latach 2020-2022 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy ulegała wahaniom – w 2022 roku na jej terenie znajdowało się łącznie 9 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 8 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 1 przeznaczony do spożycia w miejscu sprzedaży (lokal gastronomiczny). W stosunku do 2020 roku liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu wzrosła o 1.

Wykres 60. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście i Gminie Osiek na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020, 2021 i Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście i Gminie Osiek. W latach 2020-2022 na terenie Miasta i Gminy liczba ta spadła z 456 osób na 1 punkt sprzedaży alkoholu do 405 osób, co świadczy o pogarszającej się sytuacji JST w zakresie polityki antyalkoholowej, jako iż mieszkańcy mają nieco większy dostęp do tego typu napojów.

W 2022 roku na terenie Miasta i Gminy Osiek funkcjonował Miejsko-Gminny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, którego zadaniem jest wsparcie osób w kryzysach, w tym dotkniętych uzależnieniami oraz doświadczających przemocy. Był on czynny średnio 20 godzin w miesiącu, a poradnictwo udzielane było przez specjalistę psychoterapii uzależnień oraz psychologa. W 2022 roku udzielono porad 15 osobom z problemem alkoholowym, 11 członkom rodzin osób uzależnionych, 6 osobom doświadczającym przemocy domowej oraz 10 osobom ją stosującym. W stosunku do lat poprzednich odnotowano wzrost w przypadku liczby osób stosujących przemoc, którym udzielono porad, przy jednoczesnym spadku liczby osób doświadczających przemocy oraz osób uzależnionych. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 32. Liczba osób, którym udzielono porad w Miejsko-Gminnym Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2020-2022

lp.	wyszczególnienie	2020	2021	2022
1.	osoby z problemem alkoholowym	18	19	15
2.	dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	11	15	11
3.	osoby doznające przemocy domowej	10	7	6
4.	osoby stosujące przemoc domową	0	8	10

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020, 2021 i Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok

Na terenie Miasta i Gminy funkcjonuje samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym „Dobrze że jesteś”. Spotkania odbywają się raz w tygodniu.

Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększyły obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej mówi, że za przemoc domową uważa się *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy konieczne jest podejmowanie interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w Mieście i Gminie Osiek zajmuje się Miejsko-Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

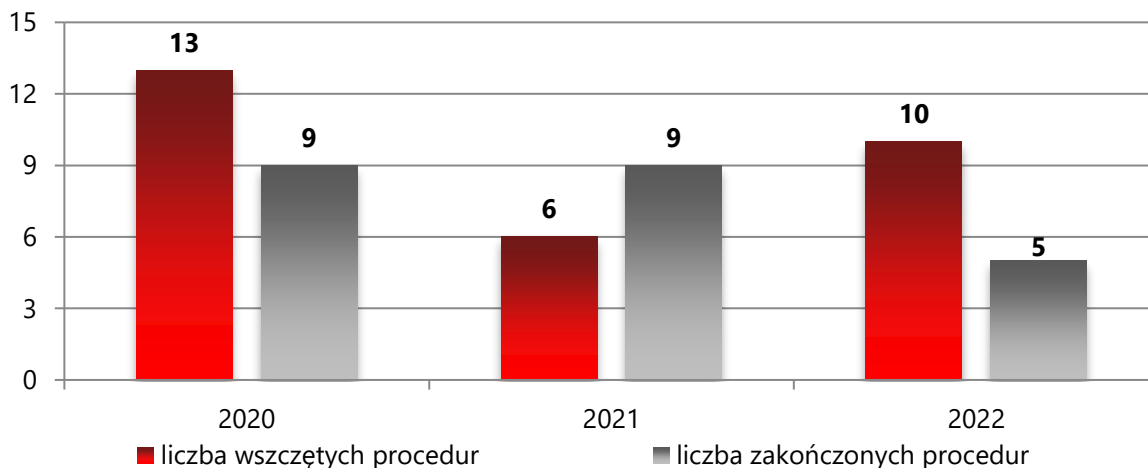
Celem funkcjonowania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Zespół realizuje działania określone w *Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Osiek*.

Na przestrzeni lat 2020-2022, jedynie w 2022 roku odnotowano przypadek rodziny korzystającej z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej (1 rodzina).

Jedną z analizowanych kwestii są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych (obecnie grup diagnostyczno-pomocowych). Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba posiedzeń Zespołu zwiększyła się – w roku 2020 było to 6 spotkań w skali roku, w 2021 – 8 spotkań, z kolei w 2022 roku zorganizowano ich 16. W latach 2020-2022 nie były powoływane grupy robocze (obecnie grupy diagnostyczno-pomocowe) – ich rolę pełnił wówczas MGZI.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Na przestrzeni lat 2020-2022 dostrzec można wahania w zakresie liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” – najwyższą wartość odnotowano w 2020 roku (13). W przypadku liczby zakończonych procedur nastąpił spadek w analizowanym okresie czasu – w 2022 roku było to 5 przypadków. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 61. Liczba wszczętych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2020-2022

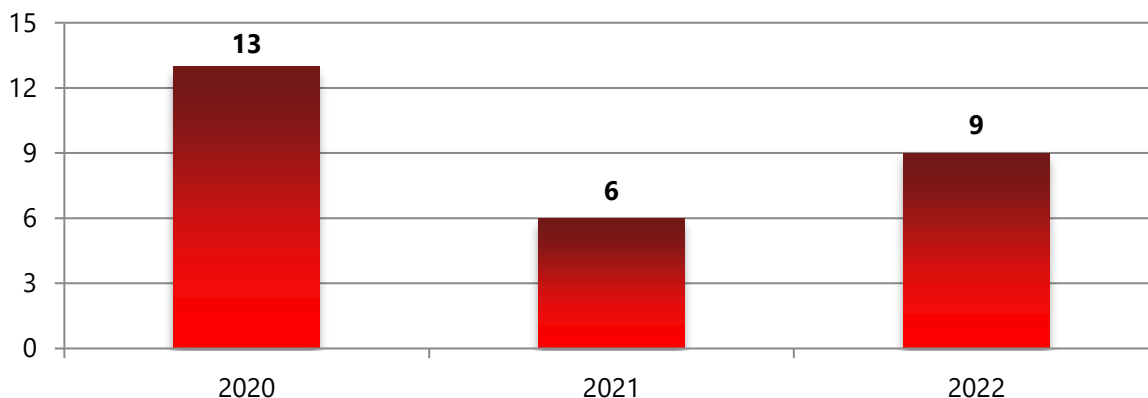
Źródło: Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022

W latach 2020-2022 zdecydowaną większość formularzy „Niebieska Karta – A” na terenie Miasta i Gminy sporządzili funkcjonariusze Policji. W 2022 roku było to 9 formularzy, co oznacza spadek w stosunku do roku 2020 na poziomie 30,8% oraz wzrost względem roku 2021 o 50,0%. Niniejsze statystyki wskazują na zasadność prowadzenia dalszych działań interwencyjno-prewencyjnych oraz konieczność

zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców Miasta i Gminy. Podejmowane przez funkcjonariuszy działania profilaktyczne, zajęcia w szkole i kampanie edukacyjne wzmacniają pożądane postawy wśród dzieci i młodzieży. Mając to na uwadze, funkcjonariusze Policji prowadzą szereg oddziaływań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców Miasta i Gminy.

Wykres 62. Działania funkcjonariuszy Posterunku Policji w Sobieniach-Jeziorach w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Osiek w latach 2020-2022

Źródło: Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022

Frustracja wynikająca z wielu ograniczeń nakładanych w związku z pandemią COVID-19, spowodowała wzrost przejawów przemocy domowej. W niebezpiecznym położeniu znalazły się osoby jej doświadczające, ponieważ w okresie izolacji społecznej osoby te przebywały częściej pod jednym dachem z oprawcą, miały utrudnioną możliwość ucieczki, a także trudniejszy dostęp do specjalistycznej pomocy.

Aktywność i integracja społeczna seniorów

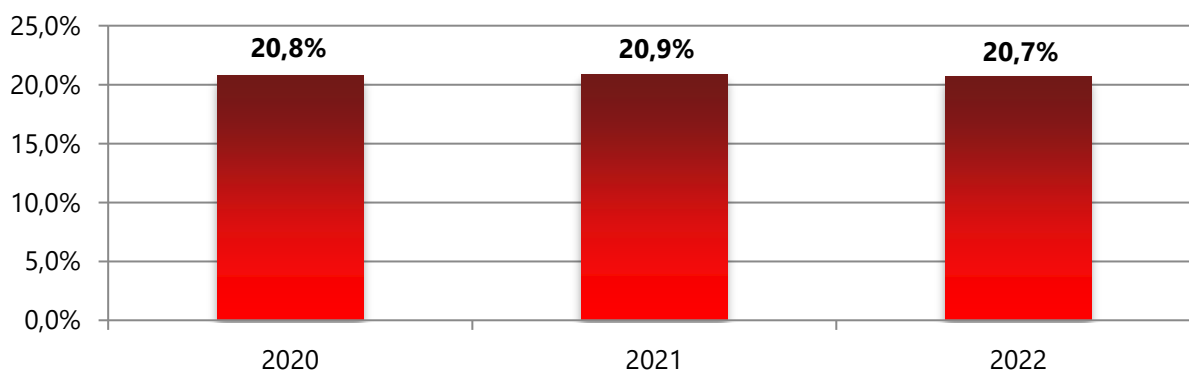
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie

seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Miasta i Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć niewielki wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W Mieście i Gminie Osieck odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w 2022 roku wyniósł 20,7%, co oznacza spadek w stosunku do roku 2020 o 0,1 pp., z kolei względem roku 2021 odnotowano spadek o 0,2 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 63. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności Miasta i Gminy Osieck na przestrzeni lat 2020-2022

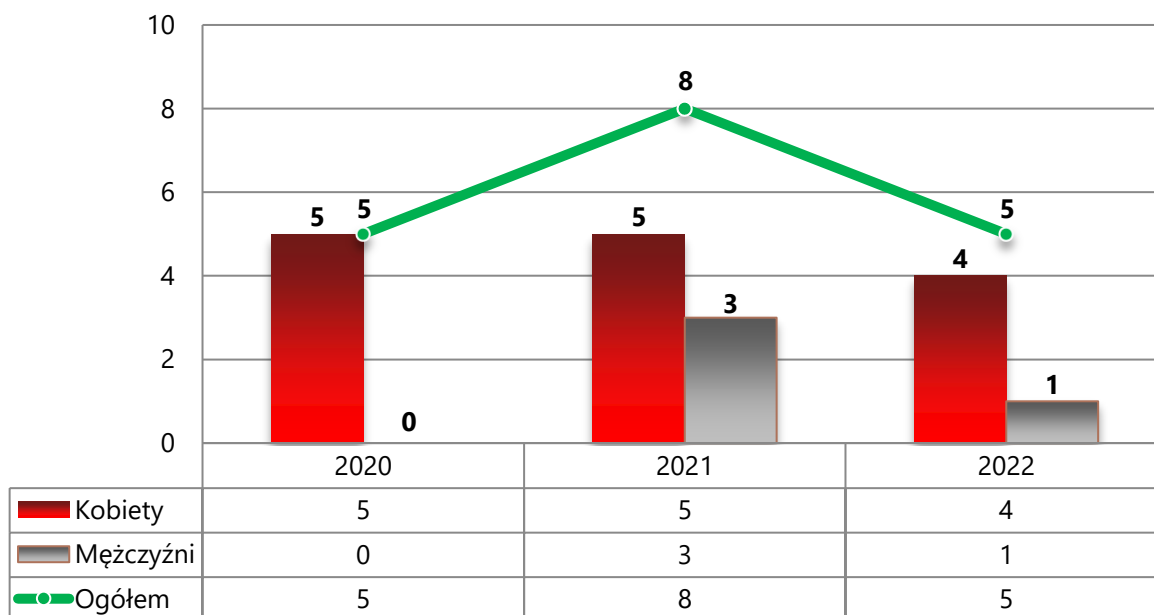

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2022 roku 5. Większość stanowiły kobiety – 4 osoby, natomiast liczba mężczyzn wyniosła 1. Na przestrzeni lat 2020-2022 dostrzec można wahania w zakresie liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Miasta i Gminy będących w wieku poprodukcyjnym – największą liczbę odnotowano w 2021 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 64. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecku realizuje usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. W latach 2020-2022 roku z usług opiekuńczych nie skorzystał żaden mieszkaniec Miasta i Gminy.

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W latach 2021-2022 z zasiłku pielęgnacyjnego nie skorzystał żaden mieszkaniec po 75 roku życia, zamieszkujący Miasto i Gminę Osieck, z kolei w roku 2020 była to tylko jedna osoba.

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji.

Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70,0% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonkowie, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. Liczbę osób przebywających w nich w analizowanym okresie czasu oraz przeznaczone na to środki prezentuje kolejna tabela. W latach 2020-2022 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS poniosło odpłatność Miasto i Gmina Osieck zmniejszyła się o 1 osobę. Przeznaczana na ten cel kwota świadczeń systematycznie malała, osiągając w 2022 roku wartość 125 940,00 zł. Szczegółowe dane przedstawia kolejna tabela.

Tabela 33. Odpłatność Miasta i Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób przebywających w DPS	4	4	3
Kwota świadczeń [zł]	141 847,00	138 561,00	125 940,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

Jedną z form aktywizacji ludzi starszych są Kluby Seniora, które mają na celu przeciwdziałanie osamotnieniu i marginalizacji seniorów. Na terenie Miasta i Gminy Osieck działa Klub Senior+, który oferuje profilaktyczne konsultacje psychologiczne, zajęcia z dietetykiem, zajęcia manualne, a także zajęcia z fizjoterapeutą. Ponadto, zadania w zakresie wsparcia i aktywizacji najstarszych mieszkańców Miasta i Gminy Osieck realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Osiecku.

Z roku na rok odsetek osób starszych w całym kraju wzrasta. Poza samym zagrożeniem związanym z ryzykiem zachorowania i dotkliwym przechodzeniem choroby, istotnym problemem w czasie pandemii był utrudniony dostęp do leczenia chorób przewlekłych. Ryzykiem było również nasilenie się innych chorób czy schorzeń związanych z ograniczeniem aktywności ruchowej, jak i społecznej. Na podstawie badań przeprowadzonych w 2020 roku przez Krajowy Instytut Gospodarki Senioralnej

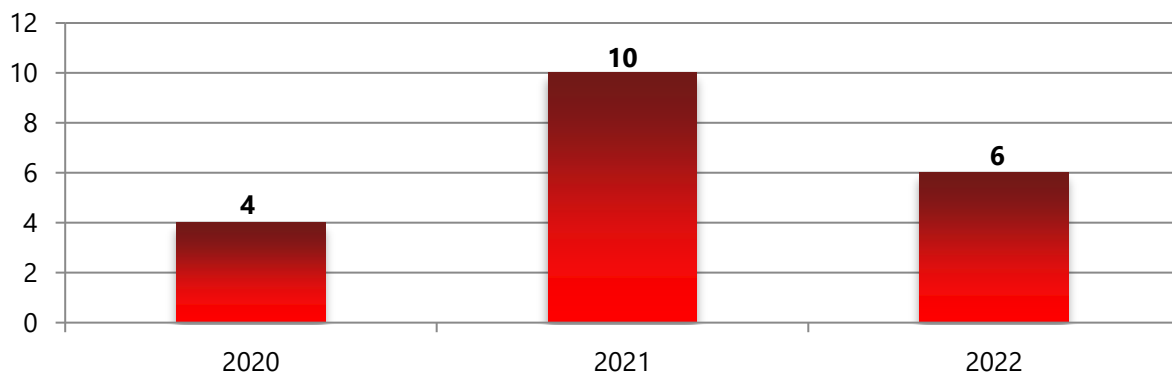
na próbie 1 118 osób w wieku senioralnym wynika, że 1/3 ankietowanych przerwała dotychczasowe leczenie, większość badanych odczuła problemy z dostępem do opieki medycznej podczas pandemii, blisko połowa respondentów czuła się samotna podczas trwania pandemii i brakowało im spotkań z innymi ludźmi, a ponad połowa odczuwała potrzebę dostępu do lekarza specjalisty.

Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

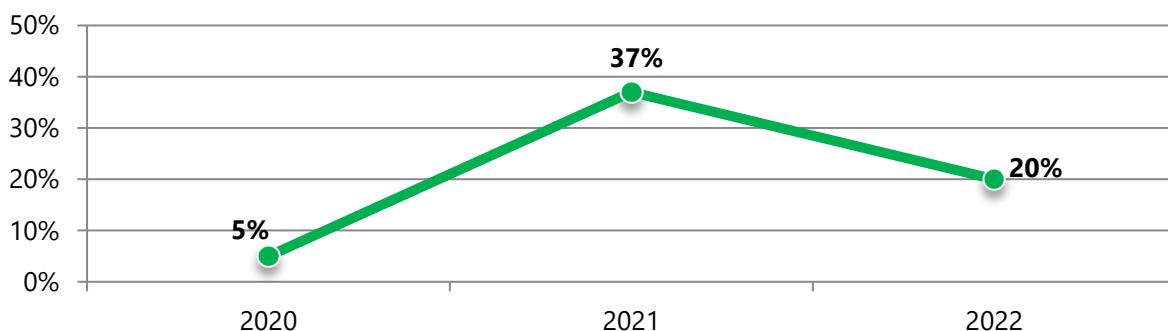
Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy) jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość.

W 2022 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiecku z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 6, co oznacza, że w stosunku do 2020 roku odnotowano wzrost o 50,0%, z kolei w porównaniu do 2021 roku spadek o 40,0%.

Wykres 65. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

Dostrzegalna jest zmienna tendencja jeśli chodzi o wartości wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W 2020 roku osiągnął on poziom 5%, w 2021 roku wzrósł do 37%, z kolei w 2022 roku zmniejszył się względem roku poprzedniego i przyjął wartość 20%.

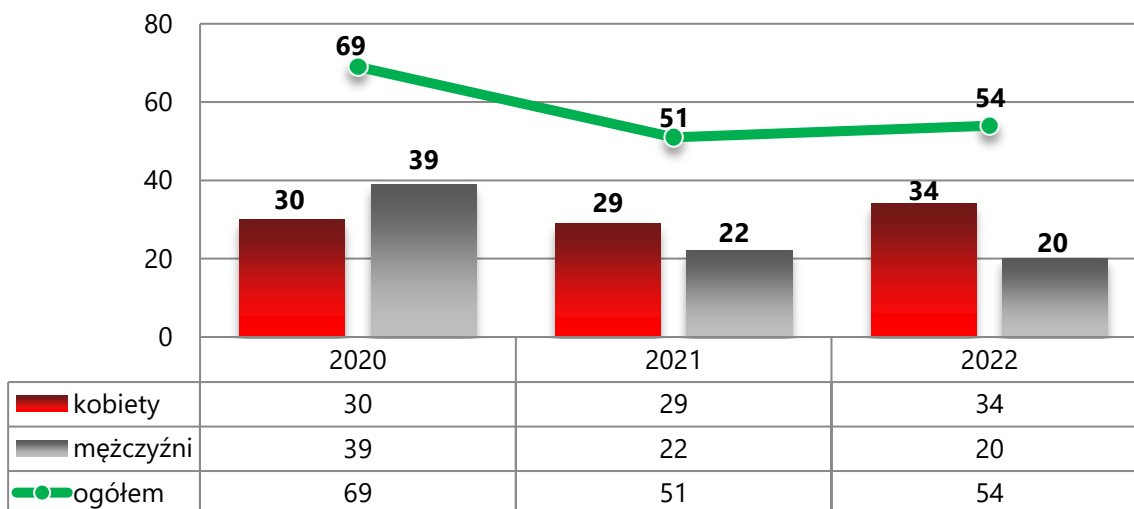
Wykres 66. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w latach 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Na koniec 2022 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Otwocku, zarejestrowanych było łącznie 54 mieszkańców Miasta i Gminy Osieck. Oznacza to wzrost względem 2021 roku na poziomie 5,9%, a jednocześnie spadek o 21,7% w porównaniu do roku 2020. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet było w 2022 roku więcej niż mężczyzn (liczba kobiet – 34, liczba mężczyzn – 20).

Wykres 67. Mieszkańcy Miasta i Gminy Osieck zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w 2022 roku w stosunku do 2020 roku nastąpił niewielki wzrost udziału osób mających mniej niż 25 lat w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta i Gminy (o 5,1 pp.). W przypadku osób do 30 roku życia odsetek ten w latach 2020-2022 również uległ wzrostowi (o 4,6 pp. w porównaniu do 2020 roku), podobnie w przypadku mieszkańców powyżej 50 roku życia zarejestrowanych w PUP – w 2020 roku wskaźnik ten wynosił 23,2%, z kolei w 2022 roku odnotowano wartość równą 25,9%. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 34. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy Osieck w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta i Gminy w latach 2020-2022

Kategoria wiekowa	31 grudnia 2020		31 grudnia 2021		31 grudnia 2022	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Do 25 roku życia	8	11,6	2	3,9	9	16,7
Do 30 roku życia	16	23,2	11	21,6	15	27,8
Powyżej 50 roku życia	16	23,2	15	29,4	14	25,9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru, czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwanie bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy Osieck oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta i Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu otwockiego. W przypadku Miasta i Gminy Osieck dostrzegalny jest spadek liczby osób długotrwanie bezrobotnych w 2022 roku względem 2020 roku. Warto zwrócić uwagę na fakt, że odsetek osób długotrwanie bezrobotnych w Mieście i Gminie w 2021 roku stanowił ponad połowę wszystkich mieszkańców pozostających bez zatrudnienia, natomiast w roku 2022 wartość ta wynosiła 37,0% – co mimo wszystko nadal stanowi wysoką wartość. W całej Polsce udział osób długotrwanie bezrobotnych wyniósł w 2022 roku 51,7%, natomiast w powiecie otwockim kształtował się na poziomie 46,2%, co oznacza, że sytuacja w Mieście i Gminie Osieck była korzystniejsza niż odnotowana w kraju oraz powiecie.

Tabela 35. Liczba długotrwanie bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy Osieck oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta i Gminy w porównaniu do powiatu otwockiego na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie		2020	2021	2022
Miasto i Gmina	Liczba osób	31	27	20
	Udział [%]	44,9	52,9	37,0
Powiat	Liczba osób	2 380	2 016	1 623
	Udział [%]	44,3	52,0	46,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Miasto i Gmina Osieck prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Otwocku w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, czego przykładem jest realizowany od 1 lipca 2023 roku do 31 grudnia 2024 roku projekt pt. „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w powiecie otwockim (I)“.

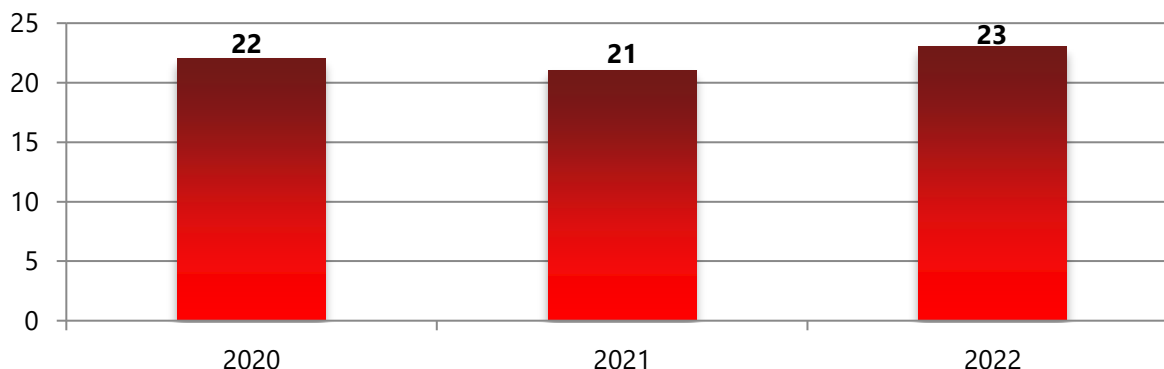
W związku z pandemią COVID-19 oraz związanymi z nią obostrzeniami, pogorszeniu uległa sytuacja na rynku pracy. W czasie pandemii pracę straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w branżach szczególnie dotkniętych wprowadzaniem obostrzeń oraz mających umowy cywilno-prawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone w czasie i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, jak między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat, zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Miasto i Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2020-2022 ulegała wahaniom. W 2020 roku z tego powodu z pomocy korzystały 22 rodziny, w 2021 roku – 21 rodzin, natomiast w 2022 roku – 23 rodziny. Ubóstwo w 2022 roku znajdowało się na pierwszym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia na terenie Miasta i Gminy Osiek.

Wykres 68. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

W 2022 roku zasiłki stałe pobierało 10 osób, zasiłek okresowy – 2 osoby, a zasiłek celowy – 16 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego uległa wzrostowi, z kolei w przypadku zasiłku okresowego oraz celowego zaobserwowano spadek. Kwota świadczeń w analizowanych latach w zakresie zasiłku stałego i okresowego uległa zwiększeniu, natomiast w przypadku zasiłku celowego – zmniejszeniu.

Tabela 36. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2020-2022

Rodzaj zasiłku	2020		2021		2022	
	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]
Zasiłek stały	8	49 388	9	50 483	10	62 162
Zasiłek okresowy	3	2 986	2	4 105	2	6 306
Zasiłek celowy	29	19 729	26	18 650	16	16 650

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, którego celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością.

Przedstawiona poniżej analiza dotyczy osób pobierających świadczenie pieniężne oraz dzieci z terenu Miasta i Gminy, które korzystały ze świadczeń niepieniężnych w formie posiłku. W 2022 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 9 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 20 dzieciom. W ciągu ostatnich trzech lat zarówno liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne, jak i liczba dzieci korzystających z posiłku ulegała wahaniom.

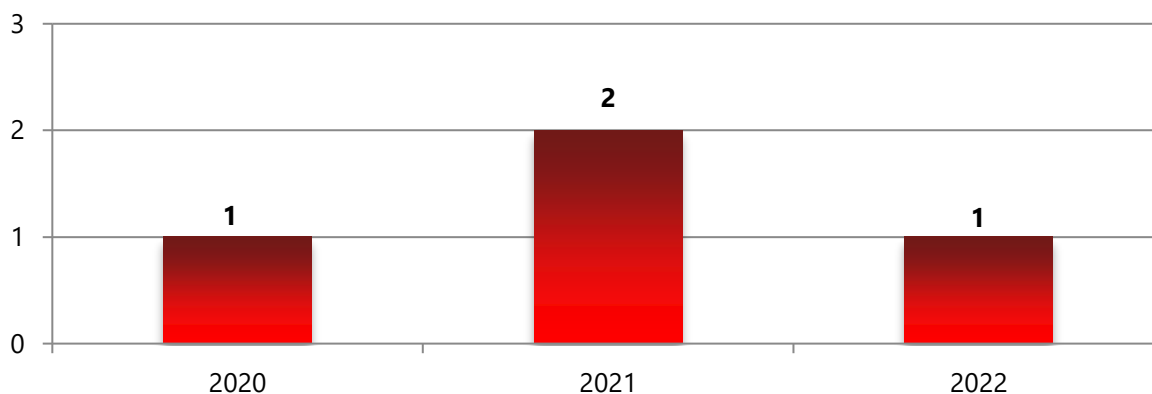
Tabela 37. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Świadczenie pieniężne (liczba osób)	10	11	9
Świadczenie niepieniężne (liczba dzieci)	17	8	20

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W latach 2020-2022 liczba ludności korzystającej z pomocy i wsparcia MGOPS z powodu bezdomności ulegała wahaniom – w 2020 roku z tego typu świadczeń korzystała 1 osoba, w 2021 roku – 2 osoby, natomiast w 2022 roku ponownie 1 osoba.

Wykres 69. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2020-2022

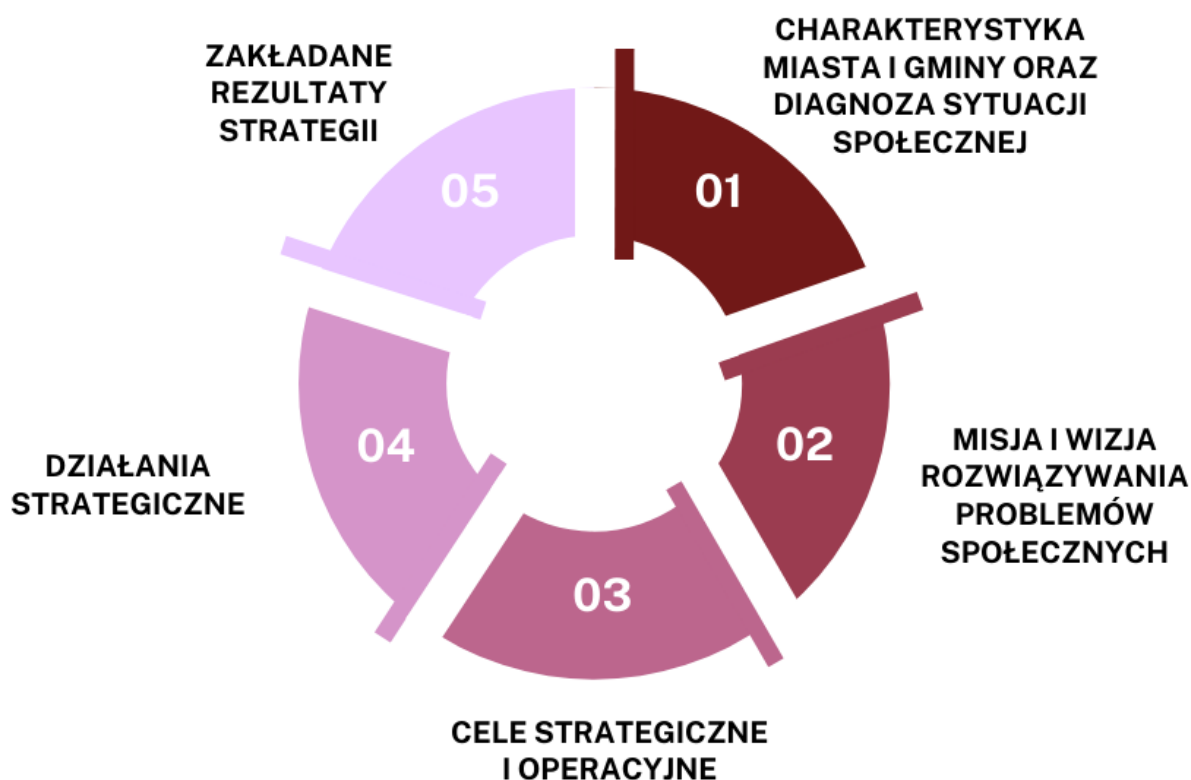

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 7. Elementy procesu planowania strategicznego

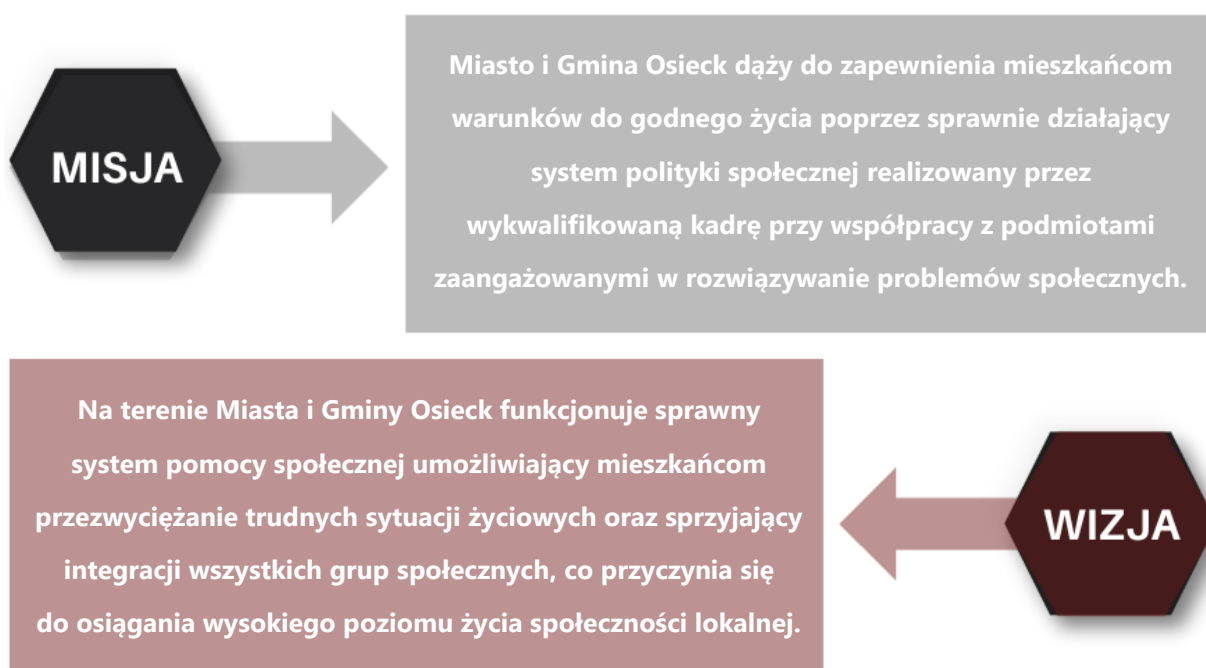
Źródło: Opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Miasta i Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

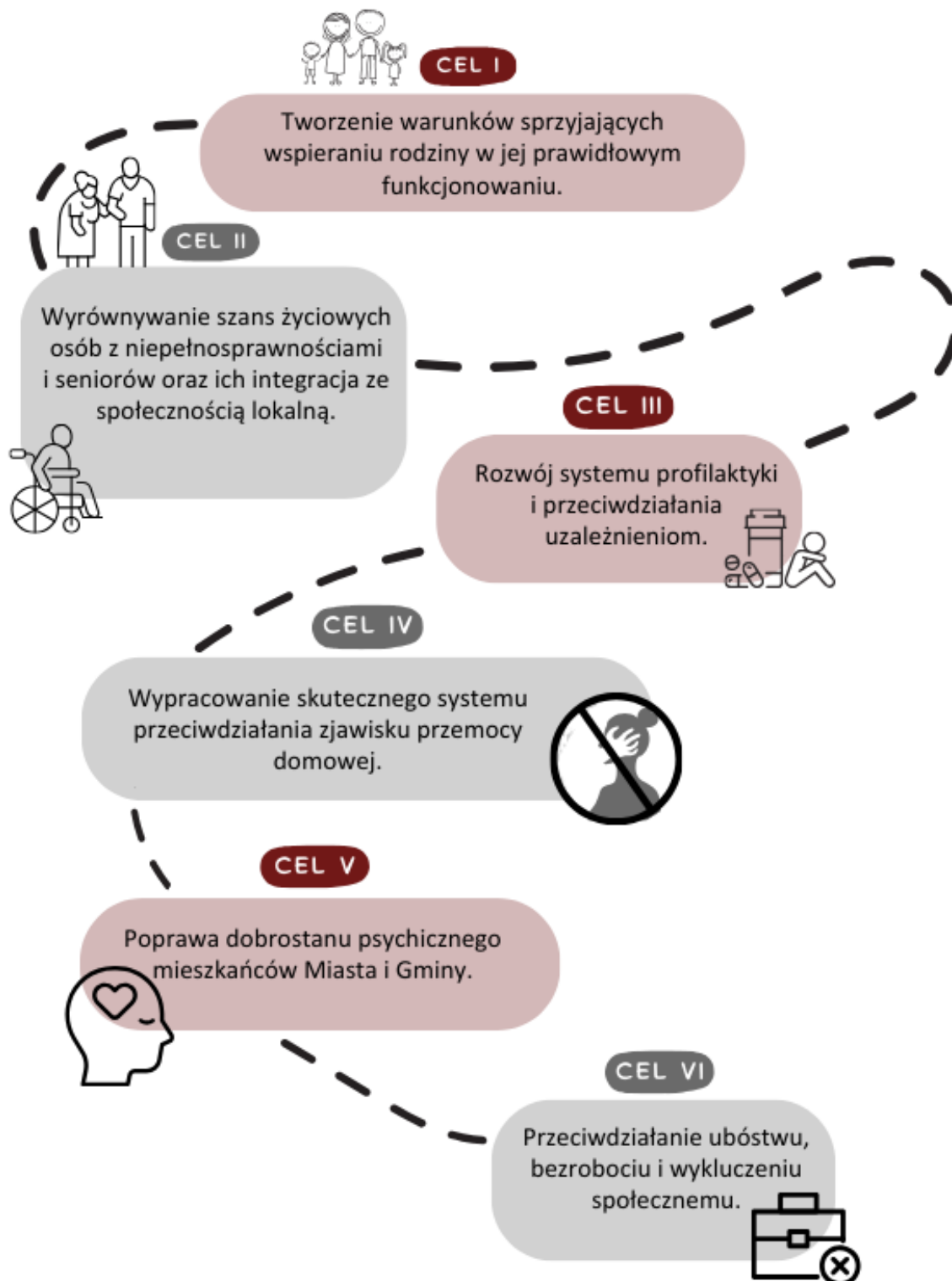
Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie Miasta i Gminy Osiek została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Miasto i Gmina zmierza.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

CELE STRATEGICZNE:

I. Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
I.1. Wspomaganie rodzin w rozwijaniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz prawidłowym wypełnianiu ich funkcji				
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	MGOPS	Budżet Miasta i Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Miasta i Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających.	MGOPS, UMiG, NGO	Budżet Miasta i Gminy
Inicjowanie prowadzenia usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (np. warsztaty rodzicielskie, wsparcie psychologiczne, terapia rodzinna).	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Miasta i Gminy.	Liczba rodziców korzystających z usług społecznych.	MGOPS, NGO	Budżet Miasta i Gminy
	Podniesienie jakości życia rodzin.	Liczba świadczonych form usług społecznych.		

Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	MGOPS, PCPR	Budżet Miasta i Gminy
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Miasta i Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	MGOPS, UMiG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Miasta i Gminy
Organizowanie szkoleń/ warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/ warsztatach.	MGOPS, GKRPA, UMiG, placówki oświatowe	Budżet Miasta i Gminy
		Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.		
Zainicjowanie działań w celu utworzenia samopomocowej grupy wsparcia dla rodziców.	Poprawa psychicznego i społecznego funkcjonowania rodzin.	Liczba podjętych działań w celu utworzenia grupy wsparcia.	MGOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Miasta i Gminy

I.II. Wyrównywanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży oraz poszerzenie działań rozwijających ich zainteresowania				
Zainicjowanie utworzenia Placówki Wsparcia Dziennego.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego.	Liczba dzieci korzystających z placówki.	MGOPS	Budżet Miasta i Gminy
Organizowanie, wspieranie i promowanie imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez.	MGOPS, UMiG, placówki oświatowe, NGO, MGBP	Budżet Miasta i Gminy
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek, z którymi podjęto współpracę.	UMiG, MGOPS, placówki oświatowe	Brak kosztów
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Miasta i Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, w tym rozwijanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	MGOPS, UMiG, placówki oświatowe, NGO, MGBP	Budżet Miasta i Gminy, Budżet Państwa

Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.	MGOPS, PPPP, placówki oświatowe	Budżet Miasta i Gminy
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta i Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	MGOPS, UMiG, NGO, GKRPA, MGBP, placówki oświatowe,	Budżet Miasta i Gminy

II. Wyrównywanie szans życiowych osób z niepełnosprawnościami i seniorów oraz ich integracja ze społecznością lokalną.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
II.1. Zintegrowana polityka senioralna oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami				
Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) oraz publicznych środków transportu do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury miejsko-gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury miejsko-gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UMiG, MGOPS, NGO	Budżet Miasta i Gminy, PFRON, Fundusze Europejskie

<p>Rozwój małej architektury miejsko-gminnej, skierowanej w szczególności do osób z niepełnosprawnościami i seniorów (w tym zwiększenie liczby ławek w przestrzeni publicznej, utworzenie tzw. „przysiadaczy”).</p>	<p>Zwiększenie komfortu osób z niepełnosprawnościami i seniorów w zakresie przemieszczania się po obszarze Miasta i Gminy.</p>	<p>Liczba obiektów małej architektury gminnej dostosowanych do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami.</p>	<p>UMiG, NGO</p>	<p>Budżet Miasta i Gminy, Budżet Państwa</p>
<p>Zainicjowanie zorganizowania wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz seniorów.</p>	<p>Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.</p>	<p>Liczba wolontariuszy.</p>	<p>MGOPS, NGO, MGBP, UMiG, Klub Seniora, placówki oświatowe</p>	<p>Budżet Miasta i Gminy</p>
		<p>Liczba osób objętych wolontariatem.</p>		
<p>Zainicjowanie działań w celu wprowadzenia usług transportowych dla osób z niepełnosprawnością i seniorów na terenie Miasta i Gminy.</p>	<p>Zwiększenie komfortu osób z niepełnosprawnością i seniorów w zakresie przemieszczania się po obszarze Miasta i Gminy.</p>	<p>Liczba osób korzystających z usług.</p>	<p>UMiG, MGOPS, NGO</p>	<p>Budżet Miasta i Gminy</p>
		<p>Liczba pojazdów przystosowanych do realizacji usług transportowych.</p>		

Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnością i wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z NGO.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	MGOPS, NGO, UMiG, Klub seniora	Budżet Miasta i Gminy
Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz osób chorych, z niepełnosprawnością oraz seniorów.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez uczestnictwo w programach.	Liczba uczestników programów.	UMiG, MGOPS, NGO	Budżet Miasta i Gminy, PFRON, Budżet Państwa
Zapewnienie profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez kontynuowanie działalności asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej na terenie Miasta i Gminy.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej.	MGOPS, UMiG, NGO	Budżet Miasta i Gminy, Fundusz Solidarnościowy, Budżet Państwa
		Liczba osób objętych wsparciem asystentów.		
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	MGOPS, NGO	Budżet Miasta i Gminy, Budżet Państwa

Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	MGOPS	Budżet Miasta i Gminy
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	MGOPS	Budżet Miasta i Gminy, Budżet Państwa
II.II. Integrowanie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz podnoszenie poziomu ich aktywności społecznej				
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	MGOPS, UMiG, NGO, MGBP, placówki oświatowe	Budżet Miasta i Gminy
Zainicjowanie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych działań informacyjnych/zrealizowanych warsztatów.	MGOPS, UMiG, MGBP, NGO, PP	Budżet Miasta i Gminy
Kontynuowanie działalności placówek zrzeszających osoby w podeszłym wieku, w tym Klubów seniora.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba uczestników.	MGOPS, UMiG, MGBP, NGO	Budżet Miasta i Gminy, Budżet Państwa
		Liczba dostępnych zajęć.		

Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie umiejętności osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów.	Poprawa dostępności do zajęć kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach.	MGOPS, UMiG, NGO, MGBP, Klub Seniora	Budżet Miasta i Gminy, Fundusze Europejskie
	Wzrost aktywności społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnością.			
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych grup, również na obszarach wiejskich.	Realizacja projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Liczba zrealizowanych projektów/programów.	MGOPS, UMiG, NGO, Klub Seniora	Budżet Miasta i Gminy, PFRON, Budżet Państwa
		Liczba uczestników.		
Kierowanie osób z niepełnosprawnością z terenu Miasta i Gminy do Warsztatu Terapii Zajęciowej, zlokalizowanego w sąsiednich gminach oraz organizacja i zabezpieczenie kosztów na pokrycie dowozu tych osób.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztat Terapii Zajęciowej.	Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.	UMiG, MGOPS, NGO	Budżet Miasta i Gminy, PFRON, Budżet Państwa

III. Rozwój systemu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
III.I. Zintensyfikowanie działań pomocowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych				
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	MGOPS	Budżet Miasta i Gminy
Kontynuowanie funkcjonowania samopomocowej grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychicznego rodzinom osób uzależnionych.	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grupy.	NGO, UMiG, MGKRPA	Budżet Miasta i Gminy
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.	MGOPS, MGKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

<p>Kontynuowanie prowadzenia Miejsko-Gminnego Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w celu przeciwdziałania problemowi alkoholowemu w Mieście i Gminie.</p>	<p>Zwiększenie pomocy dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.</p>	<p>Liczba osób korzystających z poradnictwa MGPIK.</p>	<p>UMiG, MGKRPA</p>	<p>Budżet Miasta i Gminy</p>
<p>Kontynuacja czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu, kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.</p>	<p>Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.</p>	<p>Liczba wniosków skierowanych do sądu.</p>	<p>MGKRPA</p>	<p>Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>
		<p>Liczba wydanych opinii.</p>		

III.II. Rozwój szeroko rozumianej działalności profilaktycznej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień

Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień oraz rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.	MGKRPA, MGOPS, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
		Liczba przeprowadzonych programów.		
Dalsza realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacji, uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	MGOPS, MGKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wycieczek z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w wycieczce z programem profilaktycznym.	MGKRPA, UMiG, MGOPS	Budżet Miasta i Gminy, środki z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców, dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	MGKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
	Zwiększenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.			
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	MGKRPA, MGOPS, PP, UMiG, NGO, MGBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy, środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia.	MGKRPA, MGOPS, UMiG, PP, NGO, MGBP, placówki oświatowe	Budżet Miasta i Gminy, środki z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w trakcie ciąży.	Ograniczanie negatywnych skutków spożywania alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych.	MGOPS, MGKRPA, UMiG, PP	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
		Liczba uczestników.		
Kontynuacja organizacji szkoleń dla członków MGKRPA, a także organizacja szkoleń dla innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystenta rodziny, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	MGKRPA, MGOPS, PP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wzmożenie działań Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Miasta i Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	UMiG, PP	Budżet Miasta i Gminy

Kreowanie polityki antyalkoholowej na terenie Miasta i Gminy, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu, zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych.	Ograniczenie fizycznej dostępności alkoholu.	Liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu.	UMiG, MGKRPA	Budżet Miasta i Gminy
		Liczba punktów sprzedaży alkoholi.		

IV. Wypracowanie skutecznego systemu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
IV.I. Stworzenie profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej				
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	MGOPS, MGKRPA, PP, MGZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Miasta i Gminy
		Liczba wszczętych procedur.		
		Liczba zakończonych procedur.		

Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy domowej.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba działań informacyjnych.	MGOPS, UMiG, MGKRPA, MGZI	Budżet Miasta i Gminy
		Liczba rozpowszechnionych informacji.		
Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	MGOPS, MGKRPA, MGZI, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Miasta i Gminy
Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	MGOPS, MGZI, MGKRPA	Budżet Miasta i Gminy

<p>Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.</p>	<p>Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.</p>	<p>Liczba udzielonych porad.</p>	<p>MGOPS, MGZI, MGKRPA, MGPIK</p>	<p>Budżet Miasta i Gminy, środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>
		<p>Liczba osób, którym udzielono porad.</p>		
<p>Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.</p>	<p>Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.</p>	<p>Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.</p>	<p>MGOPS, MGKRPA, MGZI, PP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe</p>	<p>Budżet Miasta i Gminy</p>
<p>Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.</p>	<p>Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.</p>	<p>Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.</p>	<p>MGOPS, MGZI, UMiG, PCPR</p>	<p>Budżet Miasta i Gminy</p>
<p>IV.II. Zwiększenie wrażliwości i świadomości społecznej w zakresie właściwego reagowania na przemoc domową</p>				
<p>Edukacja mieszkańców na temat rodzajów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy.</p>	<p>Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie różnych form przemocy, a także wzrost wrażliwości mieszkańców na jej przejawy.</p>	<p>Liczba zrealizowanych programów/ warsztatów.</p>	<p>UMiG, PP, MGKRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe</p>	<p>Budżet Miasta i Gminy</p>

<p>Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy domowej.</p>	<p>Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.</p>	<p>Liczba działań podjętych w ramach kampanii.</p>	<p>MGOPS, MGKRPA, MGZI, PP, UMiG, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia</p>	<p>Budżet Miasta i Gminy, środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>
		<p>Liczba osób uczestniczących w kampanii.</p>		
<p>Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy domowej, komunikacji interpersonalnej oraz umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.</p>	<p>Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.</p>	<p>Liczba uczniów biorących udział w warsztatach.</p>	<p>Placówki oświatowe</p>	<p>Budżet Miasta i Gminy, środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>
		<p>Liczba zorganizowanych warsztatów.</p>		
<p>Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.</p>	<p>Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.</p>	<p>Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych.</p>	<p>MGOPS, UMiG, PP, MGKRPA, MGZI, placówki oświatowe</p>	<p>Budżet Miasta i Gminy, środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>
		<p>Liczba zorganizowanych działań.</p>		

V. Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Miasta i Gminy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
V.I. Poprawa dostępności do pomocy dla osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego				
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań.	MGOPS, UMiG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Miasta i Gminy
		Liczba osób korzystających ze wsparcia.		
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/ warsztatów.	UMiG, placówki oświatowe	Budżet Miasta i Gminy
		Liczba uczestników.		
Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Miasta i Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	MGOPS, MGPIK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Miasta i Gminy

VI. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i wykluczeniu społecznemu.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
VI.I. Promocja zatrudnienia i efektywna aktywizacja osób bezrobotnych w celu zwiększenia ich szans na lokalnym rynku pracy				
Stała współpraca z PUP w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych na terenie Miasta i Gminy.	Liczba zorganizowanych szkoleń.	MGOPS, PUP	Budżet Miasta i Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
		Liczba osób biorących w nich udział.		
Współpraca z PUP w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	MGOPS, PUP	Budżet Miasta i Gminy, Budżet Państwa

Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	MGOPS, PUP, UMiG	Budżet Miasta i Gminy
Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, w tym osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	MGOPS	Budżet Miasta i Gminy
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do ich potrzeb.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Miasta i Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	MGOPS, UMiG, NGO	Budżet Miasta i Gminy
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	Placówki oświatowe	Budżet Miasta i Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie

VI.II. Intensyfikacja działań prowadzonych na rzecz osób dotkniętych ubóstwem oraz zagrożonych wykluczeniem

Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Miasta i Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	MGOPS	Budżet Miasta i Gminy, Budżet Państwa
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	MGOPS, UMiG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Miasta i Gminy, Budżet Państwa
Kontynuacja udzielania uczniom pomocy w formie stypendiów szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów.	MGOPS, UMiG, placówki oświatowe	Budżet Miasta i Gminy, Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego gminy, w zakresie udzielania schronienia osobom bezdomnym, poprzez współpracę z sąsiednimi JST.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia.	UMiG, MGOPS, NGO	Budżet Miasta i Gminy, Budżet Państwa

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Miasta i Gminy Osieck. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- ➔ budżet Wojewody,
- ➔ budżet Samorządu Województwa,
- ➔ Fundusz Pracy,
- ➔ Fundusz Solidarnościowy,
- ➔ środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ➔ środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ➔ środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- ➔ środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Miasto i Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osieck przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2021-2022, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

W prognozie na lata 2024-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiecku.

Tabela 38. Ramy finansowe Strategii

Rok	Ochrona zdrowia (dział 851)	Pomoc społeczna (dział 852)	Edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	Rodzina (dział 855)	OGÓŁEM
2021	47 866	591 495	13 714	6 954 870	7 607 945
2022	65 848	1 070 442	15 910	4 360 131	5 512 331
2023¹¹	48 229	926 158	15 600	2 661 747	989 987
Prognoza					
2024	49 435	949 312	15 990	2 728 291	3 743 028
2025	50 671	973 045	16 390	2 796 498	3 836 604
2026	51 937	997 371	16 799	2 866 410	3 932 517
2027	53 236	1 022 305	17 219	2 938 071	4 030 831
2028	54 567	1 047 863	17 650	3 011 522	4 131 602
2029	55 931	1 074 059	18 091	3 086 810	4 234 891
2030	57 329	1 100 911	18 543	3 163 981	4 340 764

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osieck to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osieck zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Mieście i Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym

¹¹ Wartość za rok 2023 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiecku.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osieck na lata 2024-2030 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 39. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osieck na lata 2024-2030”	I kwartał 2024 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią	I kwartał 2024 r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring	Na koniec każdego roku w okresie od 2024 r. do 2030 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii	I kwartał 2031 r.

Źródło: Opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik MGOPS przy wyborze zadań

do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Kierownik MGOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osiek, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiecku. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami MGOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Miastem i Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Miasta i Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze Miasta i Gminy rozumiane jest jako: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- ➔ możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem,
- ➔ informacja o postępach wdrażania Strategii,
- ➔ współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach,
- ➔ informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Do oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UMiG, Policji, PUP, ze sprawozdań MGOPS, MGKRPA, MGZI, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć

w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez MGOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiecku.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi Miasta i Gminy Osieck do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych na terenie Miasta i Gminy, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku 2022, natomiast wartości docelowe wskazują pożądaną wartość, oznaczającą osiągnięcie poszczególnych celów w roku 2030.

Tabela 40. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	2	poniżej 10
		Liczba asystentów rodziny	1	min. 1
		Liczba rodzin wspierających	0	do 2
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	3	poniżej 6
		Liczba żłobków/klubów dziecięcych	1	min. 1
		Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	0	min. 1
		Liczba dzieci z terenu Miasta i Gminy przebywających w pieczy zastępczej	2	poniżej 5
		Liczba przyznanych stypendiów szkolnych	21	poniżej 30
2.	Wyrównywanie szans życiowych osób z niepełnosprawnościami i seniorów oraz ich integracja ze społecznością lokalną	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%]	20,7	poniżej 25,0
		Liczba osób w DPS, za których Miasto i Gmina ponosi odpowiedzialność	3	poniżej 7
		Liczba placówek aktywizujących seniorów	1	min. 1

		Liczba osób objętych wsparciem asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej	5	do 10
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	17	poniżej 25
3.	Rozwój systemu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom	Liczba punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin	1	min. 1
		Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami	169	powyżej 200
		Liczba nauczycieli objętych rekomendowanymi programami	38	min. 40
		Liczba rodziców objętych rekomendowanymi programami	0	min. 10
		Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy	405	powyżej 420
		Liczba porad udzielonych w MGPIK osobom z problemem alkoholowym	15	powyżej 20
		Liczba porad udzielonych w MGPIK członkom rodzin osób uzależnionych od alkoholu	11	powyżej 10

		Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików (AA)	1	min. 1
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	1	poniżej 5
4.	Wypracowanie skutecznego systemu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu problemu przemocy	1	poniżej 5
		Liczba porad udzielonych w GPIK osobom stosującym przemoc domową	10	min. 10
		Liczba porad udzielonych w MGPIK osobom doznającym przemocy domowej	6	min. 5
		Liczba wszczętych procedur NK	10	poniżej 10
5.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Miasta i Gminy	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	poniżej 5
		Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego	2	min. raz do roku
6.	Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i wykluczeniu społecznemu	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej [%]	20	poniżej 15
		Liczba bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy	54	poniżej 40

		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogóle zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta i Gminy [%]	37,0	poniżej 30,0
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	23	poniżej 18
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	6	poniżej 5
		Liczba osób bezdomnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	1	poniżej 3

Źródło: Opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Osiek stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień

i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Osieck, zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnymi od możliwości finansowych Miasta i Gminy. Będzie ona podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Miasta i Gminy Osieck i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- ➔ podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- ➔ dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa – działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,

- ➔ podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- ➔ wspieraniu działań prospołecznych, wolontariackich i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- ➔ promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- ➔ doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- ➔ zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, chorych i starszych,
- ➔ interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Miasta i Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców Miasta i Gminy Osiek, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Miasta i Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
3. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
4. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
5. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
6. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok.
7. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków, 2020.
8. Raport o Stanie Gminy Osieck za rok 2020, 2021, 2022.
9. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 i 2021 rok.
10. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok.
11. Sprawozdanie z realizacji procedury „Niebieskie Karty” za rok 2020, 2021 i 2022.
12. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
13. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030.
14. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.).

Źródła internetowe:

1. <https://bdl.stat.gov.pl/>
2. <https://www.psychiatriapolska.pl/>

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Osiek na tle powiatu otwockiego, województwa mazowieckiego i kraju	16
Rysunek 2. Udział podmiotów wg poszczególnych klas wielkości w ogóle podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie Miasta i Gminy Osiek (stan na koniec 2022 roku)	21
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej.....	29
Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej	30
Rysunek 5. Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=106	39
Rysunek 6. Płeć uczniów biorących udział w badaniu: N=109	61
Rysunek 7. Elementy procesu planowania strategicznego.....	104

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	10
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Osiek w porównaniu do powiatu otwockiego, województwa mazowieckiego i kraju na przestrzeni lat 2020-2022	18
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2020-2022 (w procentach).....	18
Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Mieście i Gminie Osiek, powiecie otwockim, województwie mazowieckim i kraju w 2022 roku (w procentach)	19
Tabela 5. Liczba uczniów szkół podstawowych z terenu Miasta i Gminy Osiek w latach 2020-2022	22
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w Mieście i Gminie Osiek w porównaniu do powiatu otwockiego w 2022 roku	25

Tabela 7. Analiza danych w zakresie przestępczości na terenie Miasta i Gminy Osieck w latach 2020-2022.....	26
Tabela 8. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne	31
Tabela 9. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Mieście i Gminie Osieck na przestrzeni lat 2020-2022.....	33
Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć na podstawie liczby przyznanych świadczeń w latach 2020-2022	36
Tabela 11. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2022	36
Tabela 12. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2020-2022.....	37
Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=81	44
Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=81.....	44
Tabela 15. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=101	50
Tabela 16. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=16	51
Tabela 17. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=15	52
Tabela 18. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=15	53
Tabela 19. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=8	64
Tabela 20. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=28	67
Tabela 21. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=25	68
Tabela 22. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=17	69
Tabela 23. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=19.....	69

Tabela 24. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=105.....	72
Tabela 25. Dane dotyczące pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla dzieci z terenu Miasta i Gminy w latach 2020-2022.....	80
Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2020-2022	81
Tabela 27. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2020-2022.....	82
Tabela 28. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2020-2022.....	82
Tabela 29. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2020-2022.....	83
Tabela 30. Działania Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2020-2022	87
Tabela 31. Ogólna liczba uczestników programów profilaktycznych zrealizowanych na terenie Miasta i Gminy Osieck w ramach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w latach 2020-2022.....	88
Tabela 32. Liczba osób, którym udzielono porad w Miejsko-Gminnym Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2020-2022.....	90
Tabela 33. Odpłatność Miasta i Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2020-2022.....	96
Tabela 34. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy Osieck w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta i Gminy w latach 2020-2022.....	99
Tabela 35. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy Osieck oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta i Gminy w porównaniu do powiatu otwockiego na przestrzeni lat 2020-2022.....	100
Tabela 36. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2020-2022	102

Tabela 37. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2020-2022	103
Tabela 38. Ramy finansowe Strategii.....	129
Tabela 39. Harmonogram wdrażania Strategii	130
Tabela 40. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	134

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Osieck w latach 2020-2022	17
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie otwockim na przestrzeni lat 2020-2022 w porównaniu do województwa mazowieckiego i Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	20
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w Mieście i Gminie Osieck w latach 2020-2022.....	20
Wykres 4. Liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie Osieck na tle powiatu otwockiego i województwa mazowieckiego w latach 2020-2022	22
Wykres 5. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Osieck, powiecie otwockim oraz województwie mazowieckim w latach 2020-2022.....	24
Wykres 6. Liczba zdarzeń wymagających udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Osieck, powiecie otwockim i województwie mazowieckim w latach 2020-2022	27
Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie Osieck, powiecie otwockim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2020-2022.....	33
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Mieście i Gminie Osieck w latach 2020-2022	35

Wykres 9. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2020-2022	35
Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2022 roku (liczba rodzin)	37
Wykres 11. Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=106	40
Wykres 12. Wykształcenie dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=106	40
Wykres 13. Jakie Pana/i zdaniem są największe problemy społeczne na terenie Miasta i Gminy? N=106	42
Wykres 14. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Miasta i Gminy? N=106	43
Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=106.....	43
Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=106.....	45
Wykres 17. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu? N=106	45
Wykres 18. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=106	46
Wykres 19. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=106	47
Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa narkotyków? N=106	47
Wykres 21. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=106.....	48
Wykres 22. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=106.....	49
Wykres 23. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=106.....	49

Wykres 24. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=106.....	50
Wykres 25. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=106.....	51
Wykres 26. Jak często, w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie zdarzało się Panu/i doświadczyć przemocy?? N=106	52
Wykres 27. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=106.....	53
Wykres 28. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą, która: N=106.....	54
Wykres 29. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=106.....	55
Wykres 30. Jakie trudności napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Miasta i Gminy? N=106.....	56
Wykres 31. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=106	57
Wykres 32. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Mieście i Gminie Osieck (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=106	57
Wykres 33. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Mieście i Gminie? N=106.....	58
Wykres 34. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Mieście i Gminie? N=106.....	59

Wykres 35. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie)? N=106.....	60
Wykres 36. Wiek uczniów biorących udział w badaniu: N=109	62
Wykres 37. Klasa: N=109	62
Wykres 38. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=109.....	63
Wykres 39. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe z pominięciem e-papierosów)? N=109	64
Wykres 40. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? N=109.....	65
Wykres 41. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=109.....	65
Wykres 42. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=109.....	66
Wykres 43. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=109	67
Wykres 44. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=109.....	68
Wykres 45. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=109.....	70
Wykres 46. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=109.....	70
Wykres 47. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu? N=109.....	71
Wykres 48. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/ przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=109.....	72

Wykres 49. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie) N=109.....	73
Wykres 50. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=109	74
Wykres 51. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2020-2022	76
Wykres 52. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2020-2022	77
Wykres 53. Kwota wypłaconych świadczeń 500+ na przestrzeni lat 2020-2022 [mln zł]	78
Wykres 54. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2020-2022	79
Wykres 55. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2020-2022	79
Wykres 56. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022.....	81
Wykres 57. Liczba osób, które korzystały ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2022	85
Wykres 58. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2020-2022	86
Wykres 59. Liczba członków MGKRPA na przestrzeni lat 2020-2022.....	86
Wykres 60. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście i Gminie Osieck na przestrzeni lat 2020-2022	89
Wykres 61. Liczba wszczętych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2020-2022.....	92
Wykres 62. Działania funkcjonariuszy Posterunku Policji w Sobieniach-Jeziorach w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Osieck w latach 2020-2022.....	93

Wykres 63. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności Miasta i Gminy Osiek na przestrzeni lat 2020-2022.....	94
Wykres 64. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2020-2022	95
Wykres 65. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2020-2022	98
Wykres 66. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w latach 2020-2022	98
Wykres 67. Mieszkańcy Miasta i Gminy Osiek zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2020-2022.....	99
Wykres 68. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2020-2022.....	102
Wykres 69. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2020-2022.....	103